

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu 4w. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr Marian Sevdá

Nr. 560

Poznań, środa dnia 7 grudnia 1932

Rok XXVII

Poznań, 6 grudnia.

Co ich cieszy, a co denerwuje

Jest rzeczą niezmiernie pouczającą śledzić, w jaki sposób prasa niemiecka odnosi się do poszczególnych przejawów życia polskiego i jak je ocenia z punktu widzenia interesów niemieckiej racji stanu. Ogólnie należy stwierdzić, że wszystko to, co Polskę osłabia, co podkopuje jej siły żywotne, co dyskredytuje ją wobec zagranicy, jest notowane w dziennikach niemieckich z nieukrywanym zadowoleniem i skwapliwością, natomiast każdy objaw krzepnięcia polskiego organizmu narodowego i państwowego, każda nasza zdobycz w jakiegokolwiek dziedzinie wywołuje u naszych sąsiadów zachodnich żywy niepokój, zdenerwowanie, niekiedy nawet konsternację.

Zdarzają się naturalnie wyjątki od tej ogólnej zasady; są to te nieliczne cząsteczki niemieckie, które starają się pisać o sprawach polskich obiektywnie, bez ulegania psychozie odwetowej. Pisma te jednak pozbawione są jakiegokolwiek wpływu, a opinia publiczna uważa ich redaktorów i współpracowników (jak Foerster, Kraschutzki, gen. v. Schönau, Ossietzky, Mayra) za wyrzutków społeczeństwa, jeśli nie wprost za zdrajców.

Front antypolski prasy niemieckiej wykazuje naogół zdumiewającą solidarność; różnice ograniczają się przeważnie do formy wypowiedzianych zdań. Jest on zresztą tylko refleksem jednolitego stanowiska, jakie wobec Polski zajmują niemieckie oboje polityczne, bez względu na dzielące je różnice poglądów.

W takim układzie stosunków nie od rzeczy będzie scharakteryzować pokrótce reakcję, z jaką spotkały się wydarzenia ostatnich czasów z zakresu życia wewnętrznego Polski i jej pozycji na terenie międzynarodowym.

Najpierw więc w ciągu kilku lat ubiegłych prasa niemiecka z ogromnym niepokojem podkreślała silny przyrost naturalny ludności państwa polskiego, zestawiając go z postępującym spadkiem urodzeń w Rzeszy Niemieckiej. Powszechne były głosy, stwierdzające, że, jeśli tak dalej pójdzie, to Niemcy w niedługim czasie utracą swą przewagę liczbową i militarną nad nami i będą się musieli pożegnać z myślą o odzyskaniu Pomorza i Śląska. Z tem większą radością zanotowane zostało ostatnie zmniejszenie się odsetka przyrostu naturalnego ludności u nas, wywołane przesileniem gospodarczym. Fakt ten obudził już w Berlinie daleko idące nadzieje.

Cóż na to pp. Boy-Zeleński, Krzywicka, Budzińska - Tylicka i inni „reformatorzy seksualni” z pod znaku „życia świadomego”? Czy wreszcie uświadomią sobie, że robota ich, prowadzona pod patronatem żydów z „Wiadomości Literackich”, godzi w same podstawy narodowego instynktu samozachowawczego?

Drugą dziedzinę, która wywołuje na łamach prasy niemieckiej odruchy nieklamanej „Schadenfreude”, stanowią wszystkie fakty, dyskredytujące kraj nasz zagranicą i obniżające poziom etyczny naszego życia zbiorowego. Napady na działaczy politycznych, róż-

W obliczu nowego rozwiązania Reichstagu?

Sytuacja parlamentarna w Niemczech jest wciąż niewyjaśniona — Dziś zadecydują się losy parlamentu względnie gabinetu Schleichera

Berlin, 6. 12. (Tel. wł.). Sytuacja parlamentarna w Berlinie na godzinę przed otwarciem Reichstagu (jak wiadomo naznaczone dziś na godzinę 15) jest nadal niewyjaśniona. W godzinach południowych odbyło

się posiedzenie przywódców poszczególnych frakcyj, na którym postanowiono dokonać w ciągu dnia dzisiejszego wyboru prezydium Reichstagu oraz powołać poszczególne komisje. Jeszcze dziś zatem musi zapaść de-

cyzja co do dalszych losów nowo wybranego parlamentu. Odmowa odroczenia się spowoduje niewątpliwie rozwiązanie Reichstagu.

Nadzwyczajne Zgromadzenie Ligi Narodów

Konflikt chińsko - japoński — Sprawa wyboru nowego sekretarza generalnego

Genewa, 6. 12. (Tel. wł.) Nadzwyczajna sesja Zgromadzenia Ligi Narodów rozpoczęła się dziś o godz. 11 pod przewodnictwem belgijskiego min. spraw zagranicznych Hymansa.

Na porządku obrad znajduje się konflikt japońsko-chiński oraz wybór

dotychczasowego zastępcy gen. sekretarza Ligi, Avenola na sekretarza.

Delegat Chin dr. Yen domagał się w dłuższym przemówieniu ponownie stwierdzenia przez Zgromadzenie, że Japonja złamała statut Ligi.

Armja Su-Ping-Wena internowana przez Sowiety

Powstańcy chińscy przekroczyli granicę sowiecką i oddziały G. P. U. rozbroili ich

Moskwa, 6. 12. (PAT.) Z Czyty (główne miasto obwodu zabajkalskiego w Syberji wschodniej — red.) donoszą, że na pograniczu Mandżurji, na stacji Matjażewska internowano dowódcę powstańców chińskich gen. Su-Ping-Wena, który cofając się przed Japonczykami przekroczył z częścią swej armji granicę sowiecką, za stacją Manczulą w nocy z 4 na 5 grudnia.

Wszyscy chińscy żołnierze i oficerowie są rozbrajani przez oddziały sowieckiej straży pogranicznej. Dotychczas internowano kilka tysięcy Chińczyków.

Moskwa, 6. 12. (PAT.) Szczegóły ucieczki armji powstańczej gen. Su-Ping-Wena na terytorjum Z. S. R. R. są następujące:

W nocy z 4 na 5 grudnia komendant

wojskowy na stacji Manczuli zażądał od naczelnika przygotowania kilku eszelonów celem wyjazdu do Z. S. R. R. Wobec odmowy żołnierze chińscy zajęli wagony przy pomocy siły zbrojnej, poczem steroryzowali kolejarzy i bez zachowania środków ostrożności opuścili terytorjum Mandżurji, zabierając z sobą stukilkudziesięciu obywateli japońskich, zatrzymanych przez Su-Ping-Wena w charakterze zakładników.

Część wojska, dla którego nie starczyło wagonów, przekroczyła granicę sowiecką piechotą. Ucieczka powstańców chińskich trwa.

Moskwa, 6. 12. (PAT.) Gen. Su-Ping-Wen został wraz z całym sztabem internowany w pociągu, składającym się z 43 wagonów, zatrzymanym przez

pograniczne oddziały G. P. U. pod stacją Manczulą. Wszystkich rozbrojono. Zakładników japońskich i mandżurskich ewakuowano na stację Matjażewską i będą mieli zapewniony powrót do Japonji lub Mandżurji.

Przewodniczący delegacji do spraw ewakuowania obywateli japońskich w Mandżurji, szef japońskiej misji wojskowej w Charbinie, wyjechał za pozwoleniem władz sowieckich na samo pogranicze.

Utrzymanie prohibicji

Nowy Jork, 6. 12. (Tel. wł.) Z amerykańskich kół rządowych zapewniają, że również i drugie noty państw aljanckich w sprawie długów nie będą miały powodzenia.

Wczoraj kongres odrzucił wniosek demokratów o zniesienie par. 18 konstytucji, mocą którego wprowadzono prohibicję.

Zamach w Hiszpanji?

Paryż, 6. 12. (Tel. wł.) Policja w Madrycie znajduje się w ostrem pogotowiu. W mieście rozeszły się pogłoski, iż wykryto nową akcję przeciw rządową.

Wizyta z Finlandji

Gdynia, 6. 12. (Tel. wł.) W dniu wczorajszym zwiedził port gdyński dyr. portu w Helsinkach, p. Otto Engb. Jaatinen, który przybył tu na pokładzie niemieckiego statku „Poseidon”, pracującego dla polskiej „Linji Bałtyckiej”. S. B.

ne znane „metody” stosowane przez „sancję” — wszystko to stanowi niewyczerpaną kopalnię argumentów do oczerzniania Polski, a zarazem daje Niemcom podstawę do nadziei, że państwo polskie rozpadnie się od wewnątrz.

Jeśli chodzi o objawy, które Niemców niepokoją, to jednym z najczęstszych tematów — obok silnego przyrostu naturalnego ludności w Polsce — jest tężyzna społeczeństwa polskiego ziem zachodnich i ego ducha narodowy. Pod tym względem niezmiernie charakterystyczne są uwagi, poświęcone dzisiejszej Wielkopolsce i Pomorzu, które ukazały się w tych dniach na łamach hitlerowskiej „National-Zeitung”, wychodzącej w Essen.

Pismo, opierając się na informacjach, uzyskanych od jednego z Niemców wielkopolskich, żali się gorzko z powodu szybkiego zanikania żywiołu niemieckiego w naszej dzielnicy. Fakt ten — zdaniem informatora — tylko w części wywołany jest „prześladowaniem” (!) Niemców przez żywioł polski. Polacy — czytamy w „National-Zeitung” — przesładowali i prześladowają (!) również Rusinów, ale mimo to ludność ruska trzyma się uparcie swej ziemi. Natomiast Niemcy są na to zbyt wygodni.

„Ogromna większość Niemców — stwierdza informator pisma esseńskiego — wola-

ły raczej dziś, niż jutro, opuścić tę ziemię. Wielu jest już tak daleko, że ich zupełnemu rozplynięciu się w polskość stoi na przeszkodzie tylko siła ciężkości i ewangelickie, w większej części, wyznanie. Ostatnie pozycje podkopywane są przez brak dzieci. Ubogie wybory mówią prawdę pod tym względem. Starzy wymierają, potomkowie nie są dostatecznie liczni. Liczba urodzeń ledwo dorównywa liczbie zgonów, a straty, powstałe przez asymilację, pozostają bez pokrycia.

„Jeden po drugim dom niemiecki znika z powierzchni. Niemiecka kultura jest wyczerpana, co powoduje powolne wymieranie rodzin. Młodość żywiołu niemieckiego, poczucie własnej energii, siła prężności — wszystko to nie sięga prawie poza lata szkolne. W przeciwieństwie do tego stoi niesamowity pęd naprzód narodu polskiego pod każdym względem: masy, posiadania, moralności, kultury i mocy (podkreślenie redakcji „National — Ztg”).

„Szczęśliwa obrona którejś z pozycji niemieckich nie powinna nikogo wprowadzać w błąd. Upadek do stanu zupełnego braku znaczenia wydaje się nieunikniony mimo wszystkich zapewnień, bogatych w słowa.”

Dalej autor stwierdza, że na Pomorzu polskiem (które nazywa z dawnego nawyku „Prusami Zachodnimi”) jest jeszcze znacznie gorzej. „Naoczni świadkowie opowiadają, że Prusy Zachodnie są już zupełnie spolszczone”. Artykuł kończy się stereotypowym już alarmem na temat niebezpieczeństwa.

zagrożającego Prusom Wschodnim, z powodu ich wyludniania się.

Wywody informatora „National-Zeitung” są bardzo znamienne, nietyle nawet z powodu jego uwag na temat zamierania żywiołu niemieckiego w Polsce (pod tym względem relacje pism niemieckich nie są zupełnie zgodne), ile z powodu podziwu i niepokoju zarazem, z jakim autor wyraża się o „parciu naprzód” i postępach kulturalnych żywiołu polskiego na ziemiach zachodnich, zaznaczając równocześnie, że życie kulturalne niemieckie wykazuje cechy upadku.

Stwierdzenie to zadaje kłam powtarzanym uparcie twierdzeniom niemieckim, jakoby Polacy w b. zaborze pruskim zawdzięczali wysoki poziom swego życia społecznego i kulturalnego Niemcom — zarazem zaś świadczy, w czym Niemcy upatrują największe dla siebie niebezpieczeństwo.

Oby to wreszcie zrozumiały te także czynniki w kraju, które pragnęłyby zaszczerpić na ziemiach zachodnich „ducha wschodu”, byle tylko rozbić nasze społeczeństwo i pozyskać je dla swych partyjnych celów.

Rzekome i prawdziwe plany włoskie przerobienia Europy środkowej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 4 grudnia 1932.

Prasa włoska zareagowała gwałtownie przeciwko artykulowi, ogłoszonemu przez W. Steeda w „Sunday Timesie“, w którym głośny publicysta angielski, notorycznie dla Włoch nieprzyjacielsko usposobiony, pisząc o rzymskiej wizycie premiera węgierskiego Gombosa odkrył rzekomy włosko-węgierski plan przerobienia Europy środkowej przez stworzenie nowej federacji naddunajskiej, której ośrodkiem byłyby Węgry, połączone z Austrią, a powiększone przez odzyskanie terytoriów, utraconych na rzecz Rumunii, Jugosławii i Czechosłowacji. Te odbudowane już nie Austro-Węgry, ale Węgry-Austria, połączona ponadto unią, czy specjalnym układem celnym z Italią i Niemcami, miałyby skłonić Berlin i Wiedeń do zaniechania planu „Anschlusu“. Równocześnie Rumunia, Bułgaria, Serbia (już nie Jugosławia), Grecja i Albania utworzyłyby związek bałkański pod egidą Italii. Niemcy ponadto otrzymałyby specjalne przywileje w portach włoskich Tryjestu i Fiume.

Nie zamierzamy tu wchodzić w stosunek W. Steeda do Włoch. Steed, jak wiadomo, jest uprzedzony do Rzymu. Niniejsza jego informacja wydać się musi przesadzona, ale sądymy, iż jak wiele innych zrodziła się ona w atmosferze niepokoju i wzajemnej nieufności, która od kilku lat ciąży nad Europą, stała się jej stanem chronicznym i wywołała wstrząsy polityczno-ekonomiczne oraz niebываły katastrofalny kryzys, którego wszyscy jesteśmy świadkami i ofiarami.

Ze ten niepokój i nietylko brak zaufania, ale wzajemna między narodami podejrzliwość i obawa o podejście i zasadzkę są wynikiem hasła rewizji traktatów, — nad tem niema co słów tracić. Jest to jasne i logiczne. Tyle się o tej rewizji pisze, mówi i nią grozi oraz zapowiada już to w formie łagodnej operacji „na drodze pokojowej“ — już to drogą gwałtu, że nie dziw, iż wszyscy zainteresowani wtrąceniu zostali w stan pogotowia i oczekiwania wybuchu.

Każdy chłopak z przedszkola wojskowego poza Włochami, a we Włoszech każdy „balilla“ wie już dziś o tem, że państwa rewizjonistyczne powstrzymuje od przyspieszenia wybuchu czy to brak środków na tego rodzaju próbę sił, czy też obawa zbyt wczesnego ryzyka. Mówić w tych warunkach o rozbrojeniu, bez odpowiednich gwarancji bezpieczeństwa, jest więc grubą obłądą, bo polityków tak dalece rozbrojonych umysłowo, którzyby się dali wziąć na tego rodzaju pokojową współpracę europejską, ze świecą szukając już się nie znajdzie. Należy jednak dążyć do szczerej współpracy mocarstw, o czem mówił Mussolini w mowie w Turynie, z tem jednak wyraźnym zastrzeżeniem, iż poniecha się wszelkich zamiarów i aluzji rewizjonistycznych. Na gruncie ekonomicznym i dobrze zrozumianych interesów europejskich istnieją w istocie warunki do współpracy europejskiej i do podniesienia Europy.

A teraz kilka słów o stosunku Italii do problemu środkowo-europejskiego. Jest ona zarazem przeświadczona, że Austria, taka jaka jest, posiada możliwości ekonomiczne do życia i że istota kwestii austriackiej nie jest ekonomiczna, ale polityczna i wcale nie czynniki ekonomiczne popychają Austrię w objęcia Niemiec, lecz polityczne. Tymczasem, zdaniem polityków włoskich, funkcja polityczna i ekonomiczna Austrii nie leży na linii Berlina, lecz na linii Dunaju i tylko w związku z innym krajem typu naddunajskiego Austria może polepszyć swą budowę ekonomiczną i wzmocnić swój ustrój polityczny. Takim krajem są Węgry, które z Austrią uzupełniają się ekonomicznie.

Gdy wczesną wiosną 1931 r. Curtius zaskoczył Europę planem „Anschlusu“, sparalizowanym wkrótce potem i wyeliminowanym na skutek mniej, lub więcej zgodnej interwencji mocarstw, — prasa włoska, wyraźnie inspirowana, poruszyła projekt zapobieżenia „Anschlusu“ przez połączenie Austrii i Węgier, co, jak podkreślono wówczas, mogłoby przynieść do skutku, nie naruszając „ani przecinka“ w traktatach St. Germain i Trianon. Tak połączone zrazu ekonomicznie, potem federacyjnie, albo nawet unią personalną (na wypadek przywró-

cenia monarchji) obydwie państwa utworzyłyby element równowagi, a nie przedstawiałyby niebezpieczeństwa dla pokoju naddunajskiego, czy europejskiego. Polityka włoska, wychodząc z założenia, że sztywny, powojenny status quo nie jest zdolny przeciwdziałać „Anschlusu“, starała się przekonać Paryż i Małą Ententę, że tylko coś realnego mogłoby skłonić Austrię do zaprzestania tej, że się tak wyrazimy, ciągoty „anschlusowej“. Za taki środek nie uważała polityka włoska ani ówczesnego projektu Brianda, ani późniejszego projektu Tardieu'ego oraz ekonomicznego porozumienia państw naddunajskich, który włączył do kombinacji oprócz Austrii i Węgier także Małą Ententę, bo dojsię do skutku takiego porozumienia utrwaliłoby statut tej części Europy, a Rzym, jak wszystkim na to wskazuje, tego nie chce.

Europejski dłużnik i amerykański wierzyciel

Każdy Amerykanin ulokował w Niemczech około 600 franków, każdy Amerykanin pożyczyl byłym aljantom 1.800 franków, z której to sumy otrzymał z powrotem tylko 360 franków. Tak się przedstawia sytuacja dzisiejsza.

Pożyczki wojenne dla aljantów wydawał dyktatorski prawie rząd prezydenta Wilsona. Teraz jednak o długach zagranicznych decyduje naród. Kto przekona obecnie farmera z Middlewest o konieczności podarowania dłużnikom europejskim należnych mu od nich 1.800 franków? Pożyczki dla Rzeszy, dla miast i przedsiębiorstw niemieckich lansowała Wallstreet i finansjera amerykańska, ale nabywali je średni i drobni ciułacze Stanów.

Podatnicy amerykańscy domagają się spłaty długów zagranicznych. Zresztą w Ameryce panuje wśród mas przekonanie, iż Europa może płacić: mocarstwa europejskie porównują tutaj z dłużnikami, który zajeżdża w luksusowym Rolls-Roycie po to, aby oświadczyć, że jest bankrutem. Senator Johnson twierdził np., iż Niemcy mogłyby się obejść znakomicie bez moratorium, gdyby każdy Niemiec wyrzekł się codziennie skonsumowania jednego kufła piwa.

Tak myślą masy ludowe, tak argumentują przedstawiciele tych mas w parlamencie.

Natomiast ci, którzy przemawiają w Ameryce za anulacją długów wojennych, aby uratować dług prywatny, należą do sfer bankierskich, które ulokowały miljarde zagranicą. Ci twier-

Na zewnątrz Rzym uzasadnia swą politykę naddunajską w następujący sposób: 1) Italia pod względem politycznym jest nietylko jednym z państw, ale wręcz głównym państwem sukcesyjnym poaustriackim, bo nie kto inny, ale ona, na skutek zwycięstwa nad Austrią, otworzyła tę sukcesję i jest bezpośrednio zainteresowana we wszystkim, co dotyczy problemu naddunajskiego. 2) Już samo położenie geograficzne, t. j. najbliższe sąsiedztwo z państwami, wchodzącymi w skład dawnej monarchji austro-węgierskiej, skłania Włochy do ingerencji w tej sprawie. 3) Z położenia geograficznego zaś wynikają konsekwentnie stosunki ekonomiczno-handlowe. Italia, Austria i Węgry przedstawiają gospodarstwa wybitnie uzupełniające się w wielu gałęziach produkcji. Otóż jasnym jest, iż Włochy chcą związać ekonomicznie ze sobą Węgry i Austrię. Stać się to może albo drogą porozumienia z Francją i Małą Ententą i przy uwzględnieniu interesów wspólnych, albo też z pominięciem takiego porozumienia i wbrew obecnym traktatom. Oczywiście ta pierwsza ewentualność jest łatwiejszą do wykonania. S. M.

jako wyraz mego osobistego ustosunkowania się do różnych aktualnych problemów.

„W najbliższych dniach odbędzie się posiedzenie rady naczelnej Stronnictwa Ludowego, które da wyraz poglądom Stronnictwa na zasadnicze wytyczne polityki S. L. w dziedzinie gospodarczej i politycznej, a zarazem odpowiedź na to, co w owej rozmowie wzbudziło zainteresowanie w różnych sferach społeczeństwa.

Wincenty Witos.“

Uniwersytet wileński przeciw ograniczeniom autonomji

Zebrania dyskusyjne w sprawie autonomji wyższych uczelni, zainicjowane w Wilnie przez zarząd Stow. Profesorów Uniwersytetu im. Stefana Batorego, obudziły wielkie zainteresowanie i zwróciły na siebie uwagę polskiego społeczeństwa. Na ostatnim zebraniu wygłosił referat p. t. „Nauka a autonomia uniwersytecka“ prof. dr. Jan Otrębski, dziekan wydziału humanistycznego, rozwijając tezę, że nauka może kwitnąć i rozwijać się jedynie w atmosferze wolności.

Wśród ożywionej dyskusji, po referacie stwierdzono, że — mimo różnic zapatrywań politycznych — ogół profesorów uniwersytetu im. Stefana Batorego jest całkowicie zgodny w obronie interesów nauki i form życia akademickiego, które wytworzyły się i wydoskonaliły przez długą tradycję.

Młodzież wileńska wobec wypadków lwowskich

W Wilnie odbył się wielki wiec manifestacyjny studentów w związku z wypadkami lwowskimi, zwołany przez „Bratnią Pomoc“ uniwersytetu im. Stefana Batorego. Sala była przepelniona, nie mogąc pomieścić wszystkich uczestników.

Obrady zagał prezes „Br. Pomocy“ p. Ochocki, poczem przemawiali pp. Czelażyn — prezes Koła Medyków, Wener — prezes Koła Farmaceutów, prezes Młodzieży Wszepolskiej i inni. Zebrani żywo solidaryzowali się z ich wywodami.

Oburzenie wywołał występ przedstawiciela „sanacyjnego“ Legjonu Młodych, Kaduszkiewicz, który usiłował rzucić cień na pamięć ofiary mordu lwowskiego, Jana Grotkowskiego. Występ ten został ostro potępiony nawet przez przedstawiciela „sanacyjnej“ „Myśli Mocarstwowej“.

Większością przeszło tysiąc głosów przeciw 9 (przy 4 wstrzymujących się) uchwalono rezolucję, składającą hold śp. Grotkowskiemu i ślubującą walkę o polskość wyższych uczelni.

Cały wiec miał charakter żywiołowej manifestacji.

Manifestacja akademicka w Lublinie

O manifestacjach akademickich w Lublinie donosi „Gaz. Warszawska“:

O godz. 10 rano, zostało odprawione w kościele OO. Kapucynów nabożeństwo żałobne za duszę śp. Grotkowskiego. Nabożeństwo zostało odprawione z inicjatywy lubelskiego środowiska Młodzieży Wszepolskiej. Po nabożeństwie w lokalu Młodzieży Wszepolskiej odbyło się zebranie, na którym zostały wygłoszone przemówienia, omawiające ostatnie wypadki lwowskie oraz wskazujące na konieczność walki z zalewem żydowskim.

Równocześnie liczna grupa młodzieży akademickiej, głównie z I kursu, rozpoczęła manifestację na mieście. Studenci wkroczyli do ogrodu miejskiego, gdzie pobili znajdujących się tam Żydów. Powiadomiona o zajęciach policja przybyła na miejsce w wielkiej liczbie autami ciężarowymi i motocyklami i przystąpiła do likwidowania zajść. W czasie rozpraszania manifestantów, kilku z nich zostało aresztowanych. Na skutek tego, prezes Młodzieży Wszepolskiej interwenjował u starosty grodzkiego i aresztowani studenci zostali zwolnieni.

Za duszę śp. Grotkowskiego

W poniedziałek w kościele Farnym w Poznaniu odprawił ks. prałat J. Prądzyński mszę św. za spokój duszy śp. Jana Grotkowskiego. Mszę św. zamówiła korp. „Lechia“, związana kartelem z korporacją „Lutyko - Wenedja“, której członkiem był Zmarły.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

Manja wielkości Żydów

W dniu 15 b. m. znany psycholog żydowski, twórca teorii poznania człowieka, dr. Fiszal Sznurson, przybył z Ameryki, wygłosił w Warszawie dla publiczności żydowskiej referat pod tyt. „Władza słabego, lub psychologia społeczna komunizmu i pionierizmu sjonistycznego“. „Moment“ zawiera sprawozdanie z tego referatu. Referent rozpoczyna od wskazania, że Żydzi przeżywają obecnie kryzys we wszystkich dziedzinach. Działacze żydowscy w wielu krajach wątpią już o możliwości walki:

„Nie raz słyszy się u amerykańskich żydowskich działaczy społecznych pytanie: co należy czynić? Jesteśmy owieczką wśród wilków. Naszą główną warstwą jest stan średni, który obecnie traci grunt pod nogami. Rzeczywistość jest przeciw nam. „Garsz pionierów rozpoczęła budowę kraju żydowskiego, przeciw którym stoi świat arabski. W Europie wschodniej komuniści postawili sobie za zadanie — przebudowę całego świata... Czy to jest paradoks?“

Czy żydostwo posiada dość siły, aby stawić czoło trudnościom?

Autor odróżnia dwie kategorie siły: 1) prymitywną destruktywną siłę i 2) pozytywną siłę życiową. Siłę mechaniczną można nabyć; siła żywotna jest wrodzona; ona jest właśnie źródłem władzy, odwagi.

Na pytanie, jak mniejszość może przeciwstawić się całemu światu? — prelegent odpowiada:

„Mechanicznie jest to rzeczywiście niemożliwe, natomiast, jeżeli posiadamy siłę żywotną, to wówczas, nie tylko możemy, lecz musimy przeciwstawić się całemu

światu, gdyż żywotność jest kluczem do siły i ten klucz posiada tylko mniejszość, która jest żywotna...“

Teraz jest okres, w którym według referenta na widowień wybijają się mniejszości.

Słowem, Żydzi nie są zwyczajną mniejszością, a są „mniejszością żywotną“, dzięki czemu posiadają klucz do siły, do władzy.

Nietylko mogą, lecz „muszą“ oni przeciwstawić się całemu światu, „muszą“ dążyć do „przebudowy świata“... Jak ta „przebudowa“ wygląda — wiedza o tem ci, którzy interesują się bliżej Rosją...

Gdy się czyta informacje o takich nowych teorjach, przechodzą na myśl słowa Grünbauma z jego referatu w 1929 r. w Lublinie: „My jesteśmy narodem chorym...“. Dodajmy do tego: chorem przede wszystkim na manję wielkości.

Posel Witos znowu się troszkę cofa

„Głos Narodu“ ogłasza następujące wyjaśnienie pos. Witos:

„W ostatnich dniach ogłoszona została w dziennikach rozmowa, przeprowadzona ze mną na temat obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej. W rozmowie tej przedstawiłem nastroje i poglądy, panujące w szerokich masach ludowych na zasadnicze zagadnienia obecnej doby, a nieścisłość sprawozdawcy, podającego treść rozmowy leży tylko w tem, że poglądy te podano

Jeszcze jeden projekt rozbrojeniowy

Propozycja Ameryki zawarcia konwencji, rejestrującej dotychczasowe wyniki narad

Genewa, 6. 12. (PAT.) Norman Davis, Mac Donald i Herriot odbyli dłuższą konferencję, w czasie której przedyskutowali następujące propozycje amerykańskie:

Konferencja rozbrojeniowa przez wypracowanie jak najszybciej konwencji nie rozwiązałaby kwestji równości praw i problemu bezpieczeństwa. Zarejestrowanoby jedynie osiągnięte dotąd wyniki, jak m. i. zakaz bombardowania powietrznego, zakaz wojny chemicznej, ograniczenia jakościowego zbrojenia itd. Stworzonoby stała komisja, która przygotowałaby trzeci etap rozbrojenia i która zajęłaby się

kwestją równouprawnienia i bezpieczeństwa. Konwencja obowiązywałaby od 3 do 5 lat, aż do wygaśnięcia układów morskich waszyngtońskiego i londyńskiego.

Propozycje amerykańskie nie wzbudziły podobno entuzjazmu. Delegaci Francji i W. Brytanji pragnęliby kontynuowania prac rozbrojeniowych, przyczem Francja w dalszym ciągu nalega na rozpatrzenie swego planu organizacji pokoju. Jednak gdyby obecnie okazało się niemożliwym pchnięcie naprzód prac konferencji, propozycje amerykańskie mogłyby zdaniem tych delegacji być celowe.

Powszechny sceptycyzm — Pierwsze posiedzenie t. zw. konferencji pięciu

Paryż, 6. 12. (Tel. wł.) Prawie wszystkie paryskie pisma poranne w korespondencjach swych genewskich wysłanników, wypowiadają się bardzo sceptycznie o kompromisowej propozycji Ameryki.

Genewa, 6. 12. (Tel. wł.) Przedstawiciele pięciu mocarstw: Francji, Anglii, Stanów Zjednoczonych, Włoch i Niemiec zbrali się dziś o godz. 10 na pierwszą konferencję. Po jednogodzinnych debatach obrady, z powodu nadzwyczajnej sesji Ligi Narodów przerwano.

Tematem dzisiejszych narad kon-

ferencji pięciu były pisemne propozycje, które w głównych zarysach pokrywają się z projektem Ameryki. Propozycje te wypracowali ubiegłej nocy rzeczoznawcy Francji, Wielkiej Brytanji, St. Zjednoczonych i Włoch.

Norman Davis w krótkim przemówieniu uzasadniał przedłożony plan. Przemawiali również von Neurath i premier Herriot. Neurath domagał się pewnego terminu, aby mógł projektowany plan przestudować i w tej sprawie porozumieć się ze swoim rządem. Herriot sprecyzował raz jeszcze stanowisko Francji.

Podwójne żniwa w powiecie wieluńskim

Gospodarz Różycki w Kielczygłowach zbierał w tym roku dwukrotnie jęczmień

Kępno, 6. 12. (PAT.) W pow. wieluńskim zdarzył się niezwykle w naszym klimacie fakt podwójnych żniw.

Na polach gospodarza Różyckiego we wsi Kielczygłów zauważono po żniwach letnich, że ziarna jęczmienia, rozsiane podczas zbioru poczęły kiełkować. Jęczmień wyrósł bardzo pięknie, obecnie skoszono go i wymłócono. Ziarna są zupełnie normalnie roz-

winięte i pełne. Powtórne żniwa możliwe były dzięki utrzymującej się długo względnie ciepłej pogodzie.

W sferach rolniczych rozważana jest w związku z tem myśl wyhodowania odmiany jęczmienia, który możnaby siać wczesną wiosną a następnie drugi raz po żniwach, aby zebrać ten gatunek jęczmienia powtórnie w jednym roku.

Niemieckie kręactwa w Genewie

Genewa, 6. 12. (PAT.) Rada Ligi Narodów zajmowała się jedynie kwestją mniejszości rosyjskiej w Iraku. Na porządku dziennym figurowała poza tem sprawa stosowania reformy rolnej w Polsce.

Sprawę tą wniósł w styczniu b. r. reprezentant Niemiec. Uważał on za wskazane przedłożyć Radzie kwestję, która była już o parę miesięcy wcześniej zalecona przez „Komitet Trzech”. Rada skierowała sprawę do tego komitetu, złożonego z reprezentanta Japonji, jako sprawozdawcy spraw mniejszościowych oraz delegatów W. Brytanji i Włoch. Po długich pracach opracowano raport, który w ub. sobotę przekazano Radzie.

Treść raportu uprzednio zakomunikowano delegacjom niemieckiej i polskiej. Delegacja niemiecka zdecydowanie raport odrzuciła i domagała się indywidualnego rozpatrzenia poszczególnych wypadków stosowania refor-

my rolnej w Polsce. Tę niemożliwą tęzę kategorycznie odrzucił Komitet Rady.

Zdając sobie sprawę, że odrzucenie raportu, opracowanego przez trzech wybitnych członków Rady, przedstawicieli wielkich mocarstw postawi ją w bardzo niedogodnej pozycji moralnej, delegacja usiłowała lansować wersję, jakoby i delegacja polska zamierzała odrzucić raport. Wiadomość ta jest absolutnie nieprawdziwa, gdyż delegacja polska mimo pewnych zastrzeżeń, które raport nasuwa, gotowa jest go przyjąć pod warunkiem, że uzyska jednogłośnie.

Pomieważ min. spr. zagr. Rzeszy Neurath nie mógł wziąć udziału w posiedzeniu, delegacja niemiecka prosiła sekretarjat o odroczenie sprawy do jednego z następnych posiedzeń Rady. Zgodnie z tem sprawozdawca delegacji Japonji zaproponował odroczenie, co przyjęto.

Statek zatonał

Londyn, 6. 12. (Tel. wł.) Wojenny statek japoński „Sawarabi” zatonał w pobliżu Formozy (wielka wyspa na m. Chińskim — red.). Trzy inne okręty wyratowały 14 ludzi z załogi podczas gdy 106 osób prawdopodobnie zatonało.

Czeskosłowacka flota

Gdynia, 6. 12. (Tel. wł.) Oficerowie czeskosłowackiego transportowca „Kouroussa” stwierdzają, że Czeskosłowacka posiada obecnie następujące statki morskie: „Legie” (5.735 tonn rejestrowanych brutto), „Little Ewy” (500 t rej. br.) i „Kouroussa” (3.511 t rej. br.). Oprócz tego pod czeską banderą pływa kilka małych stateczków, które zajmują się, jak wiadomo w Gdyni, przemycaniem spirytusu do Skandynawji. Stateczki te są z załogą przeważnie niemiecką i w najbliższym czasie mają być pozbawione prawa posługiwania się banderą czeskosłowacką.

Jak oświadczyli jeszcze oficerowie z „Kouroussy”, rząd czeskosłowacki zamierza wysłać w przyszłym roku

kilku uczniów do naszej szkoły morskiej w Gdyni. Dotychczas nieliczni Czesi, którzy poświęcali się zawodowi morskemu, uczęszczali do szkoły jugosłowiańskiej. S. B.

Przepowiednia pogody na środę: Przy silnym zachmurzeniu — deszcz.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.92 zł.; w Gdańsku na Warszawie 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.50 zł., gotówka 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł., gotówką 172.67 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 6. 12. 1932.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.
Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% pożycz. konwers. po 40, 4% premj. dol. po 51,—, 4% pożycz. inwest. po 97 oraz 3% pożycz. bud. po 38.—.
Z pożyczek komunalnych obracano 8% obl. m. Poznania z roku 1929 po 92.— w transakcjach.
Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano w transakcjach 8% listy dol.

stare po 49.—% oraz 6% listy żytnie po 9%, natomiast za 4% listy zast. konwert. płacono 31.50.

Z akcyj bankowych obracano Bank Polski po 87.50 w transakcjach.

Cednia Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1929 r. 92% +
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kredyt. 49% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. ostempl. 31½% P.

(Kurs w złotych)
4% pożycz. premj. dol. serja III. 51.— P.
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 9.25 +
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 97.— P.
3% pożyczka budowlana, serja I 38.— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w zł za 1 akcję).
Bank Polski I em. 87.50 +
Tendencja ożywiona.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.
Poznań, 6. 12. 1932 r.

Spędzono: wołów 69, buhai 130, krów 390, świń 2060, cieląt 560, owiec 150, razem 3359 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane 60—64
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 48—52
Mięsiste tuczone starsze 38—44
Miernie odżywione 30—36

Buhaje:
Wytuczone pełnomięsiste 48—52
Tuczone mięsiste 40—46
Nietuczone dobrze odżywione starsze 34—38
Miernie odżywione 28—32

Krowy:
Wytuczone pełnomięsiste 52—56
Tuczone mięsiste 42—48
Nietuczone dobrze odżywione starsze 26—30
Miernie odżywione 16—20

Jałowice:
Wytuczone pełnomięsiste 60—64
Tuczone mięsiste 48—52
Nietuczone dobrze odżywione starsze 38—44
Miernie odżywione 30—36

Młodzie:
Dobrze odżywione 28—32
Miernie odżywione 24—28

Cieleta:
Najprzedniejsze cieleta wytuczone 64—68
Tuczone cieleta 54—60
Dobrze odżywione 46—52
Miernie odżywione 36—44

OWCE:
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy 60—66
Tuczone starsze skopy i maciorci 40—46

ŚWINIE (TUCZNIKI):
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 100—102
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 94—98
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 90—92
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi 84—88
Macjory i późne kastraty 80—90
Przebieg targu bardzo spokojny.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 6 grudnia 1932.

Warunki: Handel hurtowy parytut Poznania, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft w hol.), 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft w hol.), 3) pszenicy pozni i pomorskiej 72.95 kg (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg (74.1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne
Żyto 285 tonn par Poznań 14.30
Żyto 105 tonn par Poznań 14.40
Żyto 15 tonn par Poznań 14.20

Ceny orientacyjne
Żyto 13.80—14.00
Usposobienie słabe.
Pszenna 20.25—21.25
Usposobienie słabe.
Jęczmień browarowy 14.75—16.25
Usposobienie słabe.
Jęczmień 68—63 kg 13.00—13.75
Jęczmień 64—66 kg 12.50—13.00
Usposobienie słabe.
Owies 12.05—12.25
Usposobienie słabe.
Maka żytnia 60% wł work. 21.00—22.00
Usposobienie słabe.
Maka pszenna 65% wł work. 32.50—34.50
Usposobienie słabe.
Otręby żytnie 7.50—7.75
Otręby pszenne 7.50—8.50
Otręby pszenne (grube) 8.50—9.50
Rzepak 42.00—43.00
Rzepak 40.00—45.00
Gorczyca 36.00—42.00
Wyka latowa 15.00—16.00
Peluska 14.00—15.00
Groch Victoria 20.00—23.00
Groch Folgera 31.00—34.00
Koniczyna czerwona 100.00—120.00

Koniczyna biała 100.00—140.00
Koniczyna szwedzka 100.00—120.00
Ziemniaki fabr. za kilo % 0.00—0.12, 1/2
Mak niebieski 103.00—113.00

Ogólne uspo. obienie słabe.
Transakcje na odmiennych warunkach żyta 505 tonn, pszenicy 50 tonn, owsa 80 tonn, otrąb żytn. 15 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

x dnia 6. 12. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123.75	124.06	123.44
Holandja	358.80	359.70	357.90
Londyn	28.50	28.63	28.35
Nowy Jork czek	8,925	8,945	8,905
Nowy Jork kabel	8,929	8,949	8,909
Paryż	34.87	34.96	34.78
Sztokholm	157.00	157.73	156.22
Szwajcaria	171.70	172.13	171.27
Włochy	45.35	45.57	45.13
Berlin	212.10		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inw. szt. ser. 104.50
5% pożycz. konw. 40.25
4% pożycz. dolarowa 51.85—51.75
6% pożycz. dol. 57.00
7% pożycz. stabil. 54.00—53.88
w drobnych odcinkach 54.50
w odcinkach po 100 60.50

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 86.75—87.50
Sita i Światło bez kuponu za r. 31/32.
Norblin 31.00
Kluczeńska Fabr. Papieru 25.00
Spiess 32.00
Lilpop 11.50
Pocisk bez kuponu za r. 31
Lombard 106.00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 6. 12. 1932 r.

Pszenna marchwijska 190.00—192.00
Tendencja słaba.
Żyto march 151.00—153.00
Tendencja słabsza.
Jęczmień browarowy 170.00—180.00
Tendencja słabsza.
Jęczmień pastewny i przemysłowy 161.00—168.00
Tendencja słabsza.
Owies march 119.00—124.00
Tendencja słaba.
Maka pszenna 24.00—26.60
Tendencja słabsza.
Maka żytnia 19.60—21.80
Tendencja słabsza.
Otręby pszenne 9.45—9.75
Tendencja cicha.
Otręby żytnie 8.80—9.15
Tendencja cicha.
Groch Victoria 21.00—26.00
Groch drobny jadalny 20.00—23.00
Groch pastewny 14.00—16.00
Peluska 13.00—15.00
Bób 13.50—15.50
Wyka 14.00—16.00
Łubin niebieski 9.00—11.00
Łubin złoty 12.00—13.50
Seradela nowa 18.00—25.50
Kuchy lniane 10.10—10.20
Kuchy z orzecha ziemnego 10.70
Kuchy mielone (mączka) 11.00
Wytfoki suche 8.90
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 10.00
Srót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 10.70
Słoma z pras drut. 0.65—0.80
Słoma p pras drut. 0.45—0.60
Słoma owsiana drut. 0.45—0.60
Słoma jęczmienna drut. 0.45—0.60
Słoma z długo wiązana 0.75—1.00
Słoma z pras. sznur. 0.60—0.80
Sieczka 1.30—1.45
Słoma p pras sznur. 0.45—0.60
Siano handlowe suche 1.10—1.30
Siano dobre i pokosu 1.30—2.20
Lucerna luzem 2.25—2.55
Siano koniczynowe luzem 2.10—2.40
Tendencja stała.
Ogólna tendencja słaba.

Giełdy zbożowo - towarowe

Warszawa, 6. 12. Żyto I stand 700 g/1 14.75 — 15.00, II stand. 689 g/1 14.50 do 14.75, pszenica jara czerwona szklista 775 g/1 25.00 — 25.50, pszenica jednolita 742 g/1 24.00 — 24.50, pszenica zbierana 438 g/1 23.50 — 24.00, owies jednolity 468 g/1 15.00 do 15.50, owies zbierany 438 g/1 13.50 do 14.00, jęczmień na kaszę 14.50 — 15.00, jęczmień browarny o wadze 689 g/1 16.00 do 17.00, gryka 15.00 — 16.00, proso 18.00 do 19.00, groch polny z workiem 23.00 — 25.00, groch Wiktorja z workiem 25.00 — 30.00, wyka 16.00 — 17.00, peluska 15.00 — 16.00, łubin niebieski 8.00 — 8.50, rzepak zimowy 47.00 — 49.00, siemię lniane basis 90 proc. 38.00 — 40.00, koniczyna czerwona surowa bez grubej kaniarki 90.00 — 110 koniczyna czerwona bez kaniarki o czyst 97 proc. 110 — 125, koniczyna biała surowa 90.00 do 120, koniczyna biała bez kaniarki o czyst 97 proc 130 — 180, ziemniaki jadalne 3.50 do 4.00, maka pszenna luksusowa wym. 50 — 40 proc. 43 — 48, maka pszenna 0000 wym. 60 — 50 proc. 38.00 — 43.00, maka żytnia pył. I gat. 65 — 55 proc. 25 — 27, maka żytnia sitkowa II gatunek po 55 procent 20 — 21.50, maka żytnia razowa 95 proc. 20.00 — 21.50, otręby pszenne szale 9.75 — 10.25, otręby pszenne średnie 9.00 — 9.50, otręby żytnie 8.50 — 9.00.

Trudności wewnętrzne Austrii

Wiedeń, 4 grudnia.

Dwie podróże kanclerza austriackiego Dollfussa do Budapesztu i Meranu były nie tylko dla zagranicznych, ale i krajowych pism pobudką do szczegółowego omawiania austriackiej polityki wewnętrznej. Jeśli chodzi o sam fakt podróży, kanclerz Dollfuss dokładnie przedstawił cel swych podróży i na podstawie tego exposé, wygłoszonego w radzie państwa, skonstatowano, że kombinacje, związane z wyjazdami Dollfussa, nie odpowiadają rzeczywistości. Jak się dowiaduje „Centropress”, kanclerz zastrzegł się zwłaszcza przeciwko temu, jakoby prowadził z Węgrami rokowania w sprawie unji celnej i stwierdził, że podróż jego do Meranu miała charakter prywatny. Dollfuss oświadczył, że w mieście tem zwiędził tylko groby swego krewnego.

Oświadczenie kanclerza przyjęte zostało do wiadomości głosami chrześcijańsko-społecznymi i „Landbundu”, podczas gdy wielkoniemcy i socjaldemokraci wstrzymali się od głosowania.

Niektóre pisma wiedeńskie zaznaczają, że sytuacja rządu nie jest najpomyślniejsza. Pomiędzy kanclerzem Dollfusem a ministrem szkolnictwa Rintelenem istnieją różnice zdań, które potęgane są jeszcze tem, że chrześcijańsko-społeczni nie są pewni sprawności swej taktyki dotychczasowej i obawiają się obozu radykalnego przy przyszłych wyborach.

Znowu po dłuższym czasie pojawiły się wiadomości o rekonstrukcji gabinetu. Pojawiła się nawet wiadomość, że minister szkolnictwa Rintelen, który niedawno z powodzeniem prowadził rokowania londyńskie z wierzycielami „Creditanstaltu” i powrócił do Wied-

nia z politycznymi wawrzynami, wniósł prośbę o dymisję. Kanclerz związkowy może zgodziłby się na dymisję, ale inne czynniki Partii Chrześcijańsko-Społecznej z dolno-austriackim starostą krajowym Bureschem na czele, jak również z ministrem spraw wojskowych Vaugoinem, wypowiedziały się przeciwko temu postanowieniu. Minister szkolnictwa dymisję swą odwołał, wyświatlając zarazem, że pierwotnie chciał powrócić na stanowisko starosty styryjskiego.

Różnice poglądów pomiędzy Dollfusem a Rintelenem są wyrazem chaosu ideowego, jaki panuje w Partii Chrześcijańsko-Społecznej już od dłuższego czasu. Jeszcze przed kilku miesiącami Dollfuss mógł opierać się o mniej lub więcej zaufania godną większość, ale obecnie sytuacja zmienia się na jego niekorzyść. W partii Dollfuss uważany był za zwolennika francuskiej orientacji, podczas gdy o Rintelenie wiadomo, że dąży do pogłębienia stosunków wzajemnych z Włochami.

Dollfuss, uświadamiając sobie, że jego większość jest problematyczna, starał się znaleźć modus vivendi z Socjalną Demokracją, podczas gdy Rintelen coraz otwarciej nakłaniał się do kursu prawnicowego, utrzymując najprzyjaźniejsze stosunki z Heimwehrą.

Kwestją pozostaje, czy głoszenie hasel radykalnych przyniesie chrześcijańsko-społecznym pożądane owoce. Radykalizowani wyborcy przechodzą do innych stronnictw politycznych, które w swym radykalizmie posuwają się jeszcze dalej. Dlatego też przypuszczają należy, że spory pomiędzy obu skrzydłami Partii Chrześcijańsko-Społecznej nie tak szybko zostaną zlikwidowane.

Zza kulis „sanacji”

W związku z ostatnimi enuncjami pp. Sławka i Janusza Radziwiła, bardzo interesująca jest garść informacji zza kulis obozu „sanacyjnego”, które podaje warszawski „Robotnik”, powołując się na źródła „istotnie miarodajne”.

W b. m. ma się odbyć prawdziwy, t. zn. organizacyjny, zjazd Związku Legionistów. Wszelkie funkcje organizacyjne spoczywają w rękach p. Dziadosza, dyrektora biura Sejmu. — P. Dziadosz „kontroluje” w tej chwili listy delegatów, wybranych na zjazd przez okręgi, i skreśla z całą becermonjalnością nazwiska delegatów „opozycyjnych”.

Bo nastroje opozycyjne w Związku Legionistów wzrosły bardzo znacznie. Legioniści widzą wśród najwybitniejszych dygnitarzy B. B. W. R. ludzi, którzy w latach 1917—1918 należeli do obozu „aktywistów”, zwalczyli najzacieklej politykę Piłsudskiego, popierali Radę Regencyjną i Radę Stanu (pp. Zawadzki, ks. Radziwiłł, Targowski itd.) Przypomina się gen. Góreckiemu, prezesowi B. G. K., jego załamanie się po przejściu resztek II Brygady na Ukrainę. Oburza się na sen. Wyrostka, jako na dawnego doradcę gen. Zagórskiego w komendzie Legionów.

Istnieje — wreszcie — grupa, wysuwająca na pierwszy plan problem moralny. Ta grupa pomija zagadnienia polityczno-społeczne, natomiast protestuje przeciwko takim faktom, jak „wyrok” sądu klubowego B. B. W.

R. nad sen. Wyrostkiem, jak „niewiadome konto kartelu drożdżowniczego”, jak „owoce” p. Wiślickiego, jak poczwórne posady działaczy B. B. W. R. i t. p.

Podobno kierownictwo obozu „sanacyjnego” zamierza zlikwidować B. B. W. R. jako odrębną organizację polityczną o rozgałęzionej sieci. Powstał projekt, by połączyć ze sobą pod jednolitym kierownictwem Związek Legionistów, Związek Peowiaków, Federację gen. Góreckiego, no i koła, względnie rady i sekretariaty B. B. W. R.

Wpływa w tym kierunku fakt, że raporty władz wojewódzkich i powiatowych bardzo pesymistycznie oceniają wyniki akcji „w terenie” B. B. W. R.

Jak zaciekle toczą się walki w obozie „sanacyjnym”, świadczy również sprawozdanie ze zjazdu Związku Peowiaków w Warszawie, zamieszczone w „Nowej Ziemi Lubelskiej” (organie „prawdziwych piłsudczyków”).

Według „Nowej Ziemi Lubelskiej” na zjeździe tym:

„...wszyscy z gen. Rydzem - Śmigłym na czele stwierdzili szkodliwą i wprost o zdradę państwa tracącą działalność panów czwarto i piątobrygadowych. Na zjeździe napiętnowano tych panów koniunktury o brudnych rękach i brudnej działalności. „Uchwała i tu zapadła, wzywająca do walki o idee czystych rąk i czystości życia społecznego.”

Czy uchwały zjazdu peowiaków przyczynią się do uzdrowienia stosunków w „sanacji” — wątpliwe można.

Skargi usuniętych b. sędziów do Najw. Trybunału Admin.

Do Najwyższego Trybunału Administracyjnego wpłynęło — jak donosi „A. B. C.” szereg spraw, wytoczonych przez b. sędziów, skarżących decyzje, usuwające ich ze stanowiska. M. in. za pośrednictwem adw. Bleszyńskiego skargę taką złożył b. sędzia grodzki, p. Jerzy Fałęcki.

Krzecznik skarżącego domaga się uchylecia re-kryptu min. sprawiedliwości — wychodząc z założeń następujących:

1) Rozporządzenie jest oparte na ustawie z dnia 17 marca 1932 o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy. W myśl jednak tej ustawy nie był mocen Prezydent dokonywać zmian w dziedzinie konstytucyjnej. Wszak art. 78 konstytucji pozwala na przenoszenie sędziów w stan spoczynku jedynie w wypadku zmiany w organizacji sądów, postanowionej w drodze ustawy. Tak więc reorganizacja

zacja sądów, przeprowadzona w drodze rozporządzenia, nie może stanowić prawnego tytułu do zawieszenia nieusuwalności sędziów.

2) Zresztą zmiana przepisów o ustroju sądów nie sięgała tak daleko, aby tłumaczyła konieczność usuwania dotychczasowych sędziów ze stanowisk przez nich zajmowanych. Odnosi się to zwłaszcza do sędziów grodzkich. Wzmiankowane rozporządzenie nie przewiduje właściwie żadnej reorganizacji tych sądów.

3) Rozporządzenie o przenoszeniu sędziów w stan spoczynku uzyskało moc, w myśl art. 5 tegoż rozporządzenia, z dniem ogłoszenia, t. j. z dniem 27 sierpnia 1932. Tymczasem rozporządzenie o zmianach w prawie o ustroju sądów (poz. 661/32) oraz rozporządzenie, zmieniające przepisy postępowania karnego, w wykonaniu których rozporządzenie o usuwaniu sędziów zostało wydane, zyskały moc obowiązującą dopiero z dniem 1 września 1932 r. (art. 85 rozp. poz. 661/32). A zatem nie może posiadać mocy prawnej rozporządzenie, oparte na przepisach, jeszcze nie obowiązujących.

Ciekawa ta, z prawnego punktu widzenia, sprawa znalazła się wkrótce na wokandzie Najw. Tryb. Adm.

Redaktorzy „I. K. C.” na czele akcji, potępionej przez Kościół

Nie jeden katolik ma zwyczaj kupowania w niedzielę krakowskiego „Ilustrowanego Kurjera Codziennego”. Polecamy jego uwadze następujące doniesienie „Głosu Narodu”:

„Z Żydowskiego „Nowego Dziennika” dowiadujemy się, że w Krakowie powstało już Tow. Krzewienia Świadomego Macierzyństwa, a w ub. piątek odbyło się pierwsze zebranie dyskusyjne w Muzeum Przemysłowym. Przemawiał na niem p. red. Ludwik Szczepański („Il. Kurjer Codzienny”), który za cel towarzystwa uważa m. in. „regulację całego życia społecznego” i „zwalczanie” panującej na tem polu anarchii. Dalej podkreślił „zasługi” p. Boya-Zełńskiego na tem polu i „wyraził mu imieniem zebrania uznanie”. W końcu — według żydowskiego pisma — p. Szczepański stwierdził „szczególnie nieprzychylnie i wrogie stanowisko duchowieństwa katolickiego”.

„Po nim przemawiali: dr. Ślaczkowa, dr. Glaser (który ofiarował lokale kasy chorych na poradnie „świadomego macierzyństwa”) i in. A pomiędzy katolików dr. Święcki, Jelonek i Kusiak, którzy polemizowali z wywodami referentów Dalej p. dr. Drobner (socjalista — red. „K. P.”) zgłosił „akces robotników” do tej akcji. W końcu wybrano zarząd towarzystwa z red. L. Szczepańskim na czele, paroma Żydami i z dwoma redaktorami „Il. Kurjera Codziennego”: Grabowskim i Tomankiem.”

A więc redaktorzy „Il. Kurjera Codziennego” stoją na czele akcji, potępionej przez Kościół Katolicki. Co na to katolicy jego czytelnicy i katolickie instytucje?

Z Stronnictwa Narodowego

Tczew

W hall miejskiej, wypełnionej po brzegi, odbył się olbrzymi wiec Stronnictwa Narodowego przy udziale zgórą 2000 osób. Po zagajeniu zebrania prezes powiatowy S. N. p. Haydasz powołał na marszałka p. dyr. Gaja. — Przy stole prezydalnym zasiadli ks. Chudziński i p. Nadolski oraz pp. Zacholla i Meja, jako przedstawiciele „Związku Młodych Narodowców”.

Przybyłych na zebranie jako mówców prof. Rybarskiego i ks. kan. Łosińskiego zebrani owacyjnie powitali. Prof. Rybarski wygłosił referat gospodarczy, ks. pos. Łosiński polityczny ze szczególnym uwzględnieniem spraw pomorskich. Przemówienia spotkały się z entuzjastycznym przyjęciem.

Tuchola

Zebranie Str. Nar. zgromadziło ludność z miasta i okolicy, która z dużym zainteresowaniem wysłuchała przemówień posłów Szturmowskiego (referat gospodarczy) i Matlosza (referat polityczny). Zebrani częstym oklaskiwaniem mówców podkreślili swą solidarność z ich wywodami.

Brodnica

Zebranie Str. Nar. odbyło się w wypełnionej po brzegi sali Domu Katolickiego. Przewodniczył mu prezes powiatowy Str. Nar. p. Koźlikowski. Jako pierwszy przemawiał b. konsul gen. R. P. w Berlinie poseł Zieliński. Prelegent omówił sytuację międzynarodową z szczególnym uwzględnieniem Niemiec, jako najbliższego sąsiada Polski. Jako drugi przemawiał sekretarz woj. Str. Nar. p. Sołtyśiak. Mówca przedstawił położenie wewnętrzne.

Przemówienia były mocno oklaskiwane. Nastroj zebranych dowodził, że ludność zdecydowanie odwraca się od „sanacji”. Przedłożoną rezolucję uchwalono jednogłośnie. Po przemówieniu przewodniczącego, który wzywał zebranych do wstępowania w szeregi Str. Nar. zebranie zakończono odśpiewaniem „Boże coś Polskę”.

Nowe Miasto nad Drwęcą

Zebranie Str. Nar. zgromadziło niezliczoną dotąd w Nowem Mieście liczbę uczestników. Po zagajeniu zebrania przez ks. prof. Dembińskiego, zabrał głos ks. poseł Bleszycki. Mówca został wysłuchany przez zebranych z wielką uwagą.

Drugi przemawiał pos. red. Sacha. Forma i treść przemówienia sprawiły, że zebrani wysłuchali go z niesłabnącym zainteresowaniem. Oba przemówienia przyjęte były przez zebranych entuzjastycznie.

Przedłożone rezolucje przyjęto jednogłośnie. Po przemówieniu ks. Dembińskiego zebranie zakończono odśpiewaniem „Boże coś Polskę”.

Chmielno, pow. kartuski

W Chmielnie odbyło się zebranie Stronnictwa Narodowego przy nader licznych udziałach ludności z całej parafii. Zebraniu przewodniczył p. Stankowski, obszerny referat o położeniu gospodarczym i politycznym wygłosił czcigodny ks. kan. Łosiński z Sierakowic.

Długotrwałe brawa i oklaski, jakimi ks. kan. Łosińskiego nagrodzono, świadczyły bardzo dobitnie o przychylnych dla obozu narodowego nastrojach, panujących wśród tutejszej ludności. Nawet ci, którzy przy ostatnich wyborach do Sejmu agitowali za „jedyneką”, odwracają się dziś od „sanacji” i opuszczają szeregi „Strzelca”.

W obronie niedzieli

Sodalicia Marjańska Kupców nadsyła nam poniższą rezolucję:

Zgromadzeni w dniu 30 listopada 1932 roku na rocznym walnym zebraniu członkowie Sodalicii Marjańskiej Kupców w Poznaniu protestują niniejszym stanowczo przeciw zamierzanej zmianie ustawy o święceniu niedzieli.

Proszą gorącym sercem episkopat nasz, by nie omieszkali stanąć w obronie naszych niedziel i świąt.

Społeczeństwo polskie jest w olbrzymiej większości szczerze katolickie, a wyznanie rzymsko-katolickie wedle konstytucji jest pierwszą religią w kraju. Ma przeto społeczeństwo katolickie słuszne i niezaprzeczone prawo być gospodarzem u siebie, którego żądania uzasadnione i dobre tak władze ustawodawcze jak i wykonawcze w całej pełni winny uszanować. Wszelkie zaś mniejszości narodowe mają obowiązek zachowywać się lojalnie i przestrzegać tych wszystkich form, jakie obowiązują gościa w stosunku do gospodarza.

Ustawa o święceniu niedziel stanowi prawdziwie katolicką zdobycz socjalną, której pełnego zachowania kupiectwo katolickie, w chwili obecnej tak ciężko o swój byt walczące, stanowczo się domaga dla dobra duchowego całego stanu kupieckiego.

Polska była przedmurzem chrześcijaństwa, jest dzisiaj ostoją wiary katolickiej i chce nią pozostać na zawsze.

Zjazd delegatów Zw. Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych

Związek Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych zwołuje do Poznania, na niedzielę, 11 b. m., nadzwyczajne walne zebranie delegatów, którego głównym przedmiotem obrad będą sprawy statutowe, w związku z nowym prawem o Stowarzyszeniach.

Zebranie odbędzie się na sali p. Jarockiej, przy ul. Masztalarskiej 8a o godz. 11 przed poł.

Zarząd Związku zaprasza na to zebranie pp. delegatów wszystkich Towarzystw.

Z zjazdu cechów krawieckich

W ub. niedzielę odbył się w Poznaniu zjazd Cechów krawieckich z woj. poznańskiego.

Obrady zagał w imieniu władz instr. wojewódzkiego wydziału przemysłowego p. radca Grodzki, powołując z grona zebranych przewodniczącego.

Po dokonaniu wyborze zarządu związku Cechów, przystąpiono do omawiania poszczególnych spraw dotyczących zawodu krawieckiego.

Dłuższą dyskusję wywołał wniosek Cechu krawieckiego w Ostrowie, domagający się oddzielenia cechów dla chrześcijan i osobnych dla Żydów. — Drugi wniosek zmierzał do przyjęcia uchwały tworzenia cechów przymusowych. Zebranie wypowiedziało się przeciw przymusowości cechów. W rezultacie przyjęto uchwałę, aby w tej sprawie zasięgnąć jednak opinii zarządów cechów.

Dalej omawiano sprawę niezdrowej konkurencji w zawodzie krawieckim ze strony różnych spółdzielni, a nawet szkół. W tej sprawie przyjęto rezolucję. W dyskusji w tych sprawach przemawiali m. in. pp.: Podemski z Bydgoszczy, Chudziński z Ostrowa, Jezierski, Nowak, Gąsiorowska, radca Grodzki, syndyk Izby Rzemieśln. p. radca Gluck, Bojarska, syndyk Zw. Tow. Przem. p. Ehrenberg, Kranc itd.

Następny zjazd Związku ma zostać zwołany w lipcu r. p. do Bydgoszczy.

(kl)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Sensacyjny projekt uregulowania zaległości

podatkowych i socjalnych

W poniedziałek po południu obradowało plenium warszawskiej Izby Przem.-Handlowej. Na zebraniu wygłosili referaty pp. b. min. Klarner oraz dyr. Fajans. Zebranie odbywało się pod hasłem planu doraźnych środków i zarządzeń w zakresie zwalczania kryzysu, wypracowanych w komisjach Izby Przem.-Handlowej w Warszawie.

Prezes Klarner — jak donosi jedno z pism — wysunął w przemówieniu m. in. następujące tezy:

Dług skarbowy do dziś dnia uniemożliwia poszczególnym płatnikom normalne prowadzenie interesów. Wobec tego proponuje on: Od 1 stycznia 1931 ustala się zaległość dla każdego płatnika, skreślając wszystkie nieściągalne i fikcyjne zaległości bez kar i odsetek: zaś po tym terminie dolicza się 6 proc. Spłata zaległości odbywa się ratami w ciągu 5 lat. Roczna rata nie może przekraczać 10 procent wszystkich zaległości.

Przy wpłaceniu takiej raty ma być ona zaliczona podwójnie, t. j. jako 20-procentowa zaległość. Ponadto Izba proponuje, aby przy regulowaniu bieżących podatków płatnicy otrzymywali bony w wysokości 10 proc. wpłaconej sumy, które to bony będzie można wpłacić na poczet przyszłych podatków. Nadto referent proponował rewizję skali podatkowej, zwiększenie tygodnia pracy z 46 na 48 godzin, zmniejszenie urlopów, częściową likwidację reform socjalnych, zmniejszenie opłat na kasy chorych, ale jednocześnie wprowadzenie drobnych opłat nie tylko od lekarstw, ale i za leczenie. Dalej likwidację zaległych wkładek ubezpieczeniowych, redukcję taryf kolejowych, nadto wprowadzenie specjalnego komisarza, któryby badał działalność wszystkich przedsiębiorstw państwowych za wyjątkiem tych przedsiębiorstw, które służą celom obrony państwa, monopolów, kolei i poczty.

KRONIKA GOSPODARCZA

Czy będzie obniżka cen węgla?

W związku z doniesieniem z Warszawy o projektowanej obniżce cen węgla, zamieszczam ostatnio w naszym piśmie, komunikuje nam Stowarzyszenie Hurtowników Węgla w Poznaniu, że w myśl informacji, potwierdzonych z kół przemysłu węglowego, na najbliższy okres czasu nie

przewiduje się niżki cen węgla.

Zamieszczając to wyjaśnienie kupiectwa węglowego, od siebie dodajemy, że sprzedaż węgla po niższych cenach, spotykana niekiedy, tłumaczy się dość elastycznym stosowaniem rabatów, udzielanych przez poszczególne koncerny węglowe.

Rozporządzenie o komornikach

W dniu 5 grudnia ukazało się w Dzienniku Ustaw R. P. nr. 107 rozporządzenie ministra sprawiedliwości normujące przepisy o komornikach.

Rozporządzenie zawiera na wstępie postanowienie, że komornik jest urzędnikiem państwowym, powołanym do pełnienia czynności egzekucyjnych lub innych przewidzianych w ustawach. Liczbę stanowisk komorników określa minister sprawiedliwości. Do komorników stosuje się ustawa z 17 lutego 1932 r. o państwowej służbie cywilnej i inne przepisy, dotyczące urzędników państwowych. — Kandydaci na stanowisko komorników powinni odbyć praktykę u komornika i złożyć egzamin specjalny.

Komornika mianuje prezes sądu apelacyjnego. Nominacja może nastąpić na stałe albo prowizorycznie. Komornik zasadniczo pełni swe czynności osobiście. Komornik otrzymuje ze skarbu państwa uposażenie, określone w ustawie o uposażeniu urzędników państwowych. Na pokrycie kosztów utrzymania biura, komornik zatrzymuje dla siebie 40 proc. pobieranych za czynności opłat. Władza służbowa komornika jest kierownik sądu grodzkiego, przy którym on urzęduje.

Komornicy czynni w chwili wejścia w życie rozporządzenia w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i w Toruniu oraz okr. sądu w Katowicach pełnią nadal swe czynności, przyczem od dnia 1 stycznia 1933 r. służy im prawo pobierania części opłat.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PODATKI I OPŁATY

(p) Projekt ustawy celnej. Prócz samej nowej taryfy celnej, ogłoszonej niedawno w „Dzienniku Ustaw”, opracowany został projekt ustawy celnej, mający zastąpić dotychczas obowiązujące przepisy w zakresie uregulowania stosunków celnych. Projekt zawiera jednolitą kodyfikację tych przepisów, a pozatem przynosi niektóre nowości tak dodatnie, jak poczęści też uciążliwe. Projekt jest obecnie przedmiotem opinowania ze strony sfer gospodarczych. (1)

Z KRAJU

(k) Listopadowy import bawełny przez Gdynię. Według dotychczasowych obliczeń w listopadzie r. b. import bezpośredni bawełny przez por. gdyniński osiągnął rekordową cyfrę zgórą 27 000 bel. W październiku przewieziono przez Gdynię 8 tys. bel bawełny.

(k) Rada traktatowa samorządów i organizacji gospodarczych w Polsce. Dnia 2. b. m. odbyło się posiedzenie rady traktatowej samorządów i organizacji gospodarczych w Polsce, na którym dokonano wyboru prezydium rady w skład prezydium rady wchodzi: jako prezes — p. dr. Paweł Minkowski, wybrany na poprzednim zebraniu rady, pp. b. min. Janta-Polczyński, Henryk Brun i A. Mentzel — jako wice-prezesa, oraz pp. b. min. M. Szydłowski, W. Wiślicki, C. Rasner oraz b. min. Jerzy Gościński jako członkowie prezydium. Poza tem rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie z bieżących prac

biura traktatowego nad rokowaniami handlowymi, które zreferował p. dr. W. Rasiński.

(k) Eksport zwierzyny. Podjęty w bież. roku wywóz zwierzyny zagranicę kształtuje się dosyć pomyślnie. Wywieziono około 100 000 sztuk kuropatw i przeszło 10 tys. sztuk bażantów, wreszcie pewną ilość zajęcy. Wywóziliśny przeważnie do Anglii, Francji i Niemiec.

(k) Kryzys w branży wydawniczo-księgarskiej. Sytuacja przemysłu wydawniczo-księgarskiego w III kwartale r. b. nie poprawiła się. Liczba nakładów zmniejszyła się prawie o 25 proc. przyczem spadek ten uwidaczniał się szczególnie w wydawnictwach książek szkolnych. Zbyt książek napotykał na poważne trudności, ponieważ władze zaniechały zupełnie zakupu książek dla szkół powszechnych i średnich, a dotacje uniwersyteckie dla poszczególnych katedr i bibliotek rządowych zmniejszone zostały o 70 proc. Eksport książek zagranicę ustął niemal zupełnie.

(k) Rada eksportowa przemysłu włókienniczego. Projektowana instytucja eksportowa p. n. „Rada Eksportowa Zrzeszeń Przemysłu Włókienniczego” nie będzie nosiła charakteru organizacji handlowej i nie będzie zawierała żadnych transakcji eksportowych. Zadaniem jej będzie przeprowadzenie badań w krajach, w których istnieją możliwości zbytu dla przemysłu włókienniczego, ułatwianie eksporterom polskim nawiązanie kontaktu z odbiorcami zagranicznymi, utrzymywanie stałej służby informacyjnej, propaganda naszych wyrobów włókienniczych, wyszukiwanie nowych dróg i rynków zbytu. — Organizacja zajmie się też udzielaniem premij wywozowych.

Z ZAGRANICY

(z) Przemysł niemiecki przeciw ciom agrarnym. Pod przewodnictwem Kruppa obradowało prezydium Centralnego Związku Przemysłu Rzeszy. Omówiono m. in. obecną politykę gospodarczą rządu, wypowiadając się przeciwko niesłychanemu uprzywilejowaniu rolnictwa, które podcina zupełnie niemiecki eksport przemysłowy i stwarza dokoła Niemiec groźny mur poszkodowanych państw. Uchwalona rezolucja wypowiada się przeciwko ciom agrarnym, które niszczą eksport przemysłowy, nie przynoszą żadnej ulgi rolnictwu niemieckiemu. W obecnym stanie rzeczy całemu szeregowi gałęzi przemysłu niemieckiego, nastawionych wyłączenie na eksport, grozi zupełna zagłada.

(z) Sowicko-niemieckie porozumienie w branży futrzarskiej. Między sowickim syndykatem futrzarskim a lipskimi kółkami futrzarskimi zawarte zostało oczekiwane oddawna porozumienie w sprawie zbytu i handlu sowickimi skórami. Lipsk ze względu na swoje światowe znaczenie w handlu zagranicznym i futrzarskim otrzymał znaczne kwantum wyprawy skór. W związku z tem utworzyło się w Lipsku ad hoc konsorcjum, złożone z najwybitniejszych firm futrzarskich, mające na celu przeprowadzenie transakcji handlowych z Sowietami. Rocznie sprzedawane będą z Rosji większe transporty skór, wartości nieprzekraczającej 10 mil. mka.

KONJUNKTURY

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach akcyjnych panowała w początku ubiegłego tygodnia w dalszym ciągu tendencja słaba, jednakże w środku okresu sprawozdawczego dała się zauważyć ogólna poprawa, na którą złożył się szereg przyczyn. Jako najgłówniejsze wymienić należy wzrost kursu funta, podpisanie francusko-sowieckiego paktu o nieagresji i ratyfikowanie układu polsko-sowieckiego, wreszcie utworzenie nowego gabinetu w Niemczech.

Giełda nowojorska miała usposobienie niejednolite. Dalszy spadek funta i pogorszenie stanu zatrudnienia w przemyśle stalowym wywołały początkowo ogólny spadek notowań — potem pod wpływem wzrostu dewizy Londyn i zarysowujących się możliwości porozumienia z dłużnikami europejskimi, kursy lekko wzwyżkowały; koniec tygodnia przyniósł jednak znowu niżkę. Pożyczki polskie większych wahań nie wykazywały. Nastrój na giełdzie londyńskiej po wzroście funta gruntownie się zmienił. Popyt na papiery państwowe i popularniejsze akcje znacznie się zwiększył, obroty wzrosły. Wskutek tego nastąpiła ogólna wyżka notowań. Giełda paryska miała usposobienie mocne. Giełda berlińska po słabym początku ujawniła w środku tygodnia dość znaczną poprawę notowań, co przypisać należy większym zakupom ze strony spekulantów i publiczności. Do wzrostu kursów przyczyniło się niewątpliwie także utworzenie nowego rządu.

Obroty na giełdzie warszawskiej nie ożywiły się. Kursy akcji oprócz Banku Polskiego miały tendencję niżkową. Natomiast notowania papierów o stałym oprocentowaniu przeważnie wzmocniły się.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	28.11.	29.11.	30.11.	1.12.	2.12.	3.12.
Pszonica						
Warszawa	26,00	25,50	25,50	25,00	25,00	—
Poznań	23,00	23,00	22,50	22,50	22,00	22,00
Łwów	27,75	—	—	—	—	—
Lublin	25,25	—	—	24,50	24,00	—
Zyto						
Warszawa	15,75	15,50	15,50	15,25	15,00	—
Poznań	14,50	14,40	14,60	14,50	14,4	14,40
Łwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	17,00	—	—	16,25	16,00	—
Jęczmień						
Warszawa	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	—
Poznań	14,75	14,50	14,50	14,50	14,25	14,25
Łwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	13,25	—	—	13,00	13,00	—
Owies						
Warszawa	16,00	16,00	16,00	16,00	15,50	—
Poznań	13,50	13,50	13,50	13,50	13,50	13,50
Łwów	16,50	—	—	—	—	—
Lublin	16,00	—	—	15,50	15,50	—

Pogarszająca się ciągle sytuacja na rynku zbożowym świadczy najdobitniej o dalszym pogłębianiu się kryzysu. Zapasy nie zmniejszają się, popyt nie rośnie lecz maleje. Powikłana sytuacja międzynarodowa, drażliwa kwestja długów wojennych i ich uregulowanie, niewyjaśniona sytuacja wewnętrzna Niemiec, komplikują sytuację na rynkach towarowych. Rynki północno- i południowo-amerykańskie nie zanotowały ostatnio żadnej poprawy w obrotach zbożami, przede wszystkim pszenicą.

W kraju transakcje zbożem są niewielkie i z trudem tylko dochodzą do skutku. Ten stan odbija się oczywiście na cenach: pszenica niżkowała o 1 zł. na 100 kg. w ciągu ub. tygodnia sprawozdawczego w Poznaniu i Warszawie; żyto w Poznaniu utrzymało się przy niezmięniętej prawie cenie, w Warszawie stanęło jednak o 75 gr. Również jęczmień i owies miały słabą tendencję.

Zwraca się też uwagę na fakt, że konsumpcja chleba spadła bardzo znacznie w miastach. Zmniejszenie zapotrzebowania oblicza się na 25 do 30 proc. dotychczasowej konsumpcji.

W przemyśle ziemniaczanym miesiąc sprawozdawczy nie wykazywał wybitniejszych momentów, przyczyniających się do zmiany ogólnego położenia rynku. Produkcja rozwija się normalnie. Sprzedaż przetworów ziemniaczanych wykazywała pod względem intensywności pewne wahania. Ogólny zbył listopadowy mąki ziemniaczanej można uważać jako zadowalający.

Również syrop ziemniaczany cieszył się na początku miesiąca znacznym popytem, który jednakże w drugiej dekadzie nieco się zmniejszył. Przy końcu miesiąca sprzedaż syropu, podobnie jak mąka, przybierała na intensywności. Zbyt dekstryny odbywał się w normalnych granicach i nie wykazywał ciekawszych momentów.

Ceny wszystkich przetworów ziemniaczanych naogół utrzymały się na poziomie cen, obniżonych już w październiku.

ODOLO
Pasta do zębów
czyści dokładnie
nie zęby
i nie narusza
emalji.

Tr 735

Nabiał

Pod wpływem słabej siły nabywczej ludności ceny masła obniżyły się pod koniec tygodnia sprawozdawczego o dalsze 20 gr. na 1 kg. Na sytuację rynkową wpływa również łagodna pogoda. W tej chwili tendencja rynkowa jest spokojna, notowania przeważnie utrzymane. W dniu 5. bm. cena masła mleczarskiego I gat. wynosiła w Warszawie 3,60—3,70 zł za 1 kg loco skład dostawcy. W Katowicach notowano w dniu 3. bm. w zł za 1 kg: masło wyborowe 3,60—3,90, deserowe 3,50—3,60, kuchenne 3,00—3,10 przy tendencji niżkowej. W Łodzi notowano w końcu tygodnia spraw. w zł za 1 kg: masło wyborowe 4,00, deserowe 3,60 przy tendencji słabej. Mleczarnie poznańskie notują bez zmiany 4,20 zł w detalu i 3,80 zł w hurcie za 1 kg masła wyborowego. Na rynkach zagranicznych panuje tendencja spokojna.

Na rynku mleka konsumcyjnego ceny zaczynają się obniżać. W Warszawie detaliczne i hurtowe ceny mleka zostały obniżone o 5 gr. na 1 l. W Poznaniu ceny obniżono z dniem 6. bm. o 2 gr. na 1 litrze: w hurcie płaci się 19 gr., w detalu 22 gr. za 1 litr.

Jaia

Tendencja na rynkach jajczarskich kształtowała się identycznie z rynkiem maslanym t. zn. pod wpływem wzrostu temperatury nastąpiło zwiększenie podaży w związku z likwidacją pewnej części towaru konserwowanego. Z tego samego względu spadło zapotrzebowanie odbiorców zagranicznych. W dniu 5. bm. notowano w Warszawie w hurtowej sprzedaży 175 — 185 zł za 1 skrzynię jaj świeżych. W Poznaniu uzyskuje się za towar gwarantowanej świeżości do 2,50 zł za mendel.

Bydło i trzoda

Martwość rynku i słabe kształtowanie się cen żywcia panują nieprzerwanie na rynku krajowym. W tygodniu sprawozdawczym nie dały się dostrzec pomyślniejsze objawy. Przeladowanie rynku towarem małowartościowym powoduje, iż ceny spadły do niebywale niskiego poziomu. Spożycie mięsa w kraju wobec zubożenia szerekich mas ludności i sezonowej podaży taniego drobiu i dziczyzny — znacznie zmalało, utrzymując popyt w szczupłych granicach. Jedynie trzoda bekonowa, wobec polepszenia się cen bekonu na rynku londyńskim, cieszy się większym popytem przy lekkim wzroście cen.

Chmiel

Silna tendencja zwyżkowa z września r. b. nie tylko utrzymała się w październiku, lecz później nawet przybrała na sile. Od lat nie notowano wypadku by w 6 tygodni po ukończeniu zbiorów rozsprzedane były całkowicie zapasy chmielu w Bawarii, Jugosławii, Alzacji i Styrii. Zbiory w Czechosłowacji wysprzedane zostały w 80 proc. Tłumaczy się to skutkami poważnej redukcji plantacji chmielowych na całym kontynencie i średnim wynikiem tegorocznych zbiorów. Ponadto do zwyżki cen przyczyniło się spodziewane zniesienie prohibicji w Stanach Zjedn.

Dotychczasowe zakupy chmielu w Polsce dokonane zostały głównie na zlecenie firm zagranicznych. Dopiero w ostatnich dniach października rozpoczęły również i browary krajowe żywy zakup na pokrycie zapotrzebowania całorocznego.

Sztuczne nawozy

Wrzesień był w roku bież. ostatnim miesiącem jesiennego sezonu nawozowego i zakończył równocześnie kampanję nawozową 1931/32. O ile chodzi o charakterystykę tego miesiąca, zauważyć należy, że zarówno w przemyśle jak i w handlu nawozów sztucznych panował zastój. Obrót w solach potasowych był słaby, w fosforach nieznaczny a w dziele superfosfatów znacznie słabszy, aniżeli w latach ubiegłych.

Dotychczasowe wyniki pozwalają przyjąć, że zapotrzebowanie soli potasowych obniżyło się w r. 1932 w porównaniu z r. 1931 o blisko 36 proc., zaś kainitu o ca. 34 proc. Rok 1932 zatem był dla przemysłu nawozów sztucznych nader ciężki, a główną przyczyną tego była fatalna sytuacja rolnictwa. Przemysł nawozowy przyjął z dużą ulgą do wiadomości fakt, że rząd przygotowuje się do objęcia częściowej gwarancji za kredyty nawozowe, które mają być udzielone w przyszłym sezonie.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Akademja jugosłowiańska

Dla uczczenia święta zjednoczenia Jugosławii i urodzin króla Aleksandra I Stowarzyszenie Polsko - Jugosłowiańskie w Poznaniu urządza pod protektorem posła pełnomocnego i ministra nadzwyczajnego królestwa Jugosławii p. Branka Lazarewicia w niedzielę, dnia 11 grudnia 1932 r., w auli Wyższej Szkoły Handlowej uroczystą akademię jugosłowiańską.

Program uroczystości obejmuje reprezentacyjne przemówienia wojewody poznańskiego p. Raczyńskiego, prezydenta stoł miasta Poznania p. C. Ratajskiego, przedstawiciela królestwa Jugosławii i p. gen. w st. sp. Serda - Teodorowskiego, prezesa Stow. Polsko - Jugosl. oraz część koncertową.

W części wokalnno - muzycznej, na którą składają się utwory wyłącznie kompozytorów jugosłowiańskich, łaskawy udział biorą: pp. H. Cieszkowska, artystka Teatru Nowego (melodeklamacja), M. Schreiberówna, K. Żabska, pp. dr. E. Korczyński i J. Sobierajski (kwartet smyczkowy), A. Karpacki, artysta Opery poznań. (pieśni ludowe), pp. prof. Sauer i Świerczyński (akompanjament), wreszcie chór męski „Echo” oraz reprezentacyjna orkiestra 57 p. p. pod batutą p. por. Szalkowskiego.

Początek uroczystości punktualnie o godz. 18, zakończenie o godz. 19.15. — Wstęp bezpłatny.

Zbrodniarze

Z Gródka Jagiellońskiego

Całą Polską wstrząsnęła przed paru dniami straszna zbrodnia, której ofiarą padło kilka żyć ludzkich. Na urząd pocztowy w Gródku Jagiellońskim koło Lwowa dokonano napadu bandyckiego. Na szczęście w ręce bandytów wpadła tylko niewielka suma pieniędzy; sam napad jednak świadczy o bestjalstwie zbrodniarzy, którzy strzelali do urzędników zupełnie niepotrzebnie. Napastnicy po dokonanej zbrodni rozdzielili się na kilka grup, pierzchając na wszystkie strony. Jedną z nich starała się przeдрzeć aż na drugą stronę Dniestru, ale została w czasie przeprawy ujęta. Fotografję z miejsca zbrodni oraz dokładną mapkę drogi, którądy uciekali bandyci, przynosi ostatni (50-ty) numer tygodnika „Ilustracja Polska”, jak zawsze nadzwyczaj interesujący i aktualny. Prócz ostatnich nowości ze świata, znajdujemy w nim szereg ciekawych feljtonów naukowych i krajoznawczych, a także zwykle, bardzo urozmaicone działy stałe: sensacyjną powieść, ciekawą nowelę, ciekawą dla dzieci, mody, rozrywki umysłowe, film, teatr i in.

„Ilustracja Polska” jest rzeczywiście jedynym pismem w Polsce, które za śmiesznie niską cenę 45 groszy daje czytelnikowi tak bogatą, wszechstronną i interesującą lekturę.

Rekolekcje

Tow. św. Wincentego a Paulo

Za staraniem Rady Wyższej Towarzystwa św. Wincentego a Paulo (konferencji mężczyzn) odbędą się na początku adwentu w kaplicy Zakładu św. Józefa, położonej przy ul. św. Józefa, rekolekcje dla mężczyzn. Nauki odbywać się będą w dniach 8, 9 i 10 grudnia b. r. wieczorem o godz. 18.30. W niedzielę zaś dnia 11 grudnia b. r. odbędzie się komunja św. generalna na mszy św. w tejże kaplicy o godz. 7.30.

O godz. 11 w niedzielę odbędzie się na sali św. Marcina (ul. św. Marcina) nr. 7/8 obok kościoła św. Marcina) roczne walne zebranie wszystkich konferencji mężczyzn metropolii gnieźnieńsko-poznańskiej, na którym referat wygłosi ks. rektor Nikodem Cieszyński.

Do najliczniejszego udziału w rekolekcjach zaprasza się wszystkich członków i sympatyków męskich stowarzyszeń charytatywnych miasta Poznania i okolicy, a w szczególności młodzież wyższych i średnich uczelni, interesującą się ruchem charytatywnym, oraz członków S. M. P. Konferencje zaś zamiejscowe uprasza się o wysłanie delegatów na walne zebranie Towarzystwa. Pożądaniem jest, by delegaci zamiejscowi wzięli udział również w nauce rekolekcyjnej wieczorem dnia 10 grudnia b. r. oraz nabożeństwie i wspólnej komunji św. dnia 11 grudnia b. r.

KALENDARZYK

Wtorek, 6 grudnia 1932.

Słońce: wschód 7,47 — zachód 15,39 — długość dnia 7 godzin 52 min.
Księżyc: wschód 12,46 — zachód 0,34 — po I kwadrze.

Stan pogody według notowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 2 st. C. Pochmurno. — Wiatr południowo-wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 752 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. Cels., najniższa plus 2 st. Cels.

Kal. rzk.: Mikołaj W. — jutro Ambroży.

Kal. słow.: Jarogniew — jutro Ludomyśl.

Nocna służba aptek

I dyżury niedzielne:

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka im. Marcinkowskiego, Al. Marcinkowskiego nr. 10. — Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18.

Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Małeckiego 9.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

W innych dzielnicach aptek tam się znajdująca.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Ze Związku b. Wychowanki S. S. Urszulanek, Koło Poznań, Dnia 8 b. m. o godzinie 10 odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kaplicy S. S. Urszulanek, ul. Sporna 6.

— Z Sodalicji Marjańskiej. Dnia 8 b. m. odbędzie się nabożeństwo sodalicyjne wraz z wspólną komunją św. o godz. 9 w kaplicy sodalicyjnej O. O. Jezuitów.

— Z Sodalicji Pań Miejskich p. w. Niepok. Pocz. N. M. P. Zakończenie rekolekcji w środę 7 b. m. o godz. 9 rano w kaplicy św. Józefa wraz z wręczeniem medalii nowo wstępującym członkom. — Zebranie plenarne również w środę o godzinie 16,30 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajszaka 4-6.

— Z Ogniska Polek. Zebranie plenarne odbędzie się w środę 7 b. m. o godz. 18,30, lecz nie na sali Stowarzyszenia Techników, tylko na małej sali św. Wojciecha. Wykład wygłosi p. Rogalina.

ZYCIE AKADEMICKIE

— Walne zebranie Koła Medyków U. P. odbędzie się dzisiaj, we wtorek, o godzinie 20 w audytorjum Śniadeckich (Coll. Medicum).

ZYCIE SOKOLE

— Zeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Poznań XV. Śródka urządza 8 b. m. przedstawienie amatorskie sztuki p. t. „Świat bez mężczyzny”. Początek o godzinie 19 na sali Domu Katolickiego na Śródce. Przedstawienie dla dzieci o godz. 14.

— Tow. Gimn. „Sokół”, Poznań-Lazarz. Zebranie plenarne odbędzie się w środę dnia 7 b. m. o godz. 20 na sali Zw. Kolejowców Polskich, ul. Spokojna 24. — Referat o Sienkiewiczu wygłosi prof. Stępień.

— „Sokół” Poznań I (Śródmieście). Zebranie plenarne i wykład wiceprezesa W. Kapalczyńskiego p. t. „Cwiczenia fizyczne i wpływ ich na organizm ludzki”, odbędzie się w środę 7 b. m. o godz. 20,15 w salce przy ul. św. Marcina 65.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego obchodzi w czwartek 8 b. m. 30-lecie swego istnienia. Z tej okazji odbędzie się, łącznie z zakończeniem rekolekcji, uroczyste nabożeństwo dziękczynne 8 b. m. o godzinie 7,15 w kaplicy św. Józefa. Po południu o godz. 17 uroczyste zebranie na sali Domu Katolickiego parafii św. Marcina z udziałem Jego Eminencji Ks. Prymasa; referat wygłosi ks. kanonik J. Prądzyński: „Zadania wychowawcze Sodalicji”. Wstęp za zaproszeniami wzgl. legitymacjami, które można odebrać w magazynie firmy S. Święlicki, Poznań, ulica Nowa 7-8 (Bazar).

— Ze Związku Oficerów Rezerwy. W środę 7 b. m. o godzinie 20 odbędzie się w ognisku związkowym przy Starym Rynku 80-82 (dom tylny wejście A) zebranie miesięczne, na którym członek Koła p. por. rez. Adolf Poniński wygłosi odczyt n. t. swych wrażeń z pobytu w kolonii francuskiej Kamerun w Afryce. — W czwartek 8 b. m. o godz. 17 odbędzie się „czarna kawa” z udziałem dowódcy korpusu, oficerów garnizonu i przedstawicieli władz miejscowych.

— Ze Zw. Hallerczyków. Miesięczne zebranie placówki odbędzie się w środę 7 b. m. o godz. 19,30 w sali zebrań przy ul. św. Marcina 65. Na porządku obrad ważne sprawy organizacyjne oraz obchód gwiazdkowy.

— Sodalicja Pań Konfekcyjnych w Poznaniu obchodzi dnia 8 b. m. 20 rocznicę swego założenia. Z okazji tej odbędzie się rano o godzinie 8 msza św. w kaplicy so-

dalicyjnej, a wieczorem o godzinie 18 uroczyste zebranie w salce sodalicyjnej z urozmaiconym programem i sprawozdaniem z 20-letniej działalności. Wejście na salę z ul. Szewskiej 18, I ptr.

WYKŁADY

— Gdzie spędzimy dziś wieczór? Czy w zadymionej atmosferze kawiarni? Nie. Dla odmiany pójdziemy na ciekawie zapowiadający się wykład p. t. „Sensus catholicus w chaosie współczesnych prądów umysłowych”, który wygłosi jeden z młodszych przedstawicieli poznańskiego świata naukowego, p. dr. Świeżawski, o godz. 20 w sali 22 Uniwersytetu Pozn. — Coll. Minus. Wstęp tylko 30 groszy, dla studentów 20 groszy.

WYCHOWANIE, KURSY

— Związek Pań Domu urządza jeszcze przed świętami kurs nauki wypiekania pierników, ażeby naszym praktycznym i oszczędnym paniom pomógł w obfitem zaopatrzeniu się w doskonałe a mimo świetności — bardzo tanie pierniki. Opiata za kurs dla członkiń 3 zł i 2 zł na produkty — dla nieczłonkiń 4 zł za kurs i 2 zł za produkty, które jako własnoręcznie przyrządzone pierniki, zabierają panie do domów. Zgłoszenia do 9 b. m. włącznie w lokalu Związku P. D. przy pl. Sapieżyńskim 4 m. 5, od godz. 11—12,30.

— Z Sekcji Kobiecej L. O. P. P. Dziś rozpoczyna się kurs informacyjno - propagandowy o obronie przeciwgazowej. — Kurs składać się będzie z sześciu wykładów. Najlepsi prelegenci Kmitetu Wojewódzkiego L. O. P. P. przyrzekli współudział. To też Wojewódzkie Koło Pań L. O. P. P., w przeświadczeniu, że słuchaczki, po ukończeniu tego kursu, wyjdą uświadomione o roli kobiecej w pracy z organizacją L. O. P. P., gorąco zachęca Panie do pilnego uczęszczania na wykłady. Pierwszy wykład odbędzie się dziś punktualnie o godz. 20 w gmachu starej Dyrekcji Kolejowej, ul. Skarbowska 10, na I piętrze. — Dalsze wykłady odbywać się będą we wtorki i piątki o godz. 20.

WYSTAWY

— Wystawa gołębi pocztowych Tow. „Paderewski” odbywa się od 8 do 11 b. m. w lokalach p. Dusika, ul. M. Focha 62.

WIECZORY, KONCERTY

— 26. szkoła powszechna im. Wyspiańskiego, na św. Łazarzu, urządza w dniu 8 b. m. w „Dworze Grunwaldzkim” przy ul. Grunwaldzkiej nr. 3, wieczór

Przy zaparciu stołka, przekrwieniu podbrzusza, bólach w krzyżu i w bokach, braku oddechu, biciu serca, migranie, szumie w uszach, zawrotach głowy i ogólnym złym samopoczuciu, powoduje naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” wydajne i obfite wypróżnienie i zanik poprzednich objawów niepokojących. ng 6814

baśni. Szkoła i Koło Rodzicielskie upraszają o przybycie. Początek o godz. 17. Czysty zysk przeznaczony na gwiazdkę dla biednych dzieci.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Z I. Wkp. Tow. Hodowli Kanarków. Otwarcia wystawy kanarków w dn. 4 b. m. na św. Łazarzu dokonał ks. prob. Gorgolewski. Nagrody zdobyli: w klasie własnego chowu 1. p. Białecki Michał, 2. p. Józwiak Franciszek, 3. p. Obecny Wiktor, 4. p. Olesiak Stanisław; w klasie własnego chowu starszy rocznik: 1. p. Kaczmarek Władysław, 2. p. Józwiak Franciszek; w klasie powszechnej: 1. p. Józwiak Franciszek, 2. p. Piotrowski Stanisław, 3. p. Chudziak Nikodem, 4. p. Polowczyk Marjan

— Przyczynić się do otarcia łez biednym i bezrobotnym i przyjdź w niedzielę 11 b. m. o godz. 15 do Zoologu na wielką wentę i św. Mikołaja, urządzone staraniem Pań św. Wincentego a Paulo przy parafii św. Wojciecha. Cały dochód przeznaczony dla biednych i bezrobotnych parafii św. Wojciecha. Podarunki rodziców dla dzieci, które będzie rozdawał św. Mikołaj, prosimy składać z dokładnymi adresami w biurze kinoteatru „Słońce” do soboty dnia 10 b. m. w godzinach od 10 do 19.

— Na gwiazdkę dla najbiedniejszych urządza Stow. Pań św. Wincentego a Paulo par. Bożego Ciała w czwartek 8 b. m. w auli Szkoły Budowlanej przy ul. Łąkowej podwieczorek, urozmaicony produkcjami muzycznymi. Początek o godz. 17. Ze względu na szlachetny cel imprezy spodziewać się należy jak najszerzego poparcia i licznego udziału gości.

— Pielgrzymka do Ziemi św. pod protektorem J. E. ks. biskupa Kubiny wyjeżdża w lutym 33 r. Pielgrzymka zwiedzi Konstantynopol, Ateny, Nazaret, Jerozolimę, Kair itd. — Wyjazd nastąpi 24 lutego, powrót 27 marca. Koszty wynoszą w kl. III — 1750 zł, w kl. II — 2250 zł, w kl. I — 2450 zł. Ceny te obejmują: przejazdy kolejowe i okrętowe, pełne utrzymanie i pobyt w hotelach, przewiezienie z dworców do hoteli i odwrotnie, podatki, opłaty portowe, napiwki

KRATKI SĄDOWE

Z nocnych przygód — „Długoterminowe pożyczki dla udziałowców”

Michał Szyfter, handlarz bydła ze Stęszewa, przyjechał 31 marca 1930 r. do Poznania za interesami. Szyfter, mając duże stosunki z rzeźnikami, musiał podczas załatwiania interesów wchodzić od czasu do czasu do restauracji, aby przy kieliszku wódki dobić targu. W dniu tym Szyfter zaczął „urzędować” już od samego rana w lokalu p. Koniecznego przy ul. Masztalarskiej, przy piwie i wódeczce załatwiając różne interesy. Kiedy już wszystko, co miał, sprzedał, postanowił jechać do domu i w tym celu wynajął taksówkę, która go miała odwieźć na dworzec. Taksówką kierował stary znajomy Szyftera, Jan Blumenfelder.

Obaj koledzy, mimo szczerych zamiarów, nie dojechali na dworzec, lecz zatrzymali się przed lokalem „Morskie Oko” przy ul. Młyńskiej. Tam się zaczęła zabawa. Szyfter, wypiwszy kilka „sznapsów”, poczuł wielką ochotę do wizytowania wszystkich lokali poznańskich i w tym celu począł wspólnie z Blumenfelderem odwiedzać kolejno różne restauracje itp. Wreszcie postanowił przejechać się na Rataje. Tymczasem Blumenfelder, który wiedział o tem, że Szyfter ma przy sobie większą gotówkę, zabrał ze sobą trzeciego przyjaciela-wspólnika i na szosie Poznań - Staroleka, upozorowawszy wypadek samochodowy, pobił wraz z towarzyszem swoim „kolegę” Szyftera, odbierając mu całą gotówkę. Przy przyjeździe na Rataje Szyfter zawiadomił policję, która nieuczciwych przyjaciół aresztowała.

Blumenfelder stanął przed sądem i skazany został za napad rabunkowy na 2 lata więzienia i utratę praw obywatelskich przez lat 5. Ze względu na wysoki wymiar kary i zachodzącą możliwość ucieczki, sąd wydał nakaz natychmiastowego aresztowania oskarżonego, którego też z miejsca odprowadzono do więzienia przy ul. Młyńskiej. Dochodzenia nie wykazały, kto był współnikiem Blumenfeldera, a podejrzenia, skierowane na jego kolegę po fachu zostały u-

morzone, z powodu śmierci podejrzanego.

Wawrzyniec Wójcik, z zawodu pomocnik gastronomiczny, wracał we wrześniu r. b. po skończonych zajęciach do domu. Dochodziła godzina 4 nad ranem, kiedy Wójcik, przechodząc ul. Kraszewskiego, napadnięty został przez jakiegoś opryszka, który z nożem w ręku domagał się wydania pieniędzy. Wójcik pracował przez całą noc, a mimo to pieniędzy przy sobie nie miał. Przyparty do muru, począł szukać po kieszeniach i znalazł 40 gr. Dzieląc się więc po ludzku, zaproponował napastnikowi 20 gr., aby resztę zatrzymać dla siebie na chleb. Transakcja doszła do skutku i napastnik ulotnił się. Po kilku dniach został ujęty i w konfrontacji rozpoznany. Okazało się, że był to niejaki Leon Mądroszkiewicz. Dzisiaj stanął on przed sądem, który skazał go na rok więzienia za rozbój.

Robert Mielawczyk był urzędnikiem „Banku Ludowego dla dyskonta i zaliczek” we Lwowie. Wykorzystując naiwność ludzką, ogłosił, że każdy, kto się stanie współudziałowcem wspomnianego banku, uzyskać może na korzystnych warunkach długoterminowy kredyt. Naiwnych nie brakło, więc Mielawczyk inkasować począł wpływające udziały. Tymczasem wymarzone pożyczki nie nadchodziły, sprawa zaczęła się gmatwać, wreszcie zawiedzeni klienci zrobili doniesienie do prokuratury; Mielawczyk zasiadł na ławie oskarżonych pod zarzutem oszustwa.

W toku przewodu sądowego wyszły na jaw i inne jeszcze sprawy, jak podpisywanie czeku bez pokrycia itd. Sąd po przesłuchaniu kilku świadków skazał Mielawczyka na rok więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego. Na podstawie amnestji połowę kary darowano mu.

dla służby itp — Zapisy przyjmuje Tow. Pielgrzym, Poznań, św. Józefa 5, tel 20-62 do dnia 10 grudnia rb. Przy zapisie obowiązuje zapłacenie zadatku w wysokości 300 zł, reszta kwoty winna być wpłacona do dnia 10 lutego.

Czytelnia Społeczna Kat. Związku Polek (św. Marcin 68, II) otwarta jest w środy od godz. 5—9 po poł. i w soboty od godz. 10—13. Czytelnia zaopatrzona jest w liczne czasopisma społeczne, przede wszystkim kobiece (polskie i zagraniczne). Związek posiada też bibliotekę społeczną i religijną, liczącą przeszło 500 tomów i specjalną biblioteczkę religijną dla dzieci. Korzystanie z czytelnicy i biblioteki bezpłatne. Panie, które wypożyczają czasopisma, proszone są o zwrot ich każdorazowo przed środą i sobotą, aby w dniach otwarcia czytelnicy nie brakło żadnego numeru.

Tow. Śpiewu „Halka” Poznań-Jeżyce urządza w niedzielę 11 bm. na sali przy ul. Słowackiego 19-21 o godz. 20 wieczór moniuszkowski. W programie wykład, śpiewy chórowe i solowe. Czysty dochód przeznaczony na biednych Towarzystwa Pań św. Wincentego a Paulo parafii jeżyckiej.

KRONIKA WYPADKÓW

Pożar na ul. Klasztornej. Wczoraj wieczorem przywołano miejską straż pożarną na ul. Klasztorną 19 w piwnicy; z niewiadomej przyczyny zapaliła się tam słoma i drzewo. Ogień silumiła straż pożarna. Szkody niewielkie. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

Zwłoki nieznanego mężczyzny. Na łakach w pobliżu dworca kolejowego na Ławicy znaleziono zwłoki około 60-letniego mężczyzny. Zwłok nie zdołano rozpoznać. Policja wszczęła dochodzenia w celu ustalenia ich tożsamości i przyczyny śmierci. (kl)

Aresztowanie. W tych dniach ujęła policja Józefa Mroczkowskiego z Kostrzyna za kradzież odzieży u kupca Alojzego Mroczkowskiego w Zabikowie. (kl)

O ustalenie tożsamości nieznanego samobójcy. W niedzielę, d. 13 listopada r. b. — jak to donosiliśmy — nieznanego

mężczyzna popełnił samobójstwo w parku na Solaczu. Obecnie dowiadujemy się, że do tej pory nie zdołano ustalić tożsamości samobójcy. Był to mężczyzna w wieku około 30 lat, wzrostu 1,72 m, wysmukły ciemnoblondyn, bez zarostu, o łukowatych krzaczastych brwiach i piwnych oczach. Przy zmarłym nie znaleziono żadnych dokumentów, któreby naprowadziły na ustalenie jego tożsamości. Ubrany był on w dobrze utrzymane futro baranie z silowym kołnierzem, kryte czarnym materiałem, brązową marynarkę i kamizelkę, jasnego koloru spodnie (breczesy), długie czarne buty z cholewami, kałesony z białego płótna, koszulę płócienną w żółte paski, szarą czapkę cyklistówką i czarne szelki w żółte paski. W lewej kieszeni marynarki wszyty był medalik metalowy z wizerunkiem Najś. Serca Jezusowego z jednej, a św. Szymona z drugiej strony. Policja wzywa ewtl. świadków o złożenie zeznań w wydziale śledczym Komendy Policji, lub też w komisariatach. (kl)

Z Poznańskiego

BYDGOSZCZ. (Zbrodnia włamywaczy.) Dwaj nieznanymi włamywacze usiłowali onegdaj w nocy dostać się do obory rolnika Ponczaka we wsi Jabłuszko. Ponczak wyszedł i oddał na postrach strzał w powietrze. Włamywacze odpowiedzieli salwą rewolwerową, kładąc Ponczaka trupem na miejscu. Po dokonaniu tej zbrodni bandyci zbiegli.

GNIEZNO. (Tow. „Rozwój.”) Założono tu oddział Towarzystwa Obrony Narodowej „Rozwój”. Wpisy na członków organizacji przyjmuje w Gnieźnie p. Mądrowski, Zielony Rynek 7 m. 6.

OSTRÓW. (Zebranie w Banku Polskim) Z inicjatyw Dyrekcji oddziału Banku Polskiego odbyło się w ostatnich dniach zebranie dyrektorów Spółdzielni Kredytowych i Komunalnych Kas Oszczędności oraz banków prywatnych. Zebraniu przewodniczył dyrektor p. Budzyński. Celem zebrania było omówienie szeregu zagadnień kredytowych oraz sprawy ujednolicenia stawek procentowych i wydatnego obniżenia kosztów bankowych w związku z obniżeniem stopy procentowej przez Bank Polski. Inicjatywę dyr. Budzyńskiego, którego wielki okręg gospodarczy, liczący blisko 400 000 firm i przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, pozostających pośrednio i bezpośrednio w stosunkach bankowych, przyjmują wszyscy klienci z wielkim zadowoleniem, zwłaszcza zaś zapowiedź obniżki wysokich kosztów ubocznych przy dyskoncie weksli.

(Odnaczenie straży pożarnej.) W ocenie ćwiczeń ochotniczej straży pożarnej miasta Ostrowa sąd konkursowy przyznał strażę miejskiej I miejsce, a kolejowej straży pożarnej w miejscu II miejsce.

SREM. („Współczesne Niemcy”) W czwartek, 1 grudnia o godz. 18.30 odbędzie się w ramieniu Powszechnych Wykładów Uniwersytetu Poznańskiego wykład docenta U. P., dr. Marjana Z. Jedlickiego n. t. „Współczesne Niemcy”. Wykład odbędzie się w auli państw. gimnazjum im. gen. Wybickiego. Wstęp dla dorosłych 50 gr. dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 20 gr.

SRODA. (Zgon lekarza powiatowego.) Dnia 1 bm. zmarł w szpitalu Przemienienia Pańskiego w Poznaniu lekarz powiatowy przy Starostwie Średzkiem, śp. dr. Antoni Białobrzęski.

WRZEŚNIA. (Wieczór Sokoła.) W czwartek 8 bm. urządzi Tow. gimn. Sokół w sali pod Białym Orłem przedstawienie sztuki na tle powstania narodowego pod tyt. „Carscy bohaterowie”. Przedstawienie poprzedzi odczyt o powstaniu listopadowym.

(Z harcerstwa.) Tutejsze drużyny harcerskie uczcily pamięć powstania listopadowego skromną uroczystością w auli szkoły powszechnej. Na program składały się słowo wstępne, deklamacje, referat o powstaniu, śpiewy chórowe i na zakończenie „ognisko”.

(Z klubu urzędniczego.) W lokalach hotelu Francuskiego urządza klub urzędniczy turniej bilardowy, w którym udział brać mogą również osoby z poza klubu. (y)

ZERKÓW. (Z Kółka Rolniczego.) Odbyło się tu staraniem miejscowego Kółka Rolniczego zebranie na salce parafjalnej, które zagałi prezes, p. Kopeć Stanisław. Inż. p. Temlier z Izby Rolniczej wygłosił propagandowy referat na temat organizacji Kółek Rolniczych. Wygłoszony został również referat o raku ziemianniczym. Następnie wyświetlono film.

(Za nieludzkie traktowanie dziecka.) Swego czasu wykryła policja u gospodarza Andrzejaka w Komorzu dziecko, które trzymano w chlewiku pod szopą, o czym pismo nasze swego czasu donosiło. Obecnie sprawa ta była rozpatrywana na rokach sądowych w Zerkowie. Na ławie oskarżonych zasiadli małżonkowie Andrzejakowie, których sąd skazał każdego na 14 dni więzienia z zawieszeniem kary na dwa lata. Rozprawie przewodniczył sędzia grodzki z Jarocina, p. Dziurzyński. (zl.)

Z Pomorza

TCZEW. (Napad na stróża.) Przez złodziei pobity został stróż kolejowy p. Ehler z Tczewa, który, napotkawszy złodziei przy kradzieży węgla kolejowych, usiłował ich przytrzymać. Napastnicy rzucili się na stróża i zadali mu dotkliwie rany tępem narzędziem. P. Ehlerowi przybył z pomocą pies, pokasał napastników dotkliwie i przytrzymał ich aż do nadejścia patrolu węglowego. Złoczyńcy zostali aresztowani. (ds)

STAROGARD. (Zwolnienie z aresztu.) Na skutek zarządzenia sądu zwolniony został z więzienia śledczego w Starogardzie właściciel majątku w Pączewie pod Starogardem, Laskowski, który zastrzelił robotnika Bryłowskiego i ciężko zranił jego starszego syna Franciszka.

(Obniżenie ceny chleba.) Członkowie cechu piekarskiego w Starogardzie uchwalili jednogłośnie obniżyć dobrowolnie cenę chleba żytniego do 32 gr za 1 kg.

(Dziwna zachęta.) Administracja tujejszej gazowni pobiera 20 zł kaucji od tych, którzy chcą palić gazem, a nie mają dotąd licznika gazowego. (os.)

Z Kaliskiego

KONIN. (Zniknięcie dziewczyny.) W ubiegłym miesiącu zniknęła w tajemniczych okolicznościach 15-letnia służąca Janina Kaźmierczakówna, zatrudniona u Zydą Majera Haana, zamieszkałego przy ulicy Kolskiej. Pomimo energicznych poszukiwań przez władze bezpieczeństwa śledztwo dotąd nie dało rezultatów. W mieście krąży pogłoski, że dziewczyna została uprowadzona przez handlarzy żywym towarem. Zyd Haan był już w tej sprawie aresztowany.

Stosuneczki wolsztyńskie

Wiele się u nas mówi o zachowaniu się tutejszych napiwowow „sanatorów”. Omijają oni polskie lokale, natomiast spotkać ich można w cukierni Niemca Schultza, w „Grandhotelu”, gdzie dotychczas był właścicielem Niemiec Sauder.

Ale i poza temi lokalami udają się oni do Niemców i Żydów. Kilku z nich jada obiady u Niemki. Książki szkolne i materiały piśmienne nabywają u Niemca, zamiast u Polaka, który ich widocznie „razi” tem, że jest gorliwym narodowcem.

Wesołe zabawy pewnych „sanatorów” wolsztyńskich stały się już przysłowiowe. Piękne to widowisko, gdy chwiejnym krokiem kroczą od jednej knajpy do drugiej w — niezwykle towarzystwie.

W ten sposób świeci się „przykładem” szerszym warstwowi ludności. To też szersze te warstwy odwracają się od „sanatorów” plecami.

85-letni nowożeniec

Z Połajewa donoszą: W ub. tygodniu odbył się w kościele parafjalnym w Boruszynie w pow. obornickim ślub 85-letniego staruszka Kabacińskiego z Krosina z 65-letnią „panną młodą” Hejdysz. Mimo, że ślub odbywał się o godz. 8 wieczorem, znalazło się w kościele dużo ciekawych, którzy przyszli oglądać tę niesamowitą „młodą parę”.

Wielka kradzież w Pniewach

Podejrzane auto w rowie — Bandyci zbiegli, strzelając do policji

W niedzielę w nocy włamano się do palacu barona Massenbacha w Pniewach. Złodzieje skradli srebra, kilka futer, oraz kilkanaście fuzyj, pozątem z przygotowanych do wyjazdu waliz bielizną syna właściciela. Szkodę ocenia

się na 20.000 zł.

W niedzielę wieczorem policja zauważyła na szosie przy majątności Chelmno pod Pniewami stojący w rowie samochód osobowy. Gdy policjanci chcieli przystąpić bliżej, padły z boku strzały. Wywiązała się wzajemna strzelanina, w czasie której bandyci zbiegli. W samochodzie (taksówce z Poznania) siedział szofer, którego aresztowano i osadzono w więzieniu w Pniewach. Bliższych szczegółów narazie brak. Przypuszcza się, że zbiegli bandyci dokonali kradzieży u p. Massenbacha w Pniewach.

Zw. Młodych Narodowców w Bydgoszczy

W końcu ub. miesiąca odbyło się w Bydgoszczy zebranie konstytucyjne Związku Młodych Narodowców. Po zaznajomieniu się ze statutem Z. M. N. obecni na wniosek przewodniczącego p. Jerzego Czarneckiego postanowili zająć tę organizację w naszym mieście. Następnie wybrano zarząd powiatowy Z. M. N. w następującym składzie: kierownik zarządu — p. Franciszek Tatarek, zastępca kierownika — p. Roman Nowak, skarbnik — p. Karol Nowicki i sekretarz — p. Brunon Sobczak.

Poza tem został wybrany zarząd

miejscowego ogniska w osobach pp: red. Kazimierz Małycha — kierownik, Franciszek Buława — zast. kierownika, Feliks Żurawski — sekretarz, Inocenty Majorczyk — skarbnik.

W najbliższym czasie zostanie otwarta świetlica Z. M. N., w której będzie uruchomiony sekretariat.

Narodowa i katolicka młodzież polska, a także starsze społeczeństwo, powita z żywym zadowoleniem fakt powstania Związku Młodych Narodowców na terenie miasta i powiatu bydgoskiego.

W sobotę przybył do Poznania, celem zwizytowania środowiska poznańskiego, prezes Naczelny Komitetu Akademickiego p. Tadeusz Fabiani, którego widzimy w środku, w otoczeniu członków Poznańskiego Komitetu Akademickiego, przed Nowym Domem Akademickim

Tragiczne skutki nieostrożności

Zaczadzenie całej rodziny pod Nowym Tomysłem

W nocy z niedzieli na poniedziałek uległa zaczadzeniu rodzina Emmy Sterlingowej w Prądówcu w powiecie nowotomyskim, złożona z trojga osób. Zaczadzenie było następstwem przedwczesnego zamknięcia pieca przed udaniem się Sterlingów na spoczynek. Emmę Sterlingową i jej córkę przewie-

ziono w stanie dość ciężkim do szpitala. Najcięższemu zaczadzeniu uległ 18-letni syn Sterlingowej, którego nie zdołano już docucić.

Jak się w dochodzeniach wstępnych okazało, tragicznemu niezwykle wypadkowi zawiniła rodzina Sterlingów własną nieostrożnością. (kl)

Kopalnia węgla brunatnego i „nafta” tucholska

Węgiel jest — nafty, jak się okazuje, niema

Z Tucholi donosi (tts):

Po długoletniej bezczynności uruchomiono znowu kopalnię węgla brunatnego w Pile pod Tucholą, będącą własnością p. Radomskiego. Węgiel brunatny, przy którego wydobywaniu znalazło pracę szereg bezrobotnych, chętnie kupuje ludność okoliczna; wywozi go się również wagonowo na dalsze tereny Pomorza i Poznańskiego.

Pokłady węglowe pod Tucholą sięgają dość daleko, a miejscami znajdują się bardzo nisko. Ostatnio nawet dowiercono się węgla przy budowie pom-

py u osadnika Pujanka w Łyskowie.

Nadzieje co do istnienia w powiecie tucholskim żył i źródeł naftowych, należy uważać niestety za pogrzebane. Okazuje się bowiem, że nafta która w nieznacznej ilości pojawiła się w Tucholi, pochodzi ze złoża węgla brunatnego. Tam, gdzie są pokłady węgla, jak w Pile i Gostyczynie, pojawia się zawsze ropa naftowa, która wskutek ciśnienia złoża węglowych w większej lub mniejszej ilości wytryskuje na powierzchnię.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z WŁOCH VIA KRAKÓW NA POLSKIE POMORZE

Sztuka i polskość w W epoce Odrodzenia — Kraków i Chelmo — Zabytki renesansu — Co zniszczył wandalizm pruski — W kościołach i klasztorach — Malarz pomorski uczył się w Wenecji? — „Han”, nie „Hahn”.

Ze związku polityczne i plemienne Pomorza z resztą Polski zacieśniały się coraz bardziej przez kulturę i sztukę, to rzecz znana, szczegółowo wszakże niedość jeszcze rozprawiona i naukowo zbadana. Instytut Bałtycki i na tem polu rozpościera swoją działalność. Świeżo właśnie wyszło jego nakładem dzieło ks. Bolesława Makowskiego z Chojnic^{*)}, godne uwagi jako zbiór ważnych stwierdzeń a temsamem argumentów.

Szczególnie zasługuje pod tym względem na uwagę epoka Odrodzenia. Jak wykazuje ks. Makowski epokę tę, rozpoczętą na Pomorzu w połowie XVI wieku przeciągnąć należy do pierwszej wojny szwedzkiej (1625—1629), a nie tylko do roku 1600, jak uczynili to niektórzy polscy historycy sztuki, zajmujący się chronologią poszczególnych okresów. Z pierwszych dziesięcioleci XVII wieku pochodzą np. dwa piękne zabytki renesansu na Pomorzu: attyka na zamku golubskim (1623) i portal Działyńskich w farze grudziądzkiej (około 1620). Pierwsze miejsce wśród zabytków renesansowych zajmuje oczywiście ratusz w Chelmie, ale powstał jeszcze na schyłku wieku poprzedniego (1567—1597). W budynku tym, będącym klejnotem architektury pomorskiej, objawia się szczególność włoskich form renesansowych w połączeniu z cechami ówczesnego polskiego budownictwa. Wpływy szkoły krakowskiej na ratusz chelmiński są ogólnie znane, co do attyki golubskiej, zachowanej niestety tylko w szczątkach, to powstanie swoje zawdzięcza Annie Wazównie, która odnowiła dawne krzyżackie gniazdo na przyjęcie brata swojego, króla Zygmunta III. Podobne attyki, posiada na południowym Pomorzu, gdzie szczególnie silnie docierała wówczas sztuka polska, jeszcze szereg kościołów, np. Ostrowitem, Bobrowie, Gronowie i Debostwie. Poza ziemią michałowską, na lewy brzeg Wisły, attyka polska się nie dostała.

W dobie odrodzenia sztuka na Pomorzu uległa silnemu spolszczeniu. Droga prowadzi prosto z Włoch przez Kraków. Inicjatorami zleceń są Polacy: możni panowie, biskupi, opaci. Obok miast wybijają się wsie. Działyńscy, Konarscy, Olescy, Zalińscy, Kostkowie i Weyherowie budują pałace, fundują kościoły, stawiają sarkofagi i epitafja. Wiele zabytków, jak np. kościół reformatów w Łakach, dwór starosty Walewskiego w Osieku, pałac drewniany starosty Konarskiego w Topolinie, pałac biskupi w Lubawie i pałac Tylickiego w Tylicach pod Brodnicą, uległo zupełnemu zniszczeniu. Dużo krzywdy wyrządził wandalizm Fryderyka II i następujących po nim rządów pruskich aż do czwartego dziesięciolecia ubiegłego wieku. Co było pod ręką rozbierno na budowę różnych urzędów, rentamów i koszar. Nie oszczędzono nawet zamku malborskiego i innych dawnych siedzib krzyżackich, które za rządów polskich pozostały nienaruszone.

W dziedzinie pomorskiej plastyki renesansowej, poza portalem Działyńskich, najwybitniejszy jest nagrobek biskupa Piotra Kostki w katedrze chelmińskiej, oparty na czystych włoskich wzorach. Wogóle sarkofagów i epitafij z epoki odrodzenia spotyka się na Pomorzu względnie dużo. Poszczególne rody zyskały w tym okresie na znaczeniu. Połączeniem plastyki z malarstwem, bardzo godnym uwagi, jest strop kościoła pobernardyńskiego w Lubawie, niewątpliwie dzieło artystów Polaków. Kościół jest teraz w rękach protestantów.

Bogatym i niezupełnie jeszcze zbadanym jest dział malarstwa na Pomorzu w dobie odrodzenia. Według ostatnich badań, tak polskich, jak i niemieckich, okazuje się, że najwybitniejszym w tym okresie nie był Antoni Moeller, lecz Herman Han.

Artysta ten, rodem z Razy na Śląsku, wymieniony jest po raz pierwszy w Gdańsku w roku 1609. Pracuje dla kościołów gdańskich i dla Cystersów

^{*)} Bolesław Makowski, Sztuka na Pomorzu, wydawnictwo Instytutu Bałtyckiego, Toruń 1932; stron 250, rycin 78, tablic 20.

w Oliwie. Około roku 1622 osiada w Chojnicach i tam umiera w dniu 20 grudnia 1627. Najważniejszym jego dziełem jest koronacja Najśw. Panny Marji, płótno wielkich rozmiarów (5,6×3,4), zdobiące po dziś dzień główny ołtarz katedry pelplińskiej. U spodu obrazu, pod szeregami Kościoła triumfującego, umieszczone są postacie kościoła wojującego; po lewej stronie wybitne osoby duchowe, po prawej świeckie, a w środku drobne, kłęzące zastępy senatorów Rzeczypospolitej. Wiernością portretów zachowywali się już współcześni, np. król Gustaw Adolf, który oglądał kościół pelpliński podczas inwazji szwedzkiej i rozpoznał portrety swoich krewnych, Zygmunta III i królewicza Władysława. Dalej umieszczone są tam podobizny cesarza Ferdynanda II, papieża Urbana VIII, biskupa włocławskiego Lipskiego, opata Rembowski i innych. Honorarium otrzymał Han bardzo so wite: 1.200 florenów i cały kompleks naturalij.

Hanowi przypisuje się jeszcze liczne obrazy, znajdujące się w katedrze pelplińskiej, w kaplicy Wejherów w Pucku, w Kartuzach, Goręczynie i t. d. Poza tem istnieje szereg replik i nawet duplik dzieł Hana. Mistrz ten, zaznaczyć należy katolik, okazał w obrazach swoich dużo religijnego uczucia, był bystrym obserwatorem i posiadał

świetną technikę malarską, nabytą przypuszczalnie w Wenecji. „Narodzenie Chrystusa” w predeli głównego ołtarza pelplińskiego jest pędzla Hana i jego najlepszym, zachowanym obrazem. Od niedawna dopiero zajęto się u nas twórczością Hana i jego życiem. Zupełnie nieznanym np. był dotychczas fakt, iż potomstwo Hana było polskie. Otóż, jak wynika z informacji ks. wikarego Lubomskiego z Oliwy, wnukiem Hana był znany opat oliwski i oficjal pomorski, Michał Hacki. Han, mieszkając w Chojnicach, wydał córkę swoją, Barbarę, za Jana Piotra Hackiego. Synem ich, urodzonym około 1630, był Michał Hacki, który był spowiednikiem królowej Krystyny Szwedzkiej, a potem od 1683 do 1703 roku opatem oliwskim. Zresztą wiadomo nawet, czy sam mistrz Han nie był słowiańskiego pochodzenia. Był katolikiem i nazwisko swoje pisał zawsze „Han”, a nie „Hahn” jak chcą niemieccy historycy sztuki.

Epoka odrodzenia na Pomorzu, szczególnie w dziedzinie malarstwa, czeka jeszcze na swoją monografię, która, bez kwestji, podobnie, jak ogólne dzieło ks. Makowskiego o sztuce na Pomorzu, da nam dużo nowych szczegółów o życiu kulturalnym tej odwiecznej polskiej ziemi.

Gdynia.

Dr. S. B.

ŻYCIE KULTURALNE

„WYSTAWA KSIĄŻKI WYSPIAŃSKIEGO” ZAMYKA SIĘ, ALE NIECALKIEM

W przedwczorajszą, niedzielę drzwi Muzeum Wielkopolskiego dosłownie nie zamykały się od gości, którzy przybyli obejrzyć otwartą ostatni raz wystawę książki Stanisława Wyspiańskiego. Czynnicy honory domu kustosz Muzeum dr. Jerzy Koller i współorganizator wystawy, którego dziełem było artystyczne arrangement wystawy, miał liczną klientelę artystów i amatorów sztuki, którzy byli ciekawymi różnymi wyjaśnieniami Szkoła, że wystawa potrwała tak krótko. W gablotkach mieszczących książki i parę rysunków Wyspiańskiego, było mnóstwo okazów nader ciekawych, które zmusowały zwiedzającym polot graficzno-drukarski Wyspiańskiego i jego pionierską działalność w zakresie pięknej książki. Cóż, kiedy okazały musiały wrócić do bibliotek publicznych, gdzie są potrzebne, a i prywatni właściciele tęsknili już do bezcennych czasami pamiątek.

Ci, którzy wystawy nie obejrżeli, są bezpowrotnie stratni, gdy idzie o grafikę książkową Wyspiańskiego, lecz mogą je-

szcze zaniebanie swoje naprawić o tyle, że daną im jest sposobność oglądania rysunków i pasteli Wyspiańskiego, które wchodziły w skład zamkniętego pokazu. Na ścianie, umieszczonej w głębi, a zasłaniającej model Pochodu na Wawel Szymanowskiego, były mianowicie rozwieszono pastele, rysunki i prace graficzne — w tem dzieła zupełnie pierwszorzędne, jak chociażby portret Ireny Solskiej — a przez pochodzenie z różnych epok twórczości dające możliwość ciekawych porównań. Cała ta artystycznie zarządowana ścianka z przepiękną ljońską chustą na środku i złotym laurem na niej, została przeniesiona do innej sali Muzeum i będzie dostępna jeszcze przez trzy tygodnie, dzięki porozumieniu, jakie przeprowadził dr. Koller z właścicielami obrazów. Jest więc jeszcze okazja zaznajomić się z temi cennymi przykładami twórczości Wyspiańskiego, nim znów utoną w niedostępnych dla szerszego ogółu zbiorach prywatnych.

SLAWISTYKA

Ku czci Vrchlicky'ego. Na rok bieżący przypada dwudziesta rocznica zgonu znakomitego poety, czeskiego Jaroslawa Vrchlicky'ego. Akademickie Koło Polsko-Czechosłowackie urządza w dniu 8 grudnia b. r. o godz. 20-ej w Auli Wyższej Szkoły Handlowej (Waly Zygim. Staroego 2/3) uroczystą Akademię ku czci poety. Program Akademii, prócz przemówień o-kolicznościowych i recytacji utworów Vrchlicky'ego, tworzy odczyt prof. Ignacego Hanusa oraz część wokalna z utworów muzycznych polskich i czeskich. Wykona ją zespół Muzyczny Bractwa Pomocy St. W. S. H. oraz śpiewaczka, p. J. Musielewska.

NAUKA

Ze Związku Bibliotekarzy Polskich. Koło krakowskie odbyło posiedzenie z dyskusją nad problemami omawianymi na III zjeździe Bibliotekarzy Pol. oraz nad sprawami zawodowymi.

Z Wileńskiego Tow. Naukowego. Sekcja Historji Sztuki odbyła posiedzenie z referatami p. Zofji Westwalewiczówny pt. „Styl epoki w zastosowaniu do literatury renesansu, baroku i rokoka”.

KRAJOZNAWSTWO

Pierwsza wycieczka po Poznaniu urządzona przez nasz oddział Polskiego Tow. Krajoznawczego miała duży sukces. Na miejscu zbiórki pod kościołem św. Rocha znalazło się w niedzielę kilkadziesiąt osób, które pod kierownictwem udzielającego objaśnień sekretarza oddziału, p. Fr. Jaskowiaka, odbyły wędrowkę po ciekawych zabytkach. W kościele św. Rocha zwróciła ich uwagę niewymieniana w przewodnikach Madonna gotycka, oraz w prezbiterjum obraz, przedstawiający miasto Poznań w wieku XVIII (sam drewniany kościół pochodzi jak wiadomo z r. 1747). Obejrzano dalej kościół św. Małgorzaty, św. Kazimierza oraz przyległy do niego a przez giuchoniemych dzisiaj zajęty klasztor O. O. Reformatów, wreszcie kościół św. Jana, gdzie zwrócono uwagę na romańskie sklepienie w prezbiterjum, które w przewodnikach podawane jest jako gotyckie. Teraz zaczyna się dalsze wycieczki, którym z pewnością nie zabraknie uczestników, chcących wejrzeć głębiej w piękno starego Poznania.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Zamek krzyżacki w Radzynie. Ostatni zeszyt „Ilustracji Polskiej” przynosi ciekawą artykuł krajoznawczy p. t. „W siedzibie komtura krzyżackiego”. Opisuje on dzieje ruin jednego z najpiękniejszych zamków krzyżackich na Pomorzu, w Radzynie. Zamek ten wybudowali Rycerze Krzyżowi po stłumieniu powstania Prusaków w roku 1286, a wykończyli w roku 1310. Po zwycięstwie grunwaldzkim zamek przechodzi w polskie ręce, ale nienadługo, bo odzyskują go wkrótce krzyżacy, niszcząc przy tem miasto straszliwie. Od roku 1454 Radzyna należy do Polski i krzyżakom nie udaje się go odebrać. W XVI wieku traci zamek swój charakter obronny i staje się rezydencją starosty. Przez długi czas nieodnawiany rozpada się powoli w ruinę. W 1837 r. rozpoczęto opiekować się jego konserwacją. Dzięki opiece ruiny przetrwały w dość dobrym stanie do naszych czasów. Bardzo interesujący i obfity w szczegóły historyczne artykuł ilustrują liczne zdjęcia. (tk)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Kto wie coś o ś. p. Napieralskim? Od prof. Alfreda Jesionowskiego otrzymujemy następujące pismo: Pracuję nad obszerniejszą monografią o ś. p. Adamie Napieralskim, wydawcy „Katolika” i działacza polskim na Śląsku Górnym za czasów zaboru. Zwracam się na tej drodze do wszystkich, którzy ś. p. Napieralskiego znali, aby zechcieli łaskawie skomunikować się ze mną i o ile posiadają jakie prace, listy, wycinki gazet, albo gdyby mogli podać jakieś ciekawe szczegóły aby zechcieli je nadesłać pod moim adresem do Mikołowa na G. Śląsku, Gimnazjum państwowe.

Jutro:
TWÓRCA SOCJOLOGJI ROŚLIN
przez
dr. Adama Wodziecką.

Książki nadesłane

Artur Marja Swinarski: „Współczesna grafika poznańska”. Poznań 1932. Wyd. Towarzystwa Miłośników Grafiki Nr. 5.

WYSPIAŃSKI I KILIM

Kraków, 5 listopada.

Wśród licznych przyczynków do życia i twórczości Wyspiańskiego, jakie przyniosła rocznica, warto wyróżnić list poety, ogłoszony przez „Rzecz Piękną” a dotyczący się barwienia przędzy na kilimy. Pisał go Wyspiański do pracowni kilimów w Czernichowie, na ręce jej kierowniczkę. Posłał był mianowicie do zrobienia projekt z oznaczeniem kolorów, a otrzymany kilim gotowy, ujrzał że barwy są zupełnie inne, niż zamierzał. List brzmi tak:

Wielce Szanowna i Łaskawa Pani.

Otrzymał kilimek, wykryłem dopiero dlaczego jest zły.

Kilimek jest zły.

Zły jest dlatego, że ten fabrykant, który naci farbował, nie proszony ani nie upoważniony przez nikogo, harmonizował kolor.

W tej tam fabryce musi być jakiś cymbał malarz, który przy kierownictwie fabryki służy za artystę z okiem i harmonią.

Ten malarz (bodaj przepadł) razem z fabrykantem odczuli w duszach swych smutek na widok moich kolorów i postanowili mnie usubtelnić i udelikatnić. Ponieważ zaś mają wielkie harmonii wszechświata poczucie, więc ton różowy, który u mnie jest ostry i głęboki, uczynili cukierkowym, pomadowym, pastą na zęby, kalodontem itp. Ideal harmonii wszechświata zyskał i zdobył jeden posterunek więcej. Skazując ich na wieczne uciecie głowy, wylupienie oczu i wprawienie ich w relikwiarz przeznaczony do Walhalli niemieckich idealów. A jak zostaną docentem harmonii, podejmując się odbyć pielgrzymkę do teje Walhalli na ośle.

Powysze Niemcy zlagodzyli również obydwa jaskrawe, żółte kolory i uczynili z nich coś miłszego i przystępniejszego mojej duszy.

Poza tem nie należało dziur w kilimku zeszywać, gdyż o to prosiłem, jak również na prośbę czy dobrze, należało przysłać kawalek 50 cnt w kwadrat a nie cały skończony kilimek.

Tem mniej można było zaczynać całość roboty, zwłaszcza jeśli mogła Wielce Szanowna Pani mieć jakieś podejrzenie na tego ucznia Goethego, że on według Goethego zifigenizuje moją Ifigenię, czyli kilimek. Niech się Wielce Szanowna Pani Dobrodziejka nie nie martwi.

W życiu przyszedł i dalszem poczynię jeszcze tyle dysharmonii i zaburzeń w harmonicznym wszechświecie synów Goethego, że aż Goethe będzie musiał we Walhalli, gdzie zajmuje kilkanaście pokoi wygodnych i zupełnie takich samych, jakie zajmują tylko Geheimraty Jowisza, Goethe będzie musiał świeżo napisać „Prolegomena zur Harmonie - lehre à propos der wahnsinnigen Genialität des Prinzen Amletus von Dänemark”.

Proszę mnie nie zapomnieć, zapomniawszy mi ten list i jego jasną treść z mrocznym stanem mojej duszy zharmonizowaną. Całuję rączki

Serdecznie załączam pozdrowienia

Stanisław Wyspiański

Niedziela, Kraków dnia 18 grudnia 1904.

List ten nie tylko wskazuje na bezwzględne wymagania, jakie Wyspiański stawiał wykonawcom swoich projektów, żądając aby w każdym szczególe poszli za jego myślą. Jest on także majstersztykiem ironji. Rzecz bowiem oczywista, że winę ponosił nie fabrykant, którego przedsię kupiono, ale pracownia kilimów, która zamiast dobrać barwy takie same, jakie Wyspiański wskazał, wzięła „mniejwięcej podobne”, przez co projekt zupełnie wypaczyła. I dzisiaj tak się zdarza z różnymi kilimami, ogłaszającymi jako wykonane „według projektów artystów-malarzy”. Wzór istotnie pochodzi od artysty, lecz zestawienie barw woła o pomstę do nieba, Pactactwo to będzie coraz rzadsze w miarę jak nasze szkoły zdobnicze wypuszczają będą wykwalifikowane uczenie i uczniów i gdy dobór barw nie będzie już nigdy na lasce dyktantów, np. panusi, zarabiających sobie kilimami a nie mających o sztuce wyobrażenia. K. T.

Pisma nadesłane

„Krak”. Nr. 10. Treść: S. Szukałski: „Naukuczce czyli trup zdrowego rozsądku” — „Urywek z listu do prof. Stanisława Matusiaka” — W. Dobrowolski: „Widzisz profesorskie”. — S. Szukałski: „Olówkowale twórczości”. — List do „Ebojoków Przedszczepia”. — S. Szukałski: „Imiona czy miana”. — Drogoznaki — Adr. Red. Kraków, Topolowa 8.

„Rzecz Piękną”. Zeszyt 1—12. Treść: W. Ekielski: „Wspomnienie o Stanisławie Wyspiańskim”. — Dr. T. Seweryn: „Indywidualność plastyczna Wyspiańskiego”. — P. Smolik: „Książka Stanisława Wyspiańskiego”.

Filmowanie zwierząt drapieżnych w naturze

Ulubionym tematem filmowym stało się w ostatnich czasach życie zwierząt drapieżnych w Afryce. Nielatwa to wszakże sprawa chwycić aparatem filmowym lwa afrykańskiego. Trzeba nieraz odbyć tysiące kilometrów przez lasy i dzungle, trzeba tygodnie a nawet miesiące cierpliwie poświęcić na to, by uzyskać odpowiednie zdjęcie pierzchliwej zwierzyny, bowiem tylko ten obraz posiada istotną wartość, który przedstawia zwierzęta w ich naturalnych warunkach życiowych. W ten sposób powstały pierwsze filmy afrykańskie wybitnych podróżników. Szczególnie polowania afrykańskie Amerykanki Snow stanowią obrazy w najwyższym stopniu interesujące i podniecające. Polowanie takie bardzo denerwujące opisuje następująco pewien podróżnik afrykański:

Polowanie nasze przygotowali wynajęci do tego murzyni, którzy wytopili lwa w stepie, pędzili ich wspólnie z myśliwymi w kierunku operatora, który ukrył się wraz ze swym aparatem w gęstych zaroślach. Lwów było pięć czy sześć. Złożyło się szczęśliwie, że tuż przed aparatem filmowym udało się zarzucić jedemu z lwów pętlę na szyję, podczas gdy inne lwy zdołały się ulotnić. Tak przynajmniej zdawało nam się, lecz niestety przekonał się ku naszemu przerażeniu, że było inaczej, kiedyśmy naszego operatora filmowego znaleźli zbroczonego krwią i bez życia. Miał on przegrzyziony kark, tak straszliwie, że wszelki ratunek był niemożliwy.

Niestety gonitwa za sensacją pobudzała później nieprawidłowych myśliwych do niepotrzebnych okrucieństw. I tak niedawno temu pewien Anglik filmował z bliska rannego śmiertelnie lwa; a chcąc obraz uczynić jeszcze więcej interesującym i denerwującym, drażnił wijącego się w bólach zwierza kamieniami aż do szanu. Lew podrażniony do najwyższego stopnia, zebrał wszystkie swe siły do ostatniego skoku i rozszarpał bezlitosnego fotografa.

Amerykańskie towarzystwa filmowe zaczęły fabrykować na swój sposób obrazy afrykańskie na wielką skalę. Niebawem wyruszyli do Afryki wspaniałe wyposażone karawany samochodów, z całą potrzebną aparaturą filmu dźwiękowego z gwiazdami i gwiazdorama filmowymi, z pudrem, szminką i farbą, a przedewszystkiem z kłatkami pełnymi zwierząt afrykańskich, urodzonych w ogrodach zoologicznych. Następnie w prawdziwym krajobrazie afrykańskim wypędzono zaleknie zwierzęta z ich klatek, by przed aparatem filmowym odegrały nędzną swą rolę i poległy z ręki uszmiłkowanego bohatera filmowego, którego zwykle wyrzeczal jeszcze w strzale ukryty w tyle strzelca. Sceny tego rodzaju nakręcane ze zwierzętami afrykańskimi także w krajobrazie amerykańskim. W ten sposób powstały owe niemożliwe wprost obrazy, które biją w oczy swą nieszczerością i głupotą. Jeżeli bowiem pokazuje się, jak lew za białego dnia goni zebra, albo jak hieny nacierają na umierającego z głodu lamparta, wystarczy skromne wiadomości zoologiczne, by zdemaskować tego rodzaju zdjęcia. Lew bowiem poluje tylko w nocy, i nie wielu podróżników miało sposobność obserwować go przy tej czynności. Okazuje się to także w zachowaniu się zwierzyny wobec lwa po wschodzie słońca. Wyżej wymieniony podróżnik afrykański opowiada, że kilkakrotnie widział za dnia lwy tuż obok pasących się stad antylopi i kóz, nie zwracających na nie najmniejszej uwagi.

Polowania na lwy stały się nieraz okazją barbarzyńskich okrucieństw.

Tem się też tłumaczy, że rząd angielski właśnie w stosunku do ekspedycji filmowych wykonuje jak najostrożniejszą kontrolę. Rozporządzeniem z 5 kwietnia 1930 r. zakazano polowania z samochodów, samolotów i sterowców powietrznych, używania reflektorów do zaświecania zwierzyny, strzelania z pocągów i parowców, pędzenia za pomocą ognia i używania materiałów wybuchowych. W i P.

gły się odgłosy bębna i gdy pierwsze rozkazy powołania doszły do rąk adresatów. Mieszkańcy zebrali się tłumnie na rynku, gdzie wkrótce zjawili się rezerwiści. W szeregach, przy towarzyszeniu im całej wioski, wyruszyli w kierunku Mirecourt, najbliższego miasta powiatowego, gdzie ich przybycie wywołało zrozumiałe zdziwienie i niepokój.

W międzyczasie prefekt — powiadomiony o tem co się działo, wysłał kilku żandarmów na spotkanie zmobilizowanych rezerwistów, których zwolniono i odesłano do domu. Dość długo jednak trwało, zanim udało się uspokoić wzburzoną i zaniepokojoną ludność zmobilizowanej wioski. S. F.

Pancerz niewidek

Sensacyjny wynalazek inżyniera hiszpańskiego.

Prasa hiszpańska donosi, że niabawem przeprowadzone zostaną oficjalne doświadczenia z wynalazkiem pewnego inżyniera hiszpańskiego Hilario Omedes. Inżynier ten miał wynaleźć pancerz, które maskują zupełnie i czynią niewidzialnymi żołnierzy oraz sprzęt wojenny. Na wypadek wojny zastosowanie tego wynalazku miałyby olbrzymie znaczenie.

Wedle wynalazcy, pancerz jego jest czemś w rodzaju zwierciadła, które ustawia się pod odpowiednim kątem w stosunku do ziemi. Zwierciadło to odbija część terenu, znajdującą się przed nim i odnosi się wrażenie, że nie istnieje, gdyż pancerz jest nieprzeźroczysty, a przedmioty położone za nim są niewidzialne.

Konstrukcja tego pancerza kosztowała wynalazcę cztery lata pracy. Oświadczył on prasie, że uważa swój wynalazek za pewnego rodzaju tajemnicę państwową. Na myśl opracowania nad nim naprowadziła go obserwacja zwierząt, umiejących się przystosować do otoczenia, jak np. kamieleony. Zapewnia dalej, że jego pancerz może być używany przez każdego poszczególnego żołnierza, a działo schowane za nim jest niewidoczne już z odległości 250 metrów.

Dzwon przebaczenia

Dziwnego zdarzenia świadkiem był proboszcz wioski Holmfirth w hrabstwie Yorkshire (Anglja). Zwrócił jego uwagę kilka uderzeń dzwonu jego kościoła. Chcąc się przekonać, kto dzwoni o tej spóźnionej porze, wszedł do kościoła i zauważył jakąś kobietę, kłęczącą przed ołtarzem. W kilka chwil później zjawił się jakiś mężczyzna, który również uklęknął obok niej. — „Przebaczam ci“ — powiedziała ona po pewnym czasie. Oboje wyglądali na niezmiernie uszczęśliwionych.

Gdy wkrótce potem zabierali się do odejścia, zbliżył się do nich ksiądz i zapytał o motywy ich zagadkowego nieco zachowania się. Opowiedzieli mu swoją historję, która godna jest powieściopiskarskiej wyobraźni.

Szereg lat temu w tymże samym kościele odbył się ich ślub. Małżeństwo było nieszczęśliwe, gdyż po dziesięciu latach on ją opuścił. Jakkolwiek separacja dokonała się za wspólną zgodą, opuszczona żona porzuciła, że nigdy nie przebaczy. Później jednak, na usilne prośby i błagania skruszonego małżonka, chcącego wznowić wspólne pożycie, zrobiła częściowe ustępstwo. Przrzekła, że jeżeli jednego dnia miałaby zmienić swoją decyzję, to go o tem zawiadomi. Każdego roku, w rocznicę ich ślubu, pójdzie modlić się do kościoła i jeśli wkońcu znajdzie dość siły, żeby przebaczyć, to pociągnie za sznur od dzwonu...

Z życia Młodych Polek

Młode Polki przyczyniają się bezsprzecznie do znacznego podniesienia pracy w dziedzinie konkursów przysposobienia rolniczego, a w następstwie do podniesienia rolnictwa polskiego. Jeśli dla kogo, to właśnie dla nas Polaków ta dziedzina pracy musi mieć wielkie znaczenie.

W Rozdrażewie Stowarzyszenie Młodych Polek utworzyło w roku bieżącym 3 zespoły i to: buraków, ziemniaków, ogrodników warzywnych. Do pracy stanęło 25 druchen i wszystkie do końca ją doprowadziły. Nad zespołami czuwały przewodniczki, a także zarząd stowarzyszenia z prezeską Mintówną na czele. Kursy przedkursowe dla przewodniczek i konkursistek przygotowały dziewczęta do pracy. Każdego miesiąca zbierały się konkursistki na zebraniu, wysłuchując referatów przewodniczek dotyczących tematów konkursowych. Po referatach toczyła się żywa dyskusja.

Zespoły lustrowali: przedstawiciele władz, p. dyrektor oraz profesorowie szkoły rolniczej. Oceny własnej dokonano trzy razy.

Stowarzyszenie Młodych Polek w Rozdrażewie od kilku lat staje do konkursów, to też na przyszły rok komisja okręgowa zaliczyła je do drugiego stopnia sprawności (po ukończeniu trzech stopni sprawności konkursistki otrzymują dyplomy i odznaczenia).

Na otwarciu wystawy przybyli przedstawiciele władz, dyrektor szkoły rolniczej, przedstawicielka Związku Młodych Polek, liczni sympatycy S. M. P., oraz rodzice uczestniczek. Kilku konkursistkom przyznano nagrody. Tegoroczna wystawa wykazała obfite i niespodziewane plony, które wywołały powszechne zdziwienie.

Na wystawie powiatowej w Śremie pierwsze miejsce zajęło Stowarzyszenie Młodych Polek z Wieszczyzna; dyrektor szkoły rolniczej z uznaniem odzywał się o pracy Młodych Polek, podkreślając ich wysokie uspołecznienie i pomoc wzajemną.

W Gnieźnie między innymi wystawiały swe ekspany także Młode Polki ze Stowarzyszeń: Gniezno „Rzepicha“ i Dębica. O wytrwałej pracy konkursistek mówił p. dyrektor Fedyk, nie szczędząc słów uznania. Charakterystyczną cechą tej pracy jest to, że rodzice coraz przychylniej odnoszą się do konkursów. Kończy odnosi nie tylko młodzież, ale także starzy gospodarze, którzy chętnie przyjmują metody pracy i uznają ich dobroć.

Stowarzyszenie Młodych Polek w Janikowach przeprowadziło 3 konkursy przysposobienia rolniczego i to: ogrodników kwiatowych, ziemniaków i tuczu psiat. Wyniki tego ostatniego konkursu były nadzwyczajne. Zespół otrzymał cztery nagrody.

O dobrych wynikach pracy konkursowej mówią dalej stowarzyszenia Młodych Polek we Witkowie, Skarbozewie i Prokopowie. Wszędzie ochotna praca dała bogate plony i wielkie korzyści, nietylko materialne ale i wychowawcze.

Koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim

Na niedzielnym koncercie symfonicznym dnia 11 grudnia 1932 r. wystąpi jako solista Paweł Wittgenstein, pianista o jednej ręce. Wittgenstein znany jako pierwszorzędnym wirtuoz, stracił prawą rękę na wojnie, a nie chcąc swego umiłowanego zawodu porzucić, skontentował całą swą wirtucję w lewą rękę. Z tego powodu zainteresowali się Wittgensteinem najświetniejsi kompozytorowie jak Ryszard Strauss, Maurycy Ravel, Serge Borkiewicz i in., którzy dla Wittgensteina napisali specjalne kompozycje fortepianowe na lewą rękę z towarzyszeniem orkiestry.

Zapowiedź występu tego pianisty, który w swoim rodzaju jest jedyny, wzbudziła zrozumiałe zainteresowanie w kołach muzycznych.

Niedzielnym koncertem dyryguje świetny kapelmistrz wiedeńskiej „Volksopery“ Fritz Fall.

RADJO

Środa, dnia 1 grudnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa): godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 giełda; godz. 14.15 kwadrans Tow. Ziemiaków Wielkopolskich; godz. 16.40 (W); godz. 17.30 płyty gramof.; godz. 17.40 (W); godz. 17.55 pogadanka z dziećmi „Wujcia Czesia“; godz. 18.20 płyty gramof.; godz. 18.30 odczyt z cyklu organiz. przez Kuratorium Okr. Szkolnego Poznańskiego; godz. 18.45 „Twórcy nowoczesnego poglądu na świat“; godz. 19.30 (W); godz. 20.00 koncert muzyki lekkiej; wyk.: Ork. Kolej., pod batutą p. St. Sternalskiego; rewersi „Radja Poznańskiego“, E. Andrzejewska (sopran); godz. 21.30 utwory fortepianowe w wyk. p. M. Szczerbińskiej; godz. 22.00 (W); godz. 22.15 tr. lekcji tańców; godz. 22.40 (W); godzina 22.55 sygnał czasu — komunikaty; godz. 23.10 muzyka taneczna z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramof.; godz. 12.30 komunikat meteor.; godz. 12.35 poranek szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godz. 15.30 kronika harcerska; godz. 15.35 program dla dzieci: a) „W grudniowy wieczór“ — Ewy Zarembiny, b) „Listy od dzieci“ — omówi p. Wanda Tarkiewicz; godz. 16.00 płyty gramof.; godzina 16.40 „Polska po powstaniu styczniowym“ — wygl. p. Władysława Malinowski; godz. 17.00 audycja dla nauczycieli muzyki; godz. 17.40 odczyt pt. „Społeczne i moralne skutki bezrobocia“ — wygl. dr. Balsingerowa; godzina 18.00 muzyka lekka z dancingu „Adria“; godz. 19.20 „Skrzynka pocztowa rolnicza“; godz. 19.30 feljton literacki pt. „Szlakiem powieści polskiej“ — wygl. P. Rogowicz; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 rewja z płyt gramofonowych; godzina 20.55 wiadomości sportowe; godz. 21.05 koncert solistów; godz. 22.00 „Na widokregu“; godz. 22.15 muzyka salonowa z płyt; godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni Ziemiańskiej.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 koncert, 20.30 słuchowisko, 21.30 muzyka taneczna, 23.00 koncert nocny; Budapeszt (550 m) 19.15 pieśni, 19.45 muzyka salonowa, 20.45 wykład, 21.15 koncert symfoniczny z Londynu; Praga (489 m) 19.25 „Bandura i Mahulena“ bajka dramatyczna J. Zeyera, muzyka J. Suka, 22.25 muzyka taneczna; Wiedeń (516 m) 20.30 muzyka lekka, 21.30 z dzieł Hellera, 22.15 muzyka taneczna; Mediolan (501 m) 20.30 słuchowisko; Rzym (441 m) 20.45 koncert.

Osobliwości podatkowe

— Dlaczego mam płacić podatek od spodni wówczas, gdy za spodnie żadnych opłat się odemnie nie wymaga?

Tak pisał w tych dniach lord Carnwarth do sądu, który go pozwał przed swe krotki, skutkiem nieopłacenia podatku „za służbę rodzaju męskiego“. Ten apel lordowski do zdrowego rozsądku pozostał oczywiście bez echa, gdyż prawo jest prawem, a w Anglii prawo żąda, żeby za każdego psa opłacać podatek w wysokości piętnastu złotych, zaś za każdego członka służby męskiej — podwójną kwotę. Ponieważ wspomniany lord korzystał z usług lokaja i szofera, więc powinien był za tę „wygodę“ zapłacić ogółem sześćdziesiąt złotych; gdy zaś tego nie uczynił, sędzia „wpakował“ mu stodwadzieścia złotych t. j. podatek wraz z karą.

Ten osobliwy podatek „od męczyzn“ zdaje się być pozostałością dawnych wieków, kiedy to szlachta zobowiązana była dostarczać królowi czeladzi obozowej; kto zaś zdrowych męczyzn zatrzymywał w domu dla swych posług osobistych, ten musiał się za to opłacać.

Inną osobliwością w tej dziedzinie, jest podatek „za publiczne popisywanie się herbami lub koronami“. Kto zatem w Anglii chce imponować umieszczeniem harbu lub korony na powoźce (lub aucie), płaci za tę swoją próżność: osiemdziesiąt pięć złotych; zaś za ujawnienie tychże odznak na papierze listowym lub guzikach liberji: czterdzieści pięć złotych.

Ów podatek „od próżności“ wprowadzony został przez ministra Pitta w r. 1798, kiedy po przegranej wojnie amerykańskiej skarb angielski znajdował się w niezmiernie trudnym położeniu. Kr.

Szkoła gry w yo-yo powstaje w Berlinie

W Berlinie powstały specjalne kluby zwolenników gry w jo-jo, które cieszą się olbrzymią popularnością. Kluby te wspólnym wysiłkiem finansowym sprowadziły do Berlina aż... z wysp Filipińskich 4 mistrzów gry w jo-jo, która podobno stamtąd pochodzi.

Przed kilku dniami organizatorzy tej imprezy urządzili w hotelu Bristol reprezentacyjne przyjęcie, na którym 4 mistrzów jo-jo popisywało się swym kunsztem. Zaproszenia na to oryginalne bądź co bądź przyjęcie, wydrukowane na pięknym czerpanym papierze, zapowiadały występy mistrzów, poprzedzone dłuższą prelekcją o jo-jo. W dniu przyjęcia cały Berlin nie mówił o niczem innem, jak tylko o tym ewenemencie, na którym 4 mistrzowie z Filipin wykazać mieli najwyższą „klasę“ gry w jo-jo. O godz. 4 olbrzymia reprezentacyjna sala hotelu Bristol wypełniona została doborową publicznością do ostatniego miejsca. Już na kilka dni przedtem powstała „czarna giełda“, na której płacono olbrzymie sumy za pozostałą niewielką ilość zaproszeń. Występy poprzedziła prelekcja jednego z wybitnych feljtonistów niemieckich, po czym rozpoczęły się popisy. W oczach rozentuzjasmowanej publiczności, w takt muzyki czterej mistrzowie jo-jo rozpoczęli swe produkcje. Podrzucali oni krążki do góry i przed siebie, zwijali i rozwi-

jali w spirale i wykazywali tak imponującą zręczność, że publiczność szalała z entuzjazmu.

Jak się okazuje, przybyli oni do Berlina po kilkutygodniowym pobycie w Nowym Jorku, Londynie i Paryżu i zamierzają wystąpić ze swymi popisami w całym szeregu większych miast. Pobyt ich w Niemczech nie ograniczy się do zaprezentowania publiczności niemieckiej imponujących dowodów zręczności. Zamierzają oni utworzyć w Niemczech „szkoły“ gry w jo-jo. Szkoły te podzielone zostaną na klasy dla początkujących, zaawansowanych, oraz dla chcących doprowadzić grę w jo-jo do takiego mistrzostwa, by móc stawiać do zawodów i występować na wielkich reprezentacyjnych przyjęciach. W samym Berlinie powstaną dwie szkoły, na które wynajęte już zostały olbrzymie lokale przy placu Aleksandra, oraz na ul. lipskiej. W najbliższych dniach nastąpi również inauguracja największego, z niezwykłym przepychem urządzonego klubu gry w jo-jo, na czele którego staną mistrzowie z Filipin. Wydawać się mogło, że w tych ciężkich czasach, jakie przeżywają obecne Niemcy, całą sprawę należałoby traktować raczej humorystycznie. Berlinczycy traktują jednak tę historję całkiem poważnie.

Epidemja samobójstw w Niemczech

Wraz z pogarszaniem się warunków życia wzrasta w Niemczech liczba samobójstw. Ciekawe dane w tym kierunku ogłosił towarzystwa ubezpieczeniowe, — działające na terenie Rzeszy. Otóż np. według raportu monachijskiego towarzystwa reasekuracyjnego, liczba samobójstw tak wzrosła w ostatnim czasie, iż 28,5 proc. wypłaconych premij asekuracyjnych przypadło na wypadki samobójcze. W roku 1930 proporcja ta wynosiła tylko 20,7 proc. a w r. 1929 — 18,9 proc. To są cyfry charakterystyczne Niemcy. Jeśli zaś chodzi o zagranicę, proporcja powyższa wykazuje nieznaczny wzrost z 14,7 proc. do 15 proc.

Mobilizacja wskutek pomyłki

Niezwykłe wydarzenie miało miejsce w małej wiosce Avillers w Wogezach, wywołując prawdziwy alarm wśród spokojnych jej mieszkańców oraz natychmiastową mobilizację wszystkich rezerwistów, zamieszkałych w gminie. Kierownik lokalnej poczty otrzymał od naczelnika prowincji poufny list urzędowy, zawierający rozkaz dla burmistrza w razie rozruchów. List miał być doręczony naczelnikowi gminy, lecz otwarty jedynie w wypadku, gdyby tego wymagały okoliczności i na podstawie rozkazu prefekta, który miał wydać polecenie telefonicznie.

Kierownik poczty otworzył list przez pomyłkę i natychmiast zakomunikował jego treść burmistrzowi. Ten pod wpływem prawdziwego wzruszenia i pchnięty obowiązkiem, wydał błyskawicznie odośne zarządzenia, stosując się do treści listu. Woźny magistracki z wielkim bębmem obszedł, bijąc na alarm, całą wioskę; wysłał no rozkaz stawienia się w magistracie wszystkim rezerwistom.

Można sobie łatwo wyobrazić zaniepokojenie całej ludności, gdy po wiosce rozle-

Nasze premje książkowe na miesiąc grudzień

Do serji tej włączyliśmy i powieść Ronald A. Knox'a p. t. „Czyja ręka?” Jest to powieść o temacie sensacyjno-detektywistycznym, wolna jednak od owej tandetnej, przykrej i niezdrowej zawsze w tego rodzaju powieściach atmosfery zbrodni. Każdy, kto lubi emocjonować się splataną intrygą i śledzić zawile kombinacje detektywów — przeczyta tę powieść z zapartym oddechem. Autorem jej jest beletrysta i jezuita w jednej osobie. — Objętość jej stron 284, cena księgarska zł 5,—, dla abonentów „Kurjera Poznańskiego” tylko zł 2,50.

Na m. grudzień przygotowaliśmy dla abonentów „Kurjera Pozn.” trzecią serję książek szczególnie pięknych, nadających się także doskonale i na podarki gwiazdkowe wysoce wartościowe, a przecież niedrogie, bo w cenie o połowę niższe.

- Aleksander Kraushar: „Zamek królewski w Warszawie”, duży format, bogato ilustrowany, zamiast zł 16,— tylko zł 8,—.
- Dr. Marjan Seyda: „Polska na przełomie wieków”, tom II zamiast zł 26,— tylko zł 13,—.
- Szczepan Jeleński: „Śladami Pitagorasa”, rozrywki matematyczne, zamiast zł 10,— tylko zł 5,—.
- Teodor Jeske-Choiński: „Gasnące słońce”, powieść z czasów Marka Aureliusza, 2 tomy, z licznymi ilustracjami St. Sawiczewskiego, zam. zł 12,— tylko zł 6,—.
- J. Starzeńczyk: „Zwycięskie lilje”, powieść, w oprawie, zam. zł 10,— tylko zł 5,—.
- Karolina Bonté: „Dziwne losy Jana Eyre”, powieść w 2 tomach, zamiast zł 10,— tylko zł 5,—.
- Ronald A. Knox: „Czyja ręka”, powieść, zam. zł 5,— tylko zł 2,50.

Powyższe książki po cenie tak wyjątkowo niższej, nabywać mogą abonentci w ciągu m. grudnia za gotówkę w administracji pisma naszego za przedłożeniem kwitka abonamentowego. Przy zamówieniach zamiejscowych dołączyć należy 80 gr na przesyłkę pocztową.

Odczyt Ad. Grzymały Siedleckiego o Wyspiańskim

Staraniem Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich odbędzie się w najbliższą niedzielę, t. j. 11 bm. w południe o godz. 12 w sali kina „Słońce” odczyt znakomitego krytyka i autora sławnej książki o Wyspiańskim p. t. „Stanisław Wyspiański w 25 lat po zgonie”. Jest to powtórzenie prelekcji, którą ten świetny pisarz miał w listopadzie w Warszawie i która to prelekcja musiała być jeszcze dwukrotnie powtórzoną z powodu niebываłego napływu publiczności. Bilety wstępu do nabycia w firmie Szrejbrovski.

Wieczór kaszubski w Ziedn. Kobiet Słow.

Zarząd Koła Poznańskiego Zjednoczenia Kobiet Słowiańskich urządza wieczór kaszubski, dnia 6 grudnia o godz. 8 wieczorem w Uniwersytecie (Collegium Minus, Sala Modrzewskiego). Program wieczoru następujący: słowo wstępne dr. Kaweckiej, przemówienie kuratora B. Chrzanowskiego, śpiewy chórowe i wykład o Kaszubach dr. B. Stelmachowskiej.

Zarząd zaprasza uprzejmie swoich członków i gości.

TEATRY

Premjera Shaw'a w Teatrze Nowym

Teatr Nowy przygotował na środę 7 bm. premjerę słynnej nowości B. Shaw'a p. t. „Zbyt prawdziwe, aby było dobre”.

Sztuka ta po raz pierwszy wystawiona w Warszawie, wywołała bardzo ożywioną polemikę w sferach publiczności teatralnej i cieszyła się kolosalnym powodzeniem.

Jutrzejšia premjera, jak każda ze sztuk Shaw'a osnuta jest na najciekawszych momentach życia, podparzonych niezwykle bystrem okiem autora i podanych w jemu tylko właściwy sposób.

Teatr Wielki

„Faust” z Dębicką, Michałowskim i Wolińskim

W środę w „Fauście” K. Gounoda — usłyszysz Poznań po raz pierwszy w bieżącym sezonie znakomitą śpiewaczkę J. Dębicką oraz świetnego basę opery warsz. Al. Michałowskiego, który w roli Mefista zdobył światową sławę na największych scenach. Tytułową rolę „Fausta” śpiewać będzie — żegnając się z publicznością poznańską — ulubieniec jej, znakomity tenor J. Woliński. Przedstawienie „Fausta” z tak wybitnymi siłami artystycznymi, to prawdziwa uczta dla miłośników wielkiej sztuki i jedyna okazja usłyszenia tak znakomitego zespołu. Za interesowanie jutrzejszym „Faustem” obzrymie.

Św. Mikołaj dla naszych miłośników

W czwartek, 8 bm. o godz. 3 popoł. zjawi się Św. Mikołaj z całą swoją świtą w Komedji Muzycznej ul. Marsz. Focha 4 na arcywesołej bajeczce p. t. „Kot w butach” i rozdawać będzie wszystkim dzieciom piękne niespodzianki. Ceny biletów bardzo niskie. Rodziców, którzy za pośrednictwem Św. Mikołaja pragną obdarzyć swe pociechy upominkami, upraszamy o składanie paczek, zaopatrzonych w nazwisko w kancelarji Komedji Muzycznej, ul. Marsz. Focha 4.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Przemysł. „Kościszko” Górczyn - Łazarz. Zebranie plenarne w wtorek dnia 6 bm. o godz. 19 w lokalu posiedzeń p. Spychały przy ulicy Marszałka Focha 146.

Obuwie Fr. ROGOZIŃSKI i S-ka

eleganckie — solidne — tanie

WIELKI MAGAZYN OBUWIA — POZNAŃ, STARY RYNEK 64.

Z okazji tygodnia przeciwegruźliczego prezydent Francji p. Lebrun przyjmuje specjalną delegację komitetu wraz z dziećmi w barwnych, narodowych strojach regionalnych.

— Krag Czarnych Trzynastaków. Zebranie „Kragu” odbędzie się w środę dn. 7 bm. o godz. 20 w harcówce.

— Tow. Powstańców i Wojaków Poznań - Śródmieście. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 7 bm., o godz. 7,30 wieczorem na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— Tow. Muzyczne Kolejarzy. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 19 w kasynie Gł. Warsz. I. kl., ul. Robocza nr 4.

— „Harmonja”. Z powodu renowacji sali Stow. Techników próby w środę, i piątek odbędą się w salce Związku Urzędników Miejskich, plac Wolności 11 I ptr. — W czwartek 8 bm. o godz. 20 Tow. bierze udział w koncercie konwentu O. O. Franciszkanów w auli U. P. — W niedzielę 18 bm. o godzinie 9,30 Tow. śpiewa w kościele O. O. Jezuitów, zaś o godz. 20 w Teatrze Wielkim. Komplet na próbach i koncertach pożądany.

— Tow. Śpiewu „Halka” Poznań - Jeżyce. Zebranie plenarne odbędzie się w środę dnia 7 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Jaszka ul. Kraszewskiego 16.

— Koło Przyjaciół Harcerzy przy XII Druż. Harc. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 20 w szkole przy ul. Kosynierskiej.

— Tow. Przem. „Sobieski”. Plenarne zebranie odbędzie się w środę dnia 7 bm. o godzinie 19 w dużej sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad m. in. wykłady ks. rady Dużyńskiego i syndyka p. Juszczyka. — W kasie lokalnej platny jest wypadek 172.

— Koło Przyjaciół Harcerstwa przy I Druż. Drużynie Lotniczej. Zebranie plenarne odbędzie się w środę dnia 7 bm. o godzinie 20 w IV szkole wydziałowej przy ul. Berwińskiego.

— Sodalicia Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich. Zebranie plenarne odbędzie się w sali biblioteki sodalicyjnej, św. Marcin 69. dom ogrod., w dniu 6 bm. o godzinie 20.

— Koło b. wychowanek S. S. Niepokalanek. W dniu 8 bm. odbędzie się msza św. za duszę śp. Matki Wawrzyny przełożonej generalnej zgromadzenia, w kaplicy św. Józefa przy ul. Ogrodowej o godzinie 9 rano.

— Tow. Kult. Ośw. Kobiet im. Dąbrówki urządza „Dzień Matki” w czwartek, dnia 8 bm. w sali p. Jarockiej. Początek o godzinie 17.

— Tow. Uczestn. Powst. Wlkp. Włda. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 8 bm. o godz. 19 Górna Włda 75.

— 4. Komp. Marynarzy Powstańców z 1918 r. Plenarne posiedzenie odbędzie się w czwartek dnia 8 bm. o godzinie 11 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a. Ciąg dalszy referatu przez drh prezesa o walkach pod Szubinem i Rynarzewem.

— Bractwo Wstrzemięźliwości Poznań-Fara. Uroczyste zebranie ku uczczeniu patronki Bractwa N. M. P. odbędzie się w czwartek 8 bm. o godz. 17 na dużej sali parafjalnej przy ul. Gołębiej. Wykład wygłosi ks. prof. Szymkowiak „O cudach w Lourdes”. W dniu zebrania członkowie przystępują do wspólnej komunji św.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. B. Środa 5 zł; — A. S. z prośbą o polepszenie w chorobie syna 5 zł; — P. T. 2 zł; — Hoffmann. Lipno Nowe 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 718,96 zł.

Na bezrobotnych miasta Poznania: J. R. 15 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 37,20 zł.

Na chleb św. Antoniego: Matylda Boht z podziękowaniem za wysłuchanie z prośbą o zdrowie 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 45 zł.

Na Towarzystwo „Caritas”: M. B. 7 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 112 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W poniedziałek, dnia 5 grudnia 1932 zasnął w Bogu o godz. 9,45 rano, po ciężkich ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz najdroższy brat, stryj, wuj, kuzyn, ś. p.

ksiądz Stanisław Niziński

Kanonik honorowy Kapituły Metropolitalnej Poznańskiej, Radca Duchowny, em. Dziekan i Proboszcz Bukowski, Aesor I Dekanalny, Kawaler Krzyża Oficerskiego Orderu „Polonia Restituta”.

w 85 roku życia, a 58 kapłaństwa.

Eksportacja zwłok z Domu Katolickiego w Buku w czwartek, dnia 8 b. m., o godz. 5 po poł. do kościoła farnego; pogrzeb nazajutrz w piątek o godz. 10 rano, na cmentarz parafjalny w Buku.

W ciężkim smutku pogrążona

Buk — Poznań — Szamotuły — Kępno.

rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zg 16992

Dnia 5 grudnia 1932 r. o godzinie 10 zasnął w Bogu, po krótkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

ksiądz Stanisław Niziński

proboszcz parafii Bukowskiej,
jubilat, hon. kanonik Kapituły Metropolitalnej Poznańskiej, dziekan emer.,
radca duchowny, asesor I. dek.

w 85 roku życia a 58 kapłaństwa.

Wyprowadzenie zwłok do kościoła parafjalnego w Buku odbędzie się w czwartek, 8 grudnia o godzinie 17, nazajutrz w piątek o godzinie 10 officium defuncionum, msza św., kondukt i złożenie do grobu.

Duszę Zmarłego polecam gorąco pobożnym modłom kapłanów i wiernych.
zg 16 999

W imieniu księży dek. Bukowskiego
Tarnowo Podgórne (pow. Poznań) **ks. Czesław Niklewicz, dziekan.**

W poniedziałek, dnia 5 grudnia 1932 roku, o godz. 9,45 rano zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., kapłan-jubilat i I. asesor dekanalny, ś. p.

ks. radca Stanisław Niziński

Kanonik Honorowy Kapituły Metropolitalnej Poznańskiej,
Proboszcz Bukowski i b. Dziekan Dekanatu Bukowskiego,
Kawaler „Orderu Polonia Restituta“.

w 85 roku życia, w 58 roku powołania kapłańskiego a w 27 roku pracy duszpasterskiej w parafii bukowskiej.

Przeprowadzenie zwłok z proboszcza do sali Domu Katolickiego odbędzie się w uroczystość Najśw. Marii Panny Niepokal. Poczętej, w dniu 8 b. m. o godz. 9 rano; eksporta z sali Domu Katolickiego do kościoła farnego tego samego dnia 8 b. m. o godz. 5 po poł. Naza utrz w piątek, dnia 9 b. m., o godz. 10 rozpocznie się nabożeństwo żałobne, poczem kondukt żałobny na cmentarz parafjalny św. Rocha, gdzie nastąpi złożenie zwłok do grobowca rodzinnego. zg 16 994

Czcigodnych Konfratrów prosimy uprzejmie o memento, a wszystkich parafjan bukowskich wzywamy do wdzięcznej modlitwy za spokój duszy gorliwego Kapłana-Duszpasterza i prawego Obywatela-Patrjoty. Buk, dnia 5 grudnia 1932 roku.

W imieniu księży bukowskich ks. Stanisław Kul'szak. Dozór Kościelny i Reprezentacja Parafjalna.

W poniedziałek, 5 grudnia 1932 r., o godzinie 9,45 zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

ks. kanonik Stanisław Niziński

długoletni członek Zarządu i założyciel naszej Spółdzielni.

W Zmarłym Spółdzielnia nasza straciła szczerze oddanego i zasłużonego współpracownika, którego pamięć zachowamy na zawsze w sercach naszych.

zg 16 993

Rada Nadzorcza i Zarząd
„Rolnika w Buku“.

W dniu 1 grudnia r. b. zmarł ś. p.

Dr. med. Antoni Białobrzęski

W Zmarłym straciłmy gorliwego członka i uczynnego Kolegę o nieskazitelnym charakterze. Cześć Jego pamięci!

Związek Lekarzy P. P.
Okręg Wielkopolski.

dg 1 907

Żałobne Msze św.

za duszę mego Ukochanego, który zginął tragiczną śmiercią w katastrofie lotniczej pod Kotołkiem, ś. p.

Heljodora Drygasa

odprawi się
w Poznaniu dnia 8 grudnia r. b. w kościele Farnym, o godzinie 12,
w Gdańsku, dnia 8 grudnia r. b. w kościele św. Mikołaja, o godz. 9,30, o czym Rodzinę, Krewnych i Znajomych zawiadamia
w ciężkim smutku pogrążona narzeczona
zg 16 984 **Wala Jankiewiczówna.**
Gdańsk, w grudniu 1932 r

W oknie wystawnem

sklepu fabrycznego „GOPLANY“

na placu Wolności

stoi MIKOŁAJ!

W rękę trzyma sztandar z napisem:

„Kto słodczy „GOPLANY“ spróbuje
Ten się z kryzysu wykuruje“.

A więc polecamy

naszą Mascotte
naszą Rumbę
naszą Pomarańczową
nasze Fructusy
nasze bonbonierki
nasze pierniczki-herbatniki
i inne niespodzianki.

„GOPLANA“ Fabryka Czekolady
Spółka Akcyjna

w Poznaniu.

Pz 7 164-48.57

Wróciłam!

Dr. med. Anneliese Weidemann

Specjalista chorób dziecięcych nr 6 823

Godz. przyj.: 10 — 12 Telefon 22-73
3 30 — 5 69 72

W niedziele tylko za poprzednim zameldowaniem

TRUSKAWIEC - ZDROJ

SEZON ZIMOWY
od 1 grudnia do 1 marca.

KAPIELE MINERALNE: so ankowe, słarczane i kwasowęglowe.

Okłady borowinowe. Wody mineralne z „NAFTUSIA“ na czele — w pijalni centralnie ogrzewanej. — Wszelkich informacji udziela — zamówienia na mieszkania przyjmuje — tylko Zarząd Zdrojowy — Truskawiec. ng 6614

Fabryka Albumów Fotograficznych poszukuje za dobrą prowizję

zastępców

w wszystkich większych miastach do sprzedaży swych artykułów. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zg 17 002

Skład kolonialny

w mieście powiatowem (gimnazjum) od 4. lat w jednych rękach do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba zł 4—500. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zg 17 001

PIX

Wrogiem kaszlu!
Świetne lecznicze
pastylki przeciwko
zamuleniu krtań.

Pudełko tylko 25 groszy — wszędzie!

Wyrób KANOLDA — gwarancja dobroci. Ządać Kanolda PIX, pastylki doprawdy świetne są!
dg 1 782

KINO RENAISSANCE
ul. Kantaka 89
Od dziś gwiazda chińska
Anna May Wong
w przepięknym dramacie p. t.
Klątwa Rodu Mandarynów
Nadprogram tygodnik
oraz komedia żwawkowa.
Pg 7 451 49 38

Zamienie

(ewent. z doptata) salon, na
gabinet meski. Oferty do
Kurjera Poznański, zg 17 000

Wielki Wybor
prawdziwych Szampańskich Win mus.
po cenie likwidacyjnej
polecają
Nyka & Posłuszny
Poznań, Wrocławska 33/34 — telef. 11-94
Przyjęli Dostawcy Win Mszalnych.

ZALATWIAM WSZELKIE
sprawy procesowe oraz mieszkaniowe
przed Urzędem Rozjemczym, administracyjne
i egzekucyjne. Sporządzam kontrakty, wszelkie wnioski,
oraz skrypty. Przyjmuję administracje domów.
Ignacy Susicki, ng 6551
b długoletni kierownik biur adwokackich i notarialnych
Tel. 39-28 w Poznaniu, ul. Podgórna 2 a. Tel. 39-28

Nowowynalezione anodówki
Bezpłatnie ładujemy akumulatory naszym odbiorcom. Zdumiewająca
żywołność — bezwzględnie czystszy odbiór 120 voltów i waka-
zują więcej 11 z 90 gr. na prowincje pocztą 12 z 90 gr. Wysła-
wprost z fabryki do odbiorcy. Mat — DEWON, Poznań, Składe-
wa 57.
d. 1844

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde
dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo,
i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogło-
szenie nie może przekraczać 100 słów, w tem
5 nagłówkowych.

1 SPRZEDAŻE

Naręczonej
gwiazdki i radość —
sprawy zegarek pier-
ścionek, ślubne obrącz-
ki. Ceny od 10 złotych.
Chwiłkowski, św. Mar-
cin 40. zdg 54 346

Meble
z powodu likwidacji magazynu
wyprzedaj bardzo tanio
rs 4504/5

Leżankę
dobrze utrzymaną sprzeda Skład
Porcelany, Wielka 15. zdg 54 247

Sprzedam
maszynę szwarską, Ul. Graniczna
14. m. 18. zdg 54 200

Kawiarenkę
mieszkaniami urządzeniem sprze-
dam tanio. Adres Kurjer Pozn.
zdg 54 319/20

Magiel
domowy, kuchnia, gazowa rama,
stół kuchenny. Adres wskazuje Kur-
jer Poznański zdg 53 770/1

Wózek
dziecięcy, modny. Wierzbiciele
48. m. 12. zdg 54 344

Sprzedam
skład towarów krótkich. Pewna
egzystencja. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 281

Skrzypce
mistrzowskie, sprzedam tanio. Ja-
siński, „Okno”, plac Wolności 6.
zdg 54 306

Dom piętrowy
z 6-ciościaną ubikacją i składem
na prowincji wolny od właścicie-
la tanio na sprzedaż. Informacje
skład kolonialny — Graniczna 5.
zdg 53 928

Dywan
perski, ręczna wazianka, kolor
zielony 2 i pół x 3 m. sprzedam
za 500 zł. O sprawie oferty pro-
szę do Kurjera Poznańskiego
ng 6 707

Parcele
miejskie, podmiejskie, wielki wy-
bór. Sprzedaż Jasna 16. m. 1.
zdg 53 910

Łóżka
dziecięce umywalne żelazne ni-
żej ceny fabrycznej Staszewski,
Wyspiańskiego 15. skład sprze-
dów. zdg 53 505

Szczapy sosnowe
zł 8,25 za mp. franko wagon Po-
znań sprzedam. Schmidt
Poznań, Dabrowskiego 52, tel. 69-01
zdg 54 307

Pianino
Wielkie Garbary 53. m. 39.
zdg 54 296

Skład kolonialny
z mieszkaniem
magiel, centrum miasta, zaraz
korzystnie do nabycia. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 54 295

Jadalnie
stylowe, piękne, rzeźbione bar-
dzo tanio. Stolarska Bukowska 9.
zdg 54 355

Zabawki
za bezcen. Pluciński, Fr. Rataj-
czaka 36. zdg 53 630

Klubowy
garnitur 45.— futro, mandoline,
zabawki. Łakowa 10. m. 6.
zdg 54 364

Kase
National 95.— Wielka 9. skład 9.
zdg 54 348

Ostrego
szpica sprzedam. Woźna 3. m. 4.
rg 4528

Parcele
najkorzystniej, ładnie położone. 5
lat spłaty. Marcinkowskiego 13.
Telefon 29 53. zdg 54 360

Sprzedam
skład sprzętów kuchennych, to-
warów kolonialnych, dobrze pro-
sperujący, w małym mieście, eg-
zystencja pewna ewentualnie z
nieruchomością z powodu stosun-
ków rodzinnych. Marcinkowski,
Gniezno, Rynek 3. ng 6 825

Skład
kolonialny towar — 2 800, w tem
pół roku dzierżawa w powiatow-
ym mieście, sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański ng 6 821

Kafle
białe — szmelcowe, kolorowe no-
wy transport. Marszałka Fo-
cha 117. zdg 54 209

Wille
nowa, 8 ubikacji ogród w Jaroci-
nie, sprzedam tanio za 14 000 —
Otręba, Jarocin, Kilińskiego 2.
zdg 33 962/3

Okucia
budowlane, meblowe
najtaniej Stanisław
Wewiór — Poznań
św. Marcin 34. Spe-
cjalny skład okuć
telefon 34-31.
d 18467

Parcele
budowlane, najtaniej kupisz wed-
ług planów zatwierdzonych po
niebawym cenach, dogodnie
warunki. Osadopol, Rzeczypospo-
litej 9 zdg 53 357

Rzeźnictwo
dobrze prosperujące do tego skład
kolonialny i 40 morgi roli w mie-
ście w powiecie wolsztynskim za-
raz na sprzedaż. Zgłoszenia Agen-
tura Orodownika Wielkopolskie-
go Wolsztyn. ng 6811

Koty perskie
sprzedam. Piotrowiczowa, Ostro-
roza 2. telefon 75-37. zdg 54 220

Kolekcje
obrazów, sprzedam artysta malarz.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 54 227

Parcele
budowlana 1500 kw. mtr. a 6 z
na Jezycach spiesznie sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 54 232

Filcowe
buty 42. jak nowe. Śniadeckich
zdg 54 100

Ofiary na ubogich w czasie od 1. 10. 32 r. do 15. 11. 32r.
złożyli: Bank Cukrownictwa 150.—, F-a Barcikowski 100.—,
F-a Woźniak 100.—, N. N. 100.—, Komunalny Bank Kredy-
towy 100.—, „Zgoda” II rata 100.—, Krajowe Ubezpieczenie
Ogniove 50.—, Mecenas Cichowicz, na biednych Wes Mia-
steczka 50.—, Urzędniczy Oddział kar Ubezpieczalni kraj-
owej z okazji 10-lecia pracy Dr. Baumgartera 50.—,
Związek Drogerzystów 25.—, Bank Handlowy w Warsza-
wie, Oddział w Pozn 25.—, F-a Stempniewicz 25.—, p. Sta-
blewski, Zalesie 20.—, Ks. Ks. L. i J. 20.—, Dr. Rosnerowa
(w październiku) 15.—, p. Kochanowski, na ubranka dla
dzieci 15.—, Dr. Rosnerowa (w listopadzie) 15.—, p. Karge
na dożywianie dzieci 10.—, N. N. z Krotoszyńska 10.—, p. Mu-
sialek, na biednych Wes. Miasteczka 10.—, p. Bródka 10.—,
Kryśia i Ola Krzyżaniakówna 10.—, Inż. Franke na bied-
nych Wes. Miasteczka 10.—, Zakłady Elektrotechniczne
„Strzała” 10.—, p. Bakowska 8,10, Dr. Berkan 5.—, p. Ba-
kowska 3.—, M. Piotrowska 2.—, p. Szymański 2.—, P. W.
2.—, p. Twarda 2.—, Ks. Proboszcz Chocieszyński, Nietrza-
nowo: si. żeczka na zł 131,40 i polisa na zł 44,58.

Ofiary w naturaljach złożyli: F-a „Silesia” 30 ctr we-
gla, Szambelan Turno 24 ctr maki, f-a Milachowski 10 funt-
ów ka... 10 funt. kawy słodowej, p. Koszutska 13 funt.
kaszki, Kawiarnia Europejska dostarcza codziennie wypa-
rzonej kawy, kilkadziesiąt bułek codziennie dostarczają
dla biednych dzieci: Gimnazjum SS Urszulanek Gimm im.
Królowej Jadwigi, Gimm. pod wezw. Najsw. Serca Jez.,
Gimm. im. Gen. Zamojskiej, Gimm. im. Marji Magdaleny,
Gimm. im. Mickiewicza. Szkoła przygotowawcza pod wezw.
św. Kazimierza, Szkoła przy im. Kopernika, Szkoła przy-
g. Dr. Zajkowskiego. **Odzież nową ofiarowali:** f-Rychter f-a
Czerwiński, hr. Brzozowski f-a Schulz dla biednych Weso-
lego Miasteczka ofiarowali odzież: p. Zofja Bogdańska,
Księżna Zdzisława Czartoryska, hr. Damska, Prof. Kar-
wowska Hr. Dobiesława Kwilecka, p. Zofja Sicińska Hr.
Sierakowska. Wszystkim szlachetnym ofiarodawcom, któ-
rzy pamiętali łaskawie o naszych licznych biednych, skła-
dam najserdeczniejsze podziękowanie **Poznański Okręg „Cari-
tas”,** Nowy Rynek 13, P. K. O. 213 005. zdg 16 986

Rada Nadzorcza Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kre-
dytowego Mlejskiego w Poznaniu, ustaliła następujące
okręgi wyborcze na rok kalendarzowy 1933:

- 1 Okręg Wyborczy **Poznań** obejmuje miasta:
Poznań, Gostyń, Jarocin, Kórnik, Koźmin, Krotoszyn,
Leszno, Oborniki, Ostrów, Rawicz, Rogoźno, Srem,
Środa Szamotuły, Wolsztyn, Zaniemyśl;
- 2 Okręg Wyborczy **Bydgoszcz** obejmuje miasta:
Bydgoszcz, Inowrocław, Kcynia, Łabiszyn, Nakło n/N.,
Szubin;
- 3 Okręg Wyborczy **Gniezno** obejmuje miasta:
Gniezno, Mogilno, Trzemeszno;
- 4 Okręg Wyborczy **Toruń** obejmuje miasta:
Toruń, Działdowo, Lubawa, Wąbrzeźno, Brodnica;
- 5 Okręg Wyborczy **Grudziądz** obejmuje miasta:
Grudziądz, Tczew. ng 6 822

LICYTACJA MASY SPADKOWEJ
W piątek, 9 grudnia od godz. 11-tej sprzedawcą będą
z polecenia p. Kuratora masy w lokalu Publ. Licytacji ul.
Wroniecka 4, na odpowiedzialność zainteresowanych naj-
więcej dającym za gotówkę:

partię różnej biżuterji, a mianowicie: zegarek z łań-
cuszkiem, złoty, antyczny, kilka różnych broszek z
brylantami, bransoletki, okulary w złoczonej oprawie,
kolczyki, naszyjniki, pugilares, sakiewki, różne stare
monety złote i srebrne, łyżeczki srebrne i różne inne
przedmioty.

Pozatem sprzedam dobrowolnie od godz. 12-tej:
3 dywany perskie i kilka innych, samow. ar. posrebrza-
ny, fisharmonje, radioaparaty, gramofon, garnitur
klubowy, zegar stojący i ścienny, kilka obrazów ole-
jnych, różne kryształki i szkła weneckie, oraz wiele
innych przedmiotów. Pg 7 452-49,41

Obejrzeć można godzinę przed licytacją.
Brunon Trzeciak,
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na woj.
poznańskie, Wielkie Garbary 34. Telefon 21-26.

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 12.

1 SPRZEDAŻE

Naręczonej
gwiazdki i radość —
sprawy zegarek pier-
ścionek, ślubne obrącz-
ki. Ceny od 10 złotych.
Chwiłkowski, św. Mar-
cin 40. zdg 54 346

Meble
z powodu likwidacji magazynu
wyprzedaj bardzo tanio
rs 4504/5

Leżankę
dobrze utrzymaną sprzeda Skład
Porcelany, Wielka 15. zdg 54 247

Sprzedam
maszynę szwarską, Ul. Graniczna
14. m. 18. zdg 54 200

Kawiarenkę
mieszkaniami urządzeniem sprze-
dam tanio. Adres Kurjer Pozn.
zdg 54 319/20

Magiel
domowy, kuchnia, gazowa rama,
stół kuchenny. Adres wskazuje Kur-
jer Poznański zdg 53 770/1

Wózek
dziecięcy, modny. Wierzbiciele
48. m. 12. zdg 54 344

Sprzedam
skład towarów krótkich. Pewna
egzystencja. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 281

Skrzypce
mistrzowskie, sprzedam tanio. Ja-
siński, „Okno”, plac Wolności 6.
zdg 54 306

Dom piętrowy
z 6-ciościaną ubikacją i składem
na prowincji wolny od właścicie-
la tanio na sprzedaż. Informacje
skład kolonialny — Graniczna 5.
zdg 53 928

Dywan
perski, ręczna wazianka, kolor
zielony 2 i pół x 3 m. sprzedam
za 500 zł. O sprawie oferty pro-
szę do Kurjera Poznańskiego
ng 6 707

Parcele
miejskie, podmiejskie, wielki wy-
bór. Sprzedaż Jasna 16. m. 1.
zdg 53 910

Łóżka
dziecięce umywalne żelazne ni-
żej ceny fabrycznej Staszewski,
Wyspiańskiego 15. skład sprze-
dów. zdg 53 505

35 drzewi
stolarska, Żurkiewicza, Wielkie
Garbary 11. zdg 53 201

Okazyjnie na Gwiazdkę
2 sypialnie z 900
nowoczesne, bardzo dobra praca
kompletne marmurami, lustrami,
Poznański, Dom Komisowy Do-
minikańska 3. Pg 7 441-49,42

Kapelusze
damskie
skórki na obsady
płaszczki jesienno-
zimowe, piękne
modele
po cenach najniższych
poleca P. Szczawińska
S-ka, Woźna 1. —
Przyjmujemy asygnaty
„Kredytu”.
Pg 7 201/2 42,23/4

Willa
sześciopokojowa, skład czterna-
ście morgi ogród, wpłaty 12 000.
Rutkowski, Mickiewicza 28.
zdg 54 278

Restaurację
sprzedam. Adres Kurjer Pozn.
zdg 54 235

Sryjskie setery
2 szczenieta psiki na sprzedaż.
Wrocławska 15. słusarnia.
zdg 54 243

„Antyki”
Flasiński, Woźna 9. Zakup —
sprzedaż. Pg 7346 53,162

Wanna
emaljonowana, tania. Piechowiak,
Rataje 113. rg 4532

Tapczan
tania sprzedam. — Pracownia
Wielkie Garbary 43. rg 4535

Sypialnia
nowoczesna, lustrami, okazyjnie
390.— Stolarska, Kwiatowa 6.
rg 4546

Jadalnię
rzeźbioną jak nowa z braku
miejsca tanio sprzeda Ruskowiak,
Stroma 4. zdg 54 276

Pianino
sprzedam. Wierzbiciele 6. m. 6.
zdg 54 330

Koń
czteroletni walach, gnjadi, para
sztorów wyjazdowych tanio Kra-
marska 25. zdg 54 352

Skład
wedlin i delikatów sprzedam
tanio. Gdzie? wskazuje Kurjer
Poznański zdg 54 372

Fortepian
kuchnia, dziecięce łóżko, tanio.
Tama Garbarska 3. śpichrz,
zdg 54 376

Głośnik
Philipsa i Marconiego bardzo
tanio Czachowski, Orzeszko-
wej 15. zdg 54 358

Sliczne Prezenty
Najlepszy towar
Najtańsze ceny
tylko wprost Hurtownia Porcela-
ny Wroniecka 24 (podwórce).
zdg 54 424

Domek
nowy 2 razy 3 pokoje ogród, go-
stówka 17 000 reszta pożyczka B.
G. K. Konińska 16. Osiedle
Brama Warszawska. Pośrednicy
wykluczeni. zdg 54 417

Łóżka
leżanki, szafy, biurka, stół krze-
sla. Marcin 18. 5. zdg 54 405

Parcele
puszczykowską sprzedam. Rataj-
czaka 33. mieszkanie 2. zdg 54 429

Wózek
dziecięcy sportowy sprzedam. Da-
browskiego 68. m. 2. zdg 54 326

Najpraktyczniejszy
podarek gwiazdkowy!
Elegancki gabinet męski
styl nowoczesny, bardzo tanio.
Poznański Dom Komisowy Do-
minikańska 3. Pg 7 441-49,44

Najlepszy
prezent gwiazdkowy
Ładna jadalnia
różne modele — solidna praca —
ceny najniższe. Poznański Dom
Komisowy, Dominikańska 3.
Pg 7 446-49,46

Wozy
pudłowe, rozbiernie silnej budo-
wy sprzedam tanio. Do obejrze-
nia spedytor Kawecki Gąsiorow-
skich 6. telefon 6075.
Pg 7 450-49,39

Dwóch
panów jedna pościel pożądana,
od zaraz. Woźna 5. mieszkanie 5.
zdg 54 251

Pianino
tania sprzedam. Skryta 9. II. le-
wo. zdg 54 264

Restaurację
w pełnym biegu, powód starość,
centrum Poznania, sprzeda. Smo-
rawiński Wielka 12.
rg 3540

Konserwy Pudliszki
Włoszczyzna, suszona gotowa do
natychmiastowego użytku 1 kg
suszonej, czyli 12 kg świeżej wio-
szczyzny w cenie zł 3,85 za 1 kg
Jam'y wiśniowy, malinowy, tru-
skawkowy, pomarańczowy po zł
2,75 za słoje za ½ kg. Pomidory
ekstrakt, najprzedniejszą 1/10 kg
za groszy 35. Groszki fasolki: ja-
rzązny, mieszane, kompoty soki
owocowe, cukierki, śmietankowe i
inne wysła za pobraniem pocztow-
em po taryfie ulgowej paczka
mi żywnościowym. Hurtownia
Towarów Kolonialnych Piotr
Drabecki, Krobica, powiat Gostyń
Wielkopolska. Pg 6 618 47,29

Kawiarnia
w najczystszej polskiej Poznania,
nowo, zeżnie, urządzona,
świetnie prosperująca z konce-
pcją alkoholową natychmiast do
sprzedania z powodu choroby.
Oferty oważnych refleksantów
do Kurjera Pozn. zdg 53 323

Paski
damskie 1,25; 1,50;
1,75; torbki, dam-
skie; parasole; teki;
portmonetki; laski;
manicury i walizy
Ceny krzyżowe 50
proc. niższe. Własna pracownia.
W Czyst Szkolna 11 naprzeciw
Szpitala. Pg 7 203-43,45

Dom
z interesem Rawicz sprzedam ta-
nio 12 000. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 54 113

Szafy dębowe najtaniej!
do garderoby, różne wielkości Po-
znański Dom Komisowy, Domi-
nikańska 3. Pg 7 45 49,45

Szafę
umywalną białą słoje sprzedam.
Nad Wierzbakiem 30 a. zdg 54 136

Aparat
fotograficzny mały, filmowy,
wiatrówek tanio. Wajl Jana III,
10. suterena. zdg 54 310

Pianino
pierwszorzędne, korzystnie sprze-
dam. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdg 54 110

Serwis
dobra porcelana 18 osób, obia-
dy kawy, mokki, około 150 czę-
ści, 260 złotych. Sw. Marcin 37.
m. 2. godziny 2-3 i 7-9 wczelo-
ram. zdg 54 105

Parcela
przy ulicy Gędrzyńskiego. Ła-
zarc 813 mtr. kw. zaraz do sprze-
dania. Chwaliszewo 34 m. 6.
zdg 54 244

Skład
kolonialny z towarem maglem i
mieszkaniami z powodu choroby
zaraz sprzedam. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 54 099

Zamienię
skład kolonialny z towarem, mie-
szkaniami na skład fryzjerski. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 098

Kto
z panów pośredników sprzeda za-
raz skład kolonialny z mieszka-
niem. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 097

Samochód
półciężarowy Chevrolet po grun-
townym remoncie tanio sprzedam.
Adres wskazuje Kurjer Poznański
zdg 54 185

Podwozie
ciężarowe Chevrolet dwutonowe
dobrym stanie na chodzie okaz-
nie tanio. Nowa 7 mieszkanie 12.
zdg 54 189

Materjały
z likwidacji bławatów tanio na
sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 54 081

Westfalska
kuchnia tanio. Promiński, Śnia-
deckich 6. zdg 54 080

Gabinet męski
kuchnię reformową
sprzeda bardzo tanio. Wyspiań-
skiego 21. stolarnia. zdg 54 072

Zamienię
maszynę szycia na gramofon płyt-
tami. Luboń, Remleina 7. II.
zdg 54 139

Bufet dębowy
sprzeda kor. wstnie Antykwarjat.
Woźna, narożnik Mostowej.
zdg 54 204

Obrazy
olejne, sztychy etc. poleca oka-
zyjnie Antykwarjat Woźna naro-
żnik Mostowej. zdg 54 205

Porcelanę
dekoracyjną i użytkową serwisy
stołowe Meissen, Berlin, okaz-
nie sprzedam Antykwarjat, Wo-
źna, narożnik Mostowej, zdg 54 206

Spinet
antyczny okazjnie sprzedam. An-
tykwarjat, Woźna, narożnik Mo-
stowej. zdg 54 207

Radjoodbiornik
baterijny oraz głośnika za bez-
cen. Łakowa 14. m. 22. zdg 54 167

Skład
kolonialny, towarem, magiel,
mieszkaniami, dobrze zaprowadzo-
ny, przy ruchliwej ulicy Wilda
z powodu choroby i wyjazdu za-
raz korzystnie sprzedam. Adres
wskazuje Kurjer Pozn. zdg 54 211

Sprzedam
skład cukrów i ciast mieszka-
niem. Górn-Wilda. Adres Kur-
jer Poznański zdg 54 199

Skład nabiału
w centrum pokoju kuchnia, na-
dający się również na owocnicę,
korzystnie oddam zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zdg 54 337

Kanarki
śpiewaki sprzedam. Kolejowa 46
mieszkanie 35. zdg 54 310

Biblioteki dębowe
tańsze tylko zł 150
specjalnie na gwiazdkę — donoki
zapas starczy proze szybko za-
mawiać. Poznański Dom Komis-
owy, Dominikańska 3.
Pg 7 447-49,47

Gwiazdka! Pianino
salonowe jak nowe, korzystnie
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 54 240

Regał
stół skladowy. Wajl Jana 9 —
m. 7. zdg 54 362

Pianino
sprzedam tanio. Szamarszewskie-
go 14. m. 12. zdg 54 260

Duże lustro
krzesło leżankę tanio. Adres Kur-
jer Poznański zdg 54 261

Likwidację
za bezcen sypialnie, debowo-
formierowa, kuchnie, stół roz-
kładany, 9-3 godz. Grobla 30 m. 16.
zdg 54 268

5 KUPNA

Radjo
Philips „Telefunken” „Man-
coni” lub „Nora” używane kupie.
Zgłoszenia Kurjer Poznański pod
dg 1834

Ciężarówkę
nowoczesną od 2-3 tonn kupie.
Pospiesznie zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 54 103

Wille
lub mniejszy dom komfort, blisko
centrum kupie. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 54 120

Kupię
skład kolonialny lub krótkich to-
warów. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 142

Dywany
używane, tylko dobrze utrzy-
mane. kupie. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 54 290

Złoto
kupuję i płacę dzienne ceny. —
Chwiłkowski, Sw. Marcin 40.
zdg 54 353

Kupuję
złoto stare, płacę dzienne ceny.
Chwiłkowski, Sw. Marcin 40.
zdg 54 354

Kupię
gospodarstwo od 25-30 morg. —
Agenci wykluczeni. Oferty z po-
daniami warunków kupna nade-
śłać — Szymanek Leszno, Le-
szczyńskich 11. ng 6 828

Skład
spożywczy z przyległym mieszka-
niem kupie. Oferty z ceną Kur-
jer Poznański zdg 54 231

Skład
towarów krótkich — możliwie z
mieszkaniami okolicy Wildy ku-
pie. Oferty z ceną Kurjer Pozn.
zdg 54 233

Aparat
fotograficzny filmowy 4x6-6x9
dobry kupie. Oferty Kurjer Po-
znański rg 4533

Kupię
piecyk Szeibera stalowo kaflo-
wy okazjnie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 54 355

Poszukuję
okazyjnie kupna radia bater. Ce-
na. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 428

Okazyjnie
poszukuje kupna filmu (dywanu)
2 1/2 x 3 1/4 oraz sztorca komplet na
12 osób. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego pod dg 1 910

Radioaparatur
na prąd zmienny lub stały za
gotówkę. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 54 337

Radjo
kupie na prąd stały. Chwaliszewo
53, mieszkanie 12.
zdg 54 275

Ciężarówkę
tanio kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 54 365

6 KAMIENICE

Wille
Puszczkowo szybko decydująco-
mu korzystnie sprzedam. Wiado-
mość: Sołtys. zdg 54 111

Majątek
przy Poznaniu wartości 160 000
z zamianą na kamienicę lub in-
ne przedsiębiorstwo. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 54 214

Wille
6 mórz ogrodu owocowo-warzyw-
nego w Poznaniu za 50 000 prze-
da Dudak. Wieklice Garbary 34.
zdg 54 242

Dom
restauracje, salce, 3 morgi ogro-
du w mieście, przy Poznaniu,
zamienię na skład spożywczy w
Poznaniu za dopłatą. Oferty
Kurjer Poznański zdg 54 381

Kamienica
komfortowa wolna podatków.
dochód roczny 14 000, cena 100 000
wpłaty 30 000 Jaskiewicz, Fre-
dry 6. zdg 54 532

Kamienicę
komfortowa nowobudowana Ła-
zarz sprzedam - Cena 77 000,
wpłaty 40 000, dochód 11 000. Ma-
ciejewski Dąbrowskiego 88. Tele-
fon 62 66. zdg 54 403

Kamienica
centrum 3 składy, dochód 9 000,
sprzedam spiesznie 65 000 wpłaty
25 000. Kossmann Fredry 6.
zdg 54 272

Kamienicę
pierwszorzędna komfortem śród-
mieście domosiustwo 17 000
rocznie, cena 163 000 wpłaty um-
owa. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 277

7 PIENIĄDZ

4-5
tysięcy na nieruchomości w Po-
znaniu. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 115

600
pożyczki na opłacenie dyplomu
uniwersyteckiego pod dobry za-
staw poszukuje. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 54 109

30 000
wloknie na L. hipoteke kamienicy
w Poznaniu ewentl. wolne mie-
szkanie pożądane. Oferty Kurjer
Poznański zdg 54 123

20 - 30 000 zł
wspólnika lub pożyczki poszukuje
od lat 15 czystynicy przemysł
chemiczny - farmaceutyczny na
rozbudowę fabryki na własnym
gruncie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 2 5

Wspólniczkę
cicha lub czynna do bardzo do-
brze prosperującego interesu z
kapitałem 3 do 5 tysięcy złotych
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 54 286

2 500
wysoki procent pewna kwaran-
cja. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 234

Kupię
Nety hipoteczne. Oferty Kurjer
Poznański zdg 54 433

Poszukuje
4 000 zł dam 15% w zastaw Net
hipoteczny. - Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 54 335

Wspólnik
do poręcz. administracji 1000 mórg
7 000 złotych zaraz poszukiwany.
Zgłoszenia „Par” Toruń. „Uczed-
wy”. Pg 7448-58.172

Wspólnika
do zakładu elektrotechnicznego z
2 000 zł niekierowniczo fachowca.
jako kierownika poszukuje. Oferty
do „Par” Poznań, pod 58.172.
Pg 7 449-58.172

Drogerja
w centrum Poznania z przyłączem
mieszkaniami od 26 lat prosperują-
ca szuka wspólnika 2-3 tys.
ewentl. kupno nie wykluczone.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 54 390

Wspólnik
czynny 5-10 000. - eksploatacja
artykułu gotówkowego kupnego.
gwarancja przyszłość. Oferty
Kurjer Poznański zdg 52 325

8 DO WYNAJECIA

Mieszkanie komfortowe
6-cio pokojowe przy Matejki do
wynajęcia zaraz. Swiercz Sio-
wackiego 27. zdg 53 702

Wynajmę
mieszkanie 2-pokojowe w śród-
mieściu częściowo umeblowane.
z kuchnią łazienką przedpokojem
- rocznie 1668 zł. Oferty
Kurjer Poznański zdg 53 759

Sześciopokojowe
mieszkanie Piłarska 3 (Górna
Włda) zaraz do wynajęcia. uzy-
walność częściowo ogródka.
zdg 54 112

Cztero-
pokojowe komfortowe mieszka-
nie słoneczne, czyste elektrycz-
ność, odnowione, częściowo
z meblami, ul. Mostowa I piętro.
zaraz do oddania. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 54 317

3 pokojowe
za czynszem miesięcznym żądana
gwarancja regularnej zapłaty.
Palacza 70, m. 5. zdg 54 104

Trzypokojowe
małe centralne niedrogo. Szela-
wowska 10. Informacje stróż.
zdg 54 084

Dwupokojowe
zgoda gospodarza korzystnie od-
dam. Bartkowiak Chłapowskiego
26 Włda. zdg 53 832

5-6

3
pokój, szara, Ratajczaka 29, mie-
szkanie 5. zdg 54 140

3
pokój, kuchnia 60 miesięcznie.
Sołtysiak Prusa 18. zdg 54 287

Trzypokojowe
dom ogrodowy, 1 000 w tem rok
dzierżawa. Wiadomość Dąbrow-
ska roczna 64. Pasternak
zdg 54 367

Mieszkanie
czteropokojowe
za dzierżawę „Informator”. Aleje
Marcinkowskiego 5. zdg 54 343

Skład
Klasztorna, narożnik Wodnej 26,
gospodarz. rg 4536

2
pokój, kuchnia za miesięcznym
komornem 80 zł. Marz. Focha 111
skład. rg 4537

Skład
mieszkaniami Puszczkowo za
miesięczną dzierżawę wynajmę. Ra-
tuszkowa 31 restauracja.
rg 4538

Mieszkania
3 pokojowe i 2 pokojowe Puszcz-
kowo za roczną dzierżawę wy-
najmę. Stary Rynek 31, restau-
racja. rg 4539

Trzypokojowe
(Jeżyca) miesięcznie 60 objęcie
420. Wędzowski, Piękary 11.
zdg 54 432

200
wolnych mieszkań składów. Po-
średnicy wykluczeni. „Centrala”.
Wierzbicice 27. zdg 54 406

Lokal
przemysłowy, Ratajczaka 38, mie-
szkanie 2. zdg 54 430

Mieszkanie
jednopokojowe wynajmę zaraz.
Mały domek 3 Debiec Brzozowa.
zdg 54 333

2 pokoje
kuchnia umeblowane sprzedam.
czynsz miesięczny 36 zł. Patrona
Jackowskiego 19, mieszkanie 13,
front. zdg 54 334

Dwupokojowe
łazienka Mickiewicza trzypokojowe
łazienka czynsz, miesięcznie
wynajmę. „Pawilon”. Marszałka
Focha 15. zdg 54 324

Pięciopokojowe
czteropokojowe komfort centrum
spiesznie wydzierżawę. Informa-
cje Szewska 11 m. 9. zdg 54 327

Dwupokojowe
250. Jednopokojowe 150 w tem
kwartał dzierżawa. Wskazy
Szewska 11 m. 9. zdg 54 328

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 pokojowe z kuchnią zaraz po-
szukuje. Czynsz zapieć zgóry. -
Szczegółowe oferty Kurjer Po-
znański zdg 53 804

2-3
pokój, kuchnia śródmieście, naj-
wyżej II piętro, konieczne ła-
zienka, place zgóry. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 54 117

Profesor Uniwersytetu
szuka mieszkania 4-5 pokojowe-
go od 1 stycznia komfort nie
parter chętnie dzielnica włdowa
Oferty z warunkami Kurjer Poz-
nański zdg 54 103

2 pokoje
gabinet sypialnia komfortowo ume-
blowane telefon, łazienka nie
wyżej I piętra tylko w kultural-
nym domu, okolica Zamku ewtl.
z utrzymaniem poszukuje młode
małżeństwo. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 177

1-2
pokój i kuchnia od gospodarza cen-
trum rok zgóry szukam Oferty
Kurjer Poznański zdg 54 198

Poszukuje
próżnego pokoju wprost od gospodarza
małżeństwo bezdzietne.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 54 129

2 pokój
lub jedeno z kuchnią niedrogiem
od 1 stycznia poszukuje urzędnik
na stałej posadzie wprost od gospodarza.
Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 54 150

Urzędnik
na stałej państwowej posadzie
poszukuje zaraz mieszkania 1-2
pokój kuchnia śródmieściu od gospodarza.
Oferty adres cena Kur-
jer Poznański zdg 54 153

Mieszkania
3-4 pokoje ego dzierżawa do 2
lat zgóry poszukuje. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 54 122

Mieszkania
2-3 pokojowe kuchnia, moż-
liwie łazienka wprost od gospodarza
spiesznie poszukuje. Oferty
Kurjer Poznański zdg 54 241

Poszukuje
pokój, kuchnia lub 2 pokoje kuch-
nia, okolica Łazarz Włda. Po-
średnicy wykluczeni. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 54 408

Pokój
dwa próżne kuchnia od właściciela.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 54 434

2-3
kuchnia poszukuje wprost od gospodarza
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 54 391

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pięciopokojowe
na trzypokojowe śródmieście.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 330

11 POKOJE UMEBL

Pokój
skromny od podwórza, Dział-
skich 11 mieszkanie 19 parter.
zdg 53 864

Pokój
niekrepujący dwu jednopokojowy.
Małeckiego 5, m. 4. zdg 53 908

Jedno-
dwoosobowy elektryczność. Da-
browskiego 36, m. 17. zdg 54 094

Frontowy
umeblowany Szwajcarska 15, m.
6. zdg 54 092

Pokój
z biurkiem solidnemu panu szara
lub później Wypiańskiego 18,
mieszkanie 1. zdg 54 172

Frontowy
elektryczność niekrepujący. Da-
browskiego 49 b, m. 11. zdg 54 190

Słoneczny
czysty 1-2 kulturalnym utrzy-
maniem lub bez. Wypiańskiego
16, m. 3. zdg 54 085

Słoneczny
pianinem (bez) elektryczność.
Wypiańskiego 18 - 6. zdg 54 130

Pokój
śniadeckich 20, m. 8. zdg 54 132

Dwu-
jednopokojowy. Podgórna 18, m. 9
zdg 54 210

Pokój
Ogrodowa 2, mieszk. 11. zdg 54 162

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 6. Nowak.
zdg 54 212

Przeznica 2
m. 4. balkonowy zdg 54 300

Klatki
biurowy Tamże dwuosobowe.
Świętokrzyski 3, mieszkanie 12.
zdg 54 356

Mickiewicza
5, m. 3. 2-3 osobowy. zdg 54 359

Pokój
klatka, Kanałowa 17, m. 27.
zdg 54 361

Pokój
Sew. Mielżyńskiego 22, m. 10.
zdg 54 247

Dwuosobowy
czysty, miły, utrzymaniem. Fr.
Ratajczaka 15, m. 3. zdg 54 224

Pokój
telefon, utrzymanie Ratajczaka
29, m. 9. zdg 54 331

Kulturalnym
u samotnej śródmieściu wakacje
Kurjer Poznański zdg 54 330

Jedno-
dwoosobowy ewentl. obłady dom
kulturalny. Ul. Grotzgera 3, mie-
szkanie 9. zdg 54 419

Półwiejska
2 mieszk. 6 (utrzymaniem) pianino
zdg 54 404

Pokój
umeblowany osobny. Ratajczaka
38, mieszkanie 1. zdg 54 431

Centrum
2-3 panienkom. - Kantaka 5,
m. 12. zdg 54 314

Niekrepujący
Dłuzna 13, mieszkanie 9.
zdg 54 318

Dobrze
umeblowany pokój, elektrycz-
ność, ogrzewanie centralne. wy-
najmę. Młyńska 2, m. 6.
zdg 54 321

Dwuosobowy
śródmieście używanie kuchni po-
siedzi własna Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 262

Niekrepujący
jedno - dwuosobowy tanio. Kana-
łowa 7, mieszkanie 8. zdg 54 339

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 16, mie-
szkanie 18. zdg 54 250

Pokoje
umeblowane inteligentnym. Zie-
lona 3 mieszkanie 5. zdg 54 364

Pan
swobodnego, taniego pościela (Je-
życa). Spieszne oferty Kurjer Po-
znański zdg 53 834

Pokoju
jednosobowego taniego posu-
kuje student. Oferty cena Kurjer
Poznański zdg 54 106

Dwuosobowego
eleganckiego, łazienka telefonem,
okolica Grunwaldzkiej lub Uni-
wersytetu. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 182

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju do
35. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 118

Urzędniczi
dwoosobowego, piętnastego w
centrum elektryczność, łazienka,
fortepian. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 54 124

Niekrepującego
taniego dwóch panów lub jedno-
go od 15 XII Zamek - Kapan-
iera. Cena warunki. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 54 135

Poszukuje
pokoju dwuosobowego śródmie-
ście niekrepującego. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 54 144

Pokoju
swobodnego, eleganckiego, łazien-
ka poszukuje kupiec. Oferty Kur-
jer Poznański zdg 54 203

Pan
pokoju niekrepującego czystego,
taniego od 15. Oferty Kurjer
Poznański zdg 54 333

Pokoju
poszukuje 2 panów zaraz światło
elektryczne, brąd zmienny. Oferty
Kurjer Poznański rg 4547

Starsza panna
własna pościela i maszyna do szycia
poszukuje skromnego, jasnego
niedrogiem pokoju także wspólnego
z samotnej pani w śródmie-
ściu zaraz. Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 004

Pokój
dla małżeństwa 3 osoby (z kuch-
nią) potrzebny na Łazarzu. Oferty
Kurjer Poznański zdg 54 426

Pokoju
śródmieście parter II. piętro, nie
drogi krawcowej z własną po-
ścielą zaraz Oferty Kurjer Poz-
nański zdg 54 432

Pokoju
dwoosobowego śródmieściu dwie
studentki Oferty Kurjer Pozn.
zdg 54 249

13 LOKALE

Wolny skład
z urządzeniem natychmiast wy-
najmę Bartkowiak Plac Sapi-
eżyński 6 telefon 16 39.
zdg 53 327

70 m
jasnej ubikacji poszukuje cichy
przemysł na Włdziej. Oferty ce-
na Kurjer Poznański zdg 54 116

Skład
kolonialny, cukierkowy lub próżny
z mieszkaniem w Poznaniu lub
mieście powiatowym kupię lub
wydzierżawię. Oferty Kurjer
Poznański zdg 54 293

Przy Zamku,
2 pokoje łącznie umeblowane na
biuro szara oddam Wajl Jana
III, 12, m. 6. zdg 54 377

Skład
ubikacjami obszerny św. Marcin
77, wolne. Zgłoszenia Chwałsze-
wo 24, mieszkanie 1. zdg 54 444

2
pokoje na biura oddam zaraz. -
Kantaka 5 m. 6. zdg 54 304

14 DZIERŻAWY

Dzierżawy
500-600 mórg ziemi; pezennej po-
szukuje. Agenci wykluczeni. -
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 54 016

Folwark
300 pezennej wydzierżawie ko-
rzystnie i ceniar. Objęcie 4 000.
Kaczor Poznań, Generała Pra-
dzyńskiego 40. zdg 54 145

Agronom
poszukuje dzierżawy od 300 do 500
mórg dobrej ziemi. Zgłoszenia
prosze do Kurjera Poznańskiego
zdg 54 362

Dzierżawa
100 mórg buraczanej ziemi, dom
6 pokoi, zabudowanie maszynowe,
inwentarz kompletne, przecięcie
6 000. - wiele innych dzierżaw.
Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4
zdg 54 363

16 OSOBISTE

Wytłumacz żonę
że śniadania Ziekiewicza nie jest
do rozpalania się. Tu spotkasz
znajomych i możesz przedzi-
wić interes, niżeli w domu siedząc.
zdg 1 902

Dowód
osobisty nr. 41 491/111 na nazwi-
sko Michała Lewickiego, wydany
przez Komisa. Rządu m. Warsza-
wy zaginal. zdg 53 681

Blondynka
Kurjer Poznański zdg 54 107

50 zł nagrody
za wskazanie zaginionego psa
brązowego, jamiaka, wabiącego
się „Wiski”. Ozarnicki 27 Grud-
nia 16, mieszkanie 11. zdg 54 181

22 ROZMAITE

Wróżka
przepowiada z całego życia prze-
szłość i przyszłość. Gonczaruk
Polska 13 m. 20. zdg 54 020/21

Które
szlachetne państwo ofiaruje ma-
szynę do szycia, lub za małą
opłatą Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 338/9

Okrętkę
merekę, dziurki, plisowanie, de-
katorywanie, obciążanie guzików,
nadrabianie stóp, hafty, monogramy
najtaniej. „Haftopis”. Stary
Rynek 10, wejście Kurzanoga (Plac
Świętokrzyski). Pg 3 100-13.11

95 gr
koszula damska z
kloka kolorowa z
toleto od 1,85 -
Garniur (koszula
i pantalon) 3,90.
koszula nocna od
3,90. kolorowa z
ładną dekoracją
od 4,90 pantalon
trykotowe od 95
gr jedwabne (mi-
lanese) od 2,90.
bielizna elastyczna
„Nirwana” i Je-
dwabna z najlep-
szej przędzy egip-
skiej welnianej i
jedwabnej białe,
kolorowe jak:
pantalon koszulki,
kombinacje,
staniczki, koszule
nocne w wiel-
kim wyborze po
cenaach najniż-
szych poleca Dum
Piócen i Fa-
bryka Bielizny J.
Schubert,
Wrocławska 3
Specjalność: Wy-
prawy gotowe na
zamówienie i z
metra trykoty z
m. Pg 7 189-57.75

Hemoroidy
Czopki hemoroidalne „Varicol”
(z kozłukiem) usuwają ból, pie-
czenie, swędzenie, krwawienie,
zmniejszają guzy (żyłaki) Sprze-
dają apteki. ng 6 676

Kuśnierka
naprawia przerabia futra tanio.
Szkołna 13 - 5. zdg 54 091

Dziewczynkę
niemowlę zdrowe oddam na
własne Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 54 038

Klinika
lalek. Wypiańskiego 15 frzej.
zdg 54 156

Eleganckie
wykonanie fryzur damskich w
Łazarzu tylko Wypiańskiego 15,
Kosmicki. zdg 54 157

Krawcowa
wykonanie fachowo szybko suknie
od 8, płaszcz 15. Gwarna 18, mie-
szkanie 7. zdg 54 161

Telefon 15-60
Listy paczki bazarze czyszczenie
parkietów załatwiają Posłańcy
Miejscy Rzeczypospolitej 3 mie-
szkanie 1. zdg 54 164

Obserwacje
wywiady poszukiwania rzeczy,
dokumentów i t. p. - załatwia
szybko tanio i dyskretnie. Biuro
detyktywów „Oko” plac Wol-
ności 6. zdg 54 303

Przestrzegam
przed fałszywymi detyktywami.
podszycającymi się pod moją
firmę. Biuro detyktywów „Oko”.
zdg 54 304

Krawcowa
przyjmuje wszelka garderobe
dziecięca, specjalność: ubranka
i płaszczki chłopięce. Klasztor-
na 5, m. 5. zdg 54 297

Poszukuje
dostawy masła sera mleczar-
skiego podaniem ceny. Oferty
Paweł Jessa, Wronki, Zamość
59. ng 6383

Cierplącym
na gruźlicę, choroby łożodkowe,
nerwowe, nerkowe reumatyczne
nie udziela bezpłatnie informacji
do wyleczenia. Instytut „Sana”
Skrytka pocztowa 70 Katowice.
Tg 759

Szybie
dom, św. Wojciecha 8, m. 9 -
podwórze. II. zdg 54 376

Kuśnierka
kilkoletnia praktyka szuka pracy.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 54 420

Sławna
chiromantka. Wierzbicice 27.
zdg 54 407

23 OZŃKI

Przystojna
młoda wdowa posiadająca komple-
tne umeblowanie trzech pokoi
kuchni, 10 000 gotówki pozna
solidnego przystojnego samotnego
pana do lat 38, najchętniej lek-
karza wyższego oficera. Oferty
Kurjer Poznański zdg 54 160

Kawaler
lat 40 właściciel folwarku, 300
mórg, nadkompletne szuka panny
20 000 zł. posagu. Cel matry-
monialny. Zgłoszenia 425 632
Agencja Wronki ng 6332

Sierota
skromna, intel. wyjdzie zamąż za
pana wyżej lat 38 z sfer towar-
zystkich zasad katolickich ma-
terjalnie niezależn. Łaskawe
zgłoszenia pod zyrfa „Biedna”
do skrytki pocztowej 240 Kato-
wice. Tg 758

Dobrze
wychowana paniąka religijna z
inteligencją przejściową w Po-
znaniu posiadająca realność, po-
szukuje idealnego przystojnego
meza możliwie urzędnika pań-
stwowego do lat 43. Wdowiec z
dzieckiem niewykuczony. Poważ-
ne oferty Kurjer Poznański
zdg 54 423

Urzędnik
wykstałony lat 26, szuka żony.
Kurjer Poznański zdg 54 141

24 NAUKA

Lekcji francuskęgo
w zakresie klas gimnazjalnych
oraz konwersacji udzielam tanio.
Studia zagraniczne Ul. Wroc-
ławska 32, m. 6 telefon 50-83.
zdg 51 907

Kursu
kroju - szycie udziela Nowak.
Wrocławska 33. dg 1 803

Podhale!
Dzieci do lat 3 przyjmuje Włda
Sz

Ogrodnik
kawaler, obeznany w swym zawodzie poszukuje posady, najchętniej samodzielnie 15 12 lub później. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 54 866

Panienska
z dobrego domu lat 23 z 3/4 letnia praktyka jako bufetowa szuka posady w składzie rzeźniczym, piekarskim cukierkowym, kawiarni albo jako kasjerka, ewtl. z mniejszą kaucją. Zgłoszenia do Agencji Kurjera Poznańskiego, Zim. rg 4520

Dziewczyna
do wszystkiego, zna się na gotowaniu, kochająca dzieci, szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 216

Pracznka
uczciwa czysto pierze. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 218

Gorzelnik
średnim wieku, zamierzony gospodarstwie, książkowości, przeprowadza remont gorzelnicy, przyjmie posadę samotnego, żonatego. Oferty Kurjer Poznański rg 4531

Uczeń
silny z porządnej rodziny pragnie wyuczyć się za szałnicarą najchętniej na majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 329

Inteligentna
młodsza osoba poszukuje posady zarządczyni domu do samotnej, starszej, Mięskowice obywat. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 378

1 000
kauch za prace jako inkasent, woźny lub podobna. Hadowski, Wrzesnia, Legzi Wrzesińskiej 2. zdg 54 418

Do 2 000
kauch złożyć za stała posadę biurową. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 410

Urzednik gospodarczy
lat 35 z 12 letnia praktyka i szkola rolnicza poszukuje posady od 1. I. lub 1. IV. 33 r. Wymagania skromne. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 54 400

Poslugi
poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 312

Pomocnik
fryzjerski rok praktyki poszukuje posady. Oferty Stefan Siwak, Damaslawek. zdg 54 439

Poszukuje
posady do składu piekarskiego lub restauracji z kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 248

Sierota
poszukuje posady do wszystkiego, porządna, uczciwa, długimi świadectwami. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 395

Pomocnik
sklepowy z branży kolonialnej, delikatesow. z czteroletnią praktyka poszukuje posady kierownika lub sklepowego, kaurcja na żądanie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 54 322

Syn
wdowy wojennej, pomocnik gastronomiczny poszukuje pracy ewentl. za kaucją. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań ul. Kozia 8 pokój 5, telefon 39-97. zdg 54 174/5

Ogrodnik
kawaler, 12 lat praktyki, poszukuje posady w majątku. Długie wic. — Poznań, Małeckiego 17 m. 11. zdg 54 266/7

Dzieln
pomocnik piekarski szuka pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 54 213

Do poslugi
z praniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 755

Rzadca - administrator
lat 31 poszukuje odpowiedniego stanowiska, dobre polecenia. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 54 393

Nauczycielka
dom, przygotowuje 4 wstep i 3 gimn. język francuski, niemiecki, muzyka 4 letnia praktyka szuka posady referencie. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 154

Syn
inwalidy wojennego poszukuje jakiegokolwiek pracy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, ul. Kozia 8 pokój 5, telefon 39-97 zdg 53 857/8

Dziewczyna
dobrze polecona z gotowaniem, ewentl. do dzieci szyciem Oferty Kurjer Poznański zdg 53 515

Wdowa
krytycznym położeniu poszukuje posady, dobre świadectwa. — Oferty Kurjer Poznański zdg 53 870

Skromna
uczciwa młoda panna z wioski poszukuje posady u dobrych państwa do wszystkiego lub samotnej osoby albo do pomocy w składzie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 53 860

Polecam
dziewczyna młoda zdolna pracować z dobrymi świadectwami z gotowaniem do pomocy w sklepie spożywczym. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 398

Buster Keaton
się żeni...
Pg 7 442/3-49.36/37

Kucharka
restauracyjna, Zielona 3. m. 5 zdg 54 263

Kucharka
z dobrem gotowaniem, pieczeniem chleba, znająca chów drobiu potrzebna od 15. 12. do majątku. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 341

Potrzebna
zaraz przystojna biegła bufetowa z obsługą gości na prowincję. — Zgłoszenia własnoręcznie z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 54 131

Chłopak
do posyłek potrzebny Adwokat Załewicz, Al. Marcinkowskiego 7 zdg 54 173

Służąca
młodsza zdrowa silna do wszystkiego potrzebna zaraz. Górna Wilda 51, cukiernia. zdg 54 389

Uczeń
potrzebny z prowincji Cukiernia Piekarnia, Górna Wilda 51 zdg 54 283

Przyjmę
kasjera (ke) za złożeniem 200 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 384

Akwizytor
potrzebny Telefon 41 20 godziny 16-19. zdg 54 427

Organizator handlowy
na stanowisko kierownika dystrybucyjnego gotówka 1500-2000 zł od zaraz potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 315

Zdolne
dobrze polecione ekspedientki z branży czekolady i cukrów potrzebne zaraz do pomocy na święta. Zgłoszenia świadectwami. Walerja Patyk ul. 27 Grudnia 3. zdg 54 336

Księgowi
bez pracy w Poznaniu i miastach prowincjonalnych województwa poznańskiego otrzymują zajęcie. Zgłoszenia z podaniem dotychczasowej pracy i referencjami nadsyłać do Kurjera Poznańskiego zdg 54 435

Przyjmę
na praktykę do biura paniencie z ukończoną szkołą handlową lub liceum pisząca dobrze na maszynie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 54 436

Uczeń
zaraz. Restauracja Sew. Mielżyńskiego 5 zdg 54 441

Porządne
uczciwe dziewczę do posyłek i pracy potrzebne zaraz. Walerja Patyk, Al. Marcinkowskiego 6. zdg 54 338

Sekretarza
znającego się w sprawach sądowych, podatkowych z gotówką 1500 zł poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 292

Uczennica
potrzebna z maszyną. Pracownia damska, Golebia 4 m. 4. zdg 54 291

Życie
wymaga dobrego, stalego zajęcia, które my zapewnimy każdemu człowiekowi (panom i paniom) powyżej lat 23. Solidne i wymowne osoby wszystkich zawodów mogą się zgłosić osobie w środe od 11-13 i 3-5 ul. Podgórna 4. m. 5. Pg 7 440-49.18

Skromna
dziewczyna, która się chce wyuczyć za kucharkę — potrzebna na majątek od 15. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 342

Poszukuje
służące, która dobrze szyje i haftuje. Lubomska, Toruń Królowej Jadwigi 12 — 14. ng 6 827

Sprzedawców
poszukujemy na artykuły związane, wysoka prowizja — Al. Marcinkowskiego 16. mieszkanie 16. zdg 54 246

Służąca
zaraz potrzebna do wszystkiego, bezwzględnie uczciwa z dobrymi świadectwami, godzina 6-7 wieczór. Chelmońskiego 20. m. 4. zdg 54 301

Służąca
do wszystkich prac i dzieci zaraz potrzebna. Skryta 11. m. 5. zdg 54 235

Stała
praca dam robotnikowi lub młynarce za pożyczkę do 1000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 54 288

Pomocnica
krawiecka do szwalni potrzebna zaraz. Wrocławska 30 II. lewo. zdg 54 280

Kursistka
do dalszej praktyki potrzebna. Kozia 19. zdg 54 294

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Akropolis”
Środa, 7. 12. „Akropolis”.
Czwartek, 8. 12. po poł. o godz. 3: „Mademoiselle”.
Czwartek, 8. 12. godzinie 8: „Akropolis”.

Teatr Nowy: Dziś „Zygmunt August”
Środa, 7. 12. „Zbyt prawdziwe aby było dobre” — premiera.
Czwartek, 8. 12. „Zbyt prawdziwe aby było dobre”

Komedja Muzyczna: — Dziś Teatr nieczynny.
Środa, 7. 12. „Dancing — Bar”.
Czwartek, 8. 12. o godz. 3: „Kot w butach” i św. Mikolaj.
Czwartek, 8. 12. wiecz. o godz. 8: „Dancing — Bar”.

Teatr Narodowy Środa, 7. 12. „Dziady” (w Chodzieży)
Czwartek, 8. 12. o godz. 15, 17,30, 20-tej „Krzyżacy”.

Teatr Wielki (Opera) Dziś: 6. 12. „Dziewczę z Holandji”
Środa 7. 12. „Faust” z J. Debicką, J. Wolińskim, A. Michalowskim.
Czwartek, 8. 12. o godz. 3 po poł. ceny zniżone „Królowa kina”, o godz. 8 „Dziewczę z Holandji”.
Piątek, 9. 12. „Dziewczę z Holandji”.
Sobota, 10. 12. „Traviata”.
Niedziela, 11. 12. po poł., o 3: „Królowa kina”. Ceny zniżone.

IDEALNE W UŻYCIU SA H.ZAKA.

PRZEMYSŁAWKA WODA KOŁONSKA MYDŁO

Kto
poda rękę inteligentnej wdowie, średnich lat znajdującej się w krytycznym położeniu znającej dobrze gospodarstwo domowe i dowodzące warunek wolne utrzymanie, które szlachetne państwo zlituje się, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 117

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, chętna do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 114

Kucharka
dziewczyna poszukująca posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 090

Absolwentka
kursów handlowych Preissa, z dobre świadectwami oraz 5 klas gimnazjum szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 178

Uczennica
z niedokończoną nauką poszukuje posady do składu cukierników lub jako bufetowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 180

Za
skromne wynagrodzenie przyjmie posadę biurolistki maszynistki lub wychowawczyni francuski, niemiecki. Młoda — inteligentna. Zgłoszenia „Mira” Graniczna 11, mieszkanie 5. Poznań. zdg 54 119

Biuralistka
szuka posady w godzinach popołudniowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 127

2 000
złoty pierwszorzędnego świadectwa i referencje, młody energiczny, inteligentny przyjmie każdą posadę m. in. kasjera, inkasenta, administratora domu. Specjalność w bankowości jako wyższy urzędnik banku. Posiada własną maszynę do pisania. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 810

Służąca
do wszystkiego z dobrem gotowaniem poszukuje posady, możliwie zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 138

Posługaczka
na przed lub po południu szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 54 147

Panna
lat 36, znająca wykwintna kuchnię gospodarstwo domowe, oraz krawieczynie, szuka posady go spedyntki lub do wyreżania pani domu. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 54 168

Krawcowa
na płaszczu suknie damskie szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 170

Osoba
dobrze poleciona, szczerze gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 171

19 panienka
z 3 letnia praktyka biurowa, pisząca na maszynie, obeznana z kasą i ekspedycją, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 136

Ogrodnik
starszy samotny pracował samodzielnie polecenia dobre poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 54 073/4

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem do prac domowych szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 034

Młoda
meżatka poszukuje posady lub innej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 002

Inteligentna dziewczyna
zajmie się domem u samotnej osoby. Oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 54 010

Dziewczyna
z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 906

Dziewczyna
z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 908

Dziewczyna
młoda poszukuje posady do najlepszych prac domowych zaraz lub od 15. 12. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 53 898

Posługaczka
młoda szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 54 005

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 895

Rutynowana
buchalterka dominialna bilansistka, samodzielna długoletnia praktyka, dobre referencje, poszukuje stałej posady od 1. I. 33 lub później. Zgłoszenia: Róża Siudzińska, Trłag poczta Jankowo, zdg 53 045

Pracznka
zawodowa szuka jeszcze kilka prań. Marsz. Focha 51, mieszkanie 10. zdg 53 549

Ekspedjentka
branży cukierniczej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 813

Pracznka
sumienna czysto pierze. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 821

Poslugi
3 razy w tygodniu poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 820

Krawcowa
dzielną domowa szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 818

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz lub od 15 do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 53 816

Posługaczka
szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 860

Służąca
uczciwa pracowita, szczerze gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 879

Kucharka
samodzielną szuka posady w restauracji lub prywatnie. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 875

Dziewczyna
z własną pościelą szuka posady do wszelkich prac domowych lub restauracji, cokolwiek z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 845

Uczniwa
wieloletnia dziewczyna poszukuje posady z początkiem gotowania od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 859

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 53 862

Krawcowa
z dłuższą praktyką w domu i poza domem, dziennie 250, Puszwówna u Lukowskich, Klemensa Janickiego, nowe zabudowanie, dom Drożniakiewicza (Jeżyce). zdg 54 045

Posługaczka
młodsza poszukuje posady lub przychodnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 043

28 WOLNE MIEJSCA

Apteka
w Gostyniu poszukuje mag. farmaceutycznego z praktyką lub bez zaraz lub od 15 grudnia. dg 1 882

Magistry
z jednoroczną praktyką z niemieckim na skromnych warunkach poszukuje od 1. I. 33. Apteka w Smilgu pow. Kościan zdg 52 193

Fryzjer (fryzjerka)
dzielną ondulatorkę samodzielną posada zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 077

Pomocnik
fryzjerski młodszy może się zaraz zgłosić, Zabikowo, Kołuszki 18. zdg 54 102

Dziewczyna
uczciwa i czysto potrzebna. — Rzeczypospolitej 3. m. 2. zdg 54 059

Mistrz
młynarski kaucją gotówka, znający też przebudówkę do prowadzenia pod Poznań zaraz. Poznań, Mazowiecka 5. zdg 54 176

Dziewczyna
młodsza zaraz. Nowicki, Wielkie Garbary 23. zdg 54 088

Kantorzystka
maszynistka z praktyką od zaraz. Odpisy świadectw życiorysu wysokość pensji do Kurjera Pozn. zdg 54 083

Chłopiec
do szlifowania, który u słożnika już się uczył potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 082

Akwizytorów
(zastrępców) w każdym mieście województwa poznańskiego i Pomorza z prawem inkasa z gwarancją 250 zł poszukuje. Zgłoszenia proszę skierować Kurjer Poznański pod zdg 54 150

Posługaczka
z praniem uczciwa potrzebna. — Krzyżowa 3, mieszka 9 zdg 54 149

Służąca
potrzebna zaraz. Hoffmann, Górna Wilda 147. zdg 54 257

Dziewczyna
Zielona 3. m. 5. zdg 54 265

Ucznia
inteligentnego najchętniej przyjmie St. Markiewicz zakład artystycznych portretów fotografii — Poznań 27 Grudnia 7 zdg 54 255/6

Dziewczyna
i uczennice potrzebne Wrocławska 32. m. 1. prasownia zdg 54 228

Bufetowa
z kaucją potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 54 230

Uczennice
potrzebne Skład towarów krótkich, Wielkie Garbary 10. zdg 54 274

Dziewczyna
z gotowaniem kochająca dzieci potrzebna od zaraz. Górna Wilda 81, piekarnia. zdg 54 133

Krawcowa
potrzebna. Witkowska św. Marcina 58 zdg 54 143

Fryzjer
z ondulacją lub fryzjerka. Rydgoska 5 zdg 54 148

Rekord
maszynista. Pofoszarzarka z gotówką na surowiec może się zgłosić do Kurjera Poznańskiego zdg 54 163

Posadę
dam udzieliacemu pożyczkę około 300 Oferty Kurjer Poznański zdg 54 151

Rzutkiego
młodzieńca z dobrego domu, z kaucją, przyjmie jako praktykant. Biuro detektywów „Oko”. plac Wolności 6. zdg 54 305

Fryzjerka
kursistka potrzebna. — Czesła zdg 54 299

Kina Apollo i Metropolis
to rekord taniości i dobrych programów.
dz 1519

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Pat i Patachon jako bohaterowie”.
Apollo: „Tommy Boy”.
Corso: „Hrabina z Teksasu” oraz „Mój Przyjaciel Harry”.
Colosseum: „Buster Keaton się żeni...”
Metropolis: „Pogromcy Przeszłości”.
Muza: „Kochanka z Tahiti”.
Caza: „Nad ranem”.
Orzeł: „W Szalonym tempie”.
Odeon: „Nocna Eskapada”.
Roxy: „Awantury w Haremie”.
Renaissance: „Kłątwa Rodu Mandarynów”.
Sfinks: „Przeżycie jednej nocy”.
Słońce: „Malańka z Montparnasse”.
Tęcza: „Iwonka”.
Wilsona: „Białe Różę z Ravensbergu”.

Kino Dźwiękowe „OAZA”
plac Świątkrzyski
Obrazy wielkich ekranów.
zg 16 996

Przedpłata
na miesiąc wrodzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 8,20, w agencjach w mieście zł 8,50, z odroczeniem do domu w Poznaniu zł 8,70, z odroczeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod odroczeniem miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych sibi wyższą, przeszkod w zakladzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego miernika porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w innych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych): słowo nagłówekowe (tłuste) 25 gr. każde; dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Humor
Nauczyciel: Jakże zebranie nie podlega ustępie o zromadzeniach?
Uczeń: Zebranie smakoszów w śniadalni Zietkiewicza. de 1 909

Humor zagraniczny

— Tej nocy przechodziłem pod twojimi oknami.
— Poznałem twe kroki.
— Tak? przecież jechałem konno.
(Math., Paryż). S. F.

Przedpłata
na miesiąc wrodzień 1932 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 8,20, w agencjach w mieście zł 8,50, z odroczeniem do domu w Poznaniu zł 8,70, z odroczeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod odroczeniem miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych sibi wyższą, przeszkod w zakladzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowego miernika porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w innych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 12, większe dłużej według możności. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówekowych): słowo nagłówekowe (tłuste) 25 gr. każde; dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Humor
Nauczyciel: Jakże zebranie nie podlega ustępie o zromadzeniach?
Uczeń: Zebranie smakoszów w śniadalni Zietkiewicza. de 1 909

Humor
Nauczyciel: Jakże zebranie nie podlega ustępie o zromadzeniach?
Uczeń: Zebranie smakoszów w śniadalni Zietkiewicza. de 1 909

Humor
Nauczyciel: Jakże zebranie nie podlega ustępie o zromadzeniach?
Uczeń: Zebranie smakoszów w śniadalni Zietkiewicza. de 1 909

Humor
Nauczyciel: Jakże zebranie nie podlega ustępie o zromadzeniach?
Uczeń: Zebranie smakoszów w śniadalni Zietkiewicza. de 1 909